Budget 2010

Plan 2011-2012

Götene kommun

Götene kommun

Antagen av KF 2009-11-23

Götene kommun

Götene kommun

Budgetens struktur

Målgrupp
Götene kommuns budget vänder sig till kommunens förtroendevalda och anställda samt externa intressenter i form av kreditgivare, leverantörer och andra offentliga myndigheter.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Politisk kommentar
Politisk kommentar till budget 2010 och plan 2011-2012
Sid. 4

2 Ekonomiska förutsättningar och mål
Här beskrivs kommunens ekonomiska förutsättningar under planperioden. För att kunna ge verksamheten bra ekonomiska förutsättningar, har ekonomiska och verksamhetsmål för Götene kommun formulerats.
Sid. 12

3 Sammanställning över Götene kommuns budget fördelat på budgetenheter
Här beskrivs Götenes samlade budget fördelat på budgetenheter. Därefter görs en redovisning på Kommunstyrelsens och Tekniska nämndens verksamheter, där en beskrivning görs av budgetenheterna inkl omvärldsanalys, verksamhetsförändringar och framtidsbedömningar mm.
Sid. 22

4 Finansiell analys
Kommunens finansiella utveckling och ställning analyseras.
Sid. 80

5 Budgetsammanställning
Innehåller resultat- och balansbudget samt finansieringsbudget för budget 2010 och plan 2011-2012.
Sid. 88

6 Kommunfullmäktiges budgetbeslut
Protokollsutdrag för Kommunfullmäktiges möte den 23 november 2009 avseende budget 2010 och plan 2011-2012.
Sid. 91

Götene kommun

Politisk kommentar

Vi har nått botten av lågkonjunkturen – nu vänder det uppåt

Götene kommun har ett bra utgångsläge inför framtiden. Vi står starkt rustade med en befolkning starkt rotad i en naturlig och enkel vardag som präglas av mänskliga värden och trygga miljöer. Trygghet är någon som mänskligheten just nu är starkt beroende av. När omvärlden sviktar under finanskrisen blir tillgången av trygga miljöer en stor tillgång som vi skall vara väldigt glada att ha gott om i vår kommun.

Varslen om uppsägning i näringslivet i Götene kommun ökade under våren 2009 kraftigt. Endast en del av dessa varsel har genomförts och läget har stabiliserats och vi kan se en försiktigt positiv trend.

År 2009 är ett år med stor nedgång i ekonomin i stora delar av västvärlden. Detta har naturligtvis påverkat oss med kraftigt minskade skatteintäkter som största effekt. Under våren 2009 försämrades läget drastiskt vilket ledde till att bugeten för 2009 justerades ner med 2,4%. Detta var en stor utmaning som vi har klarat på ett bra sätt, och detta ger oss en bra förutsättning att lägga en rimlig budget för 2010.

Regeringen har dessutom agerat för att stödja kommunerna i strävandet att behålla nuvarande personal. Om kommunerna nu skulle tvingas till stora personalneddragningar skulle detta påverka Sveriges ekonomi på ett mycket negativt sätt. Konjunkturstödet för 2010 är 9 miljoner kronor.

Genom vårt utgångsläge med 2009 års ekonomi i balans och konjunkturstödet kan vi lägga en budget i nivå med 2009 år budget utan personalnedskärningar.

I detta kärva läge gör vi också nödvändiga satsningar och vi vill i nedanstående text beskriva de prioriteringar som vi gjort och vilka värderingar som ligger bakom.

Familjepolitik

Familjepolitiken ska syfta till att stärka föräldrars makt över sin familjs livssituation och öka familjernas valfrihet. Vi tror att när familjerna får ökad självbestämmande förbättras barnens utsikter till att få en bra uppväxt.

En modern familjepolitik ska vara könsneutral och utgå från att familjer är olika, har olika önskemål och behov samt är lika mycket värda. Föräldrarna – som känner sina barn bäst – måste ges ökade förutsättningar att välja den typ av barnomsorg som de finner lämplig för deras barn, i den situation som familjen befinner sig för tillfället.

Det är därför viktigt att mångfalden i barnomsorgen ökar med bibehållen hög kvalitet. Kommunen ger möjlighet till en mångfald av lösningar som familjedaghem, flerfamiljslösningar och traditionella förskolor så väl kommunala som privat. I Götene kommun finns möjlighet till att söka barnomsorgspeng, vilket gör att det kommunala bidraget följer barnet till den verksamhet som föräldrarna själva väljer. Enligt bestämmelserna om barnomsorgspeng som trädde i kraft 1 juli 2009 kan enskild barnomsorg anordnas av person, bolag eller företag.

De verksamheter som kan anordnas är:

- Pedagogisk omsorg
- Förskola
- Fritidshem
- Förskola och fritidshem

De olika verksamheterna kan ha olika profiler. Pedagogisk omsorg kan till exempel vara ”familjedaghem” eller ”flerfamiljslösningar”. Förskola och fritidshem kan som profil ha till exempel speciell pedagogik, språklig verksamhet eller religiös verksamhet.

Vi tycker att det är viktigt att alla de som arbetar kring barn/ungdomar samarbetar på ett så tidigt stadium som möjligt oavsett var i kommunens organisation de befinner sig. För det enskilda barnet och dess familj kan detta vara avgörande men det behöver inte betyda ökande kostnader.

Förskola

Barn lär genom lek. I leken och skapandet finns en värld av möjligheter. Miljön på förskolan ska uppmuntra till lek och i leken finns lärandet. Mer än 90 procent av våra 1-5 åringar tillbringar delar av sin vardag i förskolan. Därför är det nödvändigt att förskolan håller en hög pedagogisk kvalitet.

Värderingar om alla människors lika värde och omsorg om vår miljö ska grundläggas redan som barn. Detta är ett viktigt pedagogiska uppdrag för förskolan. Läroplanen ger här ett stöd men lika viktigt är förskollärarnas kompetens för att stimulera barnens lärande. Satsningen på Förskollärarlyftet som omfattar fortbildning för förskollärare och barnskötare med inriktning bland annat på barns språkliga och matematiska utveckling samt pedagogiskt ledarskap är en del i att utveckla arbetet med de mindre barnen. Och att göra yrket attraktivt.

Förskollärarlyftet är en nationell satsning som omfattar 200 miljoner kronor årligen under perioden 2009-2011, totalt 600 miljoner kronor. Årets budget innebär en oförändrad personaltäthet i förskolan gentemot 2009 år budget.

Förskoleklassen

Förskoleklassen är en frivillig skolform inom det offentliga skolväsendet. Kommunen är skyldig att erbjuda barn plats i förskoleklass från och med höstterminen det år då barnet fyller 6 år till dess barnet ska börja fullgöra sin skolplikt. Verksamheten ska betraktas som undervisning i samma mening som övriga skolformer. Förskoleklassen har gemensam läroplan med grundskolan och fritidshemmet, Lpo 94 (Läroplan för det obligatoriska skolväsendet).

Undervisningen i förskoleklassen ska stimulera varje barns utveckling och lärande samt ligga till grund för fortsatt skolgång. En intention med förskoleklassreformen och integrationen var att implementera förskolans pedagogiska traditioner i skolan, där lek, skapande och barnens eget utforskande ges större utrymme. Syftet med förskoleklassen är dessutom att skapa en brygga mellan förskola och skola. Denna brygga ska i sin tur förbättra kvalitén i båda verksamheterna.

Grundskola

Grundskolan ska vara flexibel och individanpassad. Då behövs en skola med både ramar och kramar, där varje elev uppfattas som unik och får möjlighet att lära.

I skolan ska varje barn mötas av höga förväntningar och en tro om att lyckas. Elever ska utvecklas utifrån sina kunskaper och förmågor. Ett aktivt värdegrundsarbete är en viktig förebyggande åtgärd mot alla former av kränkande behandling, mobbning och diskriminering.

Skolan ska präglas av mångfald och nytänkande och ge eleverna de nödvändiga förutsättningarna för att möta samhällets krav.

Vi arbetar för att det ska finnas kommunalt självstyrande skolor och friskolor i kommunen.

I en väl fungerande skola lämnas ingen elev på efterkälken. Genom regelbundna kunskaps-

kontroller ska skolan följa upp vad eleverna lärt sig. Elever som har svårt att nå målen måste bli upptäckta så tidigt som möjligt. Varje elev ska bli uppmärksammad och ha möjlighet att utveckla sina kunskaper och förmågor.

Lika viktigt är det att uppmuntra och utmana de elever som vill gå fortare fram i sin kunskapsinhämtning, genom att de får individuella uppgifter och utmaningar. Det kan t ex vara att man redan under grundskolan ges möjlighet att läsa vissa gymnasiekurser genom kunskapscenter.

I skolan möts varje elev av höga förväntningar och ges förutsättningar till att utvecklas. Vi har skolor som lärare och elever kan känna sig stolta över. Götenes skolor är bland de bästa i landet enligt den undersökning som SKL gör årligen. Vi skall ha en skola där alla känner sig trygga och respekterade. För att säkerställa den goda kvalitén i vår skola fortsätter vi att satsa på lärarlyftet.

Att stärka entreprenörskapet är viktigt för att få fler företagare. Mer kreativt tänkande, problemlösning och samarbetsförmåga är något som efterfrågas även av arbetsgivare. Därför kan entreprenörskapsstrategin bidra till att fler unga får jobb. Götene kommun samordnar projektet Företagsamt lärande i Skaraborg som pågår under perioden 2008-2010. Projektet har 4 övergripande målsättningar:

- Att stärka och utveckla det företagsamma lärandet och dess pedagogik inom hela utbildningssystemet i ett "röda tråden perspektiv"
- Öka utbildningssystemets samverkan med arbetslivet inom det företagsamma lärandet på lokal och regional nivå
- Få ungdom att *se* och *pröva* nya vägar till egenförsörjning i hembygden/närområdet
- Stärka sambanden mellan studie- och yrkesvägledning, nya former av karriärvägledning och insatser inom det företagsamma lärandet.

Projektet stöds av Skaraborgs Kommunalförbunds samtliga 15 kommuner och man har utvecklat en gemensam webbtidning kallad Entreprenören. Tidningen är kommunernas gemensamma webbplats för att sprida information om utvecklingsarbetet inom projektet.

Götene kommun och dess förskolor och skolor har arbetat fram en definition för det som kallas entreprenöriellt lärande: Entreprenöriellt lärande är ett pedagogiskt förhållningssätt i det livslånga lärandet där kunskaper utvecklas utifrån individens förutsättningar så att konstruktiva färdigheter skapas för användning i sociala, kulturella och ekonomiska sammanhang.

Antalet barn i grundskolan minskar också under 2010. Detta innebär en lägre budget för 2010. Personaltätheten i grundskolan är oförändrad gentemot 2009 år budget.

Skolbarnomsorg

Fritidshemmen spelar en betydelsefull roll i barnens utveckling och trygghet, och dess pedagogiska verksamhet utgör ett viktigt komplement till skolan. Fritidshemmen har gemensam läroplan med grundskolan och förskoleklassen. I den klargörs att samarbetsformer mellan förskoleklasser, skola och fritidshem skall utvecklas för att berika varje barns mångsidiga utveckling och lärande. För att eleverna ska uppleva sin fritid som meningsfull ska verksamheten utformas med deras behov, intresse och erfarenhet som grund. Barns utveckling ska ses som en helhet där pedagogik och omsorg integreras. I Götene kommun integreras därför fritidspedagogik under schemalagd tid inom grundskolans ram vilket gör att fritidshemmen personal även arbetar i grundskolan.

Gymnasieskolan

Alla elever ska få en ärlig chans och möjlighet att lyckas. För att detta ska bli verklighet måste gymnasieskolan både kunna möta den teoretiskt kunskapstörstige eleven och den mer praktiskt lagda eller skoltrötte. Det långsiktiga målet

för gymnasieskolan är att de elever som börjar gymnasiet också kan lämna det med godkända betyg.

Gymnasieskolan ska vara mer individuellt anpassad och för att kunna ta tillvara på allas talang och intresse bör det finnas högskoleförberedande och yrkesförberedande program. Dessutom bör en modern flexibel lärlingsutbildning införas. Götene kommun fortsätter att pressa kostnadsnivån per elev med bibehållen kvalité inom Gymnasium Skaraborg.

Kostnaderna ökar trots detta under 2010 varför budgeten har förstärkt med 2,7 mkr.

Barnkonventionen

För att få en god uppväxtmiljö i Götene bör vi utveckla vårt arbetssätt för att på så sätt låta barnperspektivet genomsyra alla beslut. Det är också viktigt att stärka barnens rättsskydd. Lagar ska inte enbart ha ett vuxenperspektiv som gör att barnens rätt hamnar i skuggan. Kommunen ansvarar för de många frågor som direkt rör barn och ungdomar i Götene.

Rådet för trygghet och folkhälsa vill stödja implementeringen av FN:s barnkonvention i kommunens olika verksamheter. Ambitionen är att lyfta fram de saker som är enklast att åtgärda och visa hur det kan gå till. Detta sker genom att lyfta fram delar av verksamheter och strukturer som fungerar väl och där barnperspektivet med relativt små åtgärder kan förverkligas.

Implementeringen skall skapa medvetenhet om barnperspektivet hos berörda aktörer av vilka kommunala beslutsfattare i kommunfullmäktige, kommunstyrelse och beredningar är särskilt viktiga tillsammans med tjänstemännen.

Vuxenutbildning /Arbetsmarknadsenhet

Grundläggande vuxenutbildning skall ge vuxna sådana kunskaper och färdigheter som de behöver för att delta i samhälls- och arbetsliv. Den skall också syfta till att möjliggöra fortsatta studier. Den gymnasiala vuxenutbildningen i sin tur syftar till att ge vuxna kunskaper och färdigheter som motsvarar det ungdomar får i gymnasiet.

I om med det förändrade läget på arbetsmarknaden kommer behovet av utbildning för vuxna att öka. En stor andel av de personer som är varslade om uppsägning har inte gymnasiekompetens idag.

Regeringen satsar på ett paket för att möta arbetslösheten om 8,4 miljarder kr under 2010 och 2011. Detta kommer även Götene kommun till del. Under året har det startats en fastighetsskötarutbildning samt en lokalvårdarutbildning och 2010 planeras en utbildning som innehåller entreprenörskap, ekoturism och företagande. Arbetsförmedlingen kommer att få utökade praktikplatser och de kommer även att överta ansvaret för vuxna flyktingar. Kommunstyrelsen tillförs projektmedel om 500 tkr för att möta konjunkturförändringarna inom arbetsmarknaden. Ytterligare förstärkning under året kan bli nödvändigt.

Vård och omsorg

En värdig och trygg äldreomsorg

Vi vill öka äldre människors möjligheter att leva och bo självständigt under trygga förhållanden, med respekt för personens integritet och att man skall i möjligaste mån själv få bestämma. Man erbjuds i första hand olika hjälpinsatser i hemmet, för att kunna bo kvar hemma så länge som möjligt. Kommunens första äldrecenter står klart och en planering och utbyggnad av äldrecenter i övriga kommundelar har påbörjats. Den föreslagna värdegrunden från regeringen innebär ett perspektivskifte i synen på äldre personer och tydliggör hur högre kvalitet inom den svenska äldreomsorgen ska uppnås. Vi ser positivt på att införa en värdegrundsmärkning inom äldreomsorgen när regeringen har avsatt medel för att stödja införandet.

Vi tillför i årets budget medel för att förstärka personalen på Kastanjegården.

Valfrihet inom äldreomsorgen

Äldre personer som behöver vård och omsorg ska bemötas på ett värdigt sätt och få en vård av hög kvalitet. Den nya Lagen om offentlig valfrihet – LOV – som trädde i kraft 1 januari, 2009 kommer att införas i Götene. Lagen innebär att det är vårdtagaren som bestämmer vem han/hon vill skall utföra hans/hennes service- och/eller omvårdnadstjänster. Valfriheten har också ett värde i sig. Den kan fungera som ett förändringsinstrument för att ge ett större utbud och högre kvalitet. En ökad konkurrens mellan utförare stimulerar till nytänkande, effektivitet och bidrar också till bättre utvecklingsmöjligheter för medarbetarna inom vård och omsorg. Lagen kommer också att stimulera till nya företag och företagsidéer.

Anhörigstöd

För många äldre, långvarigt sjuka och personer med funktionsnedsättning är hjälpen och stödet från en anhörig viktig. Anhöriga måste känna till att det finns insatser som erbjuds om det behövs. Stödet till anhöriga måste vara varaktigt och skall kännetecknas av individualisering, flexibilitet och kvalitet för att kunna ge önskvärda resultat. Regeringen kommer att stödja med stimulansbidrag kommunens arbete med att utveckla varaktiga stödformer för anhöriga.

Närhet till framtidens äldrecenter

Götene Äldrecenter är nu färdigbyggt. Här har frivilliga organisationer och den stödpersonal som är engagerade i arbetet i vår kommun en naturlig och välfungerande mötesplats. ÄBO 3 i Källby är under uppförande och klart under året. På planeringsstadiet ligger ÄBO 2 i Lundsbrunn och ÄBO 4 i Hällekis. Genom vår planering och genomförande av Äldrecenter ligger Götene kommun i framkant i Sverige.

I årets budget är lokalkostnaderna nerräknade. Detta kan vi uppnå genom att avveckla lokaler som idag står tomma.

Trygghetsboende – ett alternativt äldreboende

Det behövs bostäder som erbjuder äldre den trygghet de efterfrågar och som de kan få tillgång till när de själva önskar. Den nya boendeform för äldre - trygghetsboende för äldre – innebär att de som bor där skall ha tillgång till gemensamhetslokal, personal och möjlighet till gemensamma måltider. Kommunen planerar trygghetsboende och har möjlighet att söka stöd för såväl nybyggnad som ombyggnad.

Individ och familjeomsorg

Inom individ- och familjeomsorg förändras verksamheten över tid, beroende på samhällets struktur och de sociala förändringar som detta innebär. Vi skall genom tidiga insatser och samverkan ge våra invånare bättre möjligheter till en trygg och god miljö att växa upp och leva i.

Verksamheten tillförs 2,9 mkr i 2010 års budget.

Försörjningsstödet är mer svårbedömt än tidigare p.g.a. det rådande arbetsmarknadsläget och kommer därför att behöva förstärkas under året.

Hemmaplanslösningar för högre kvalitet.

Kommunen skall minska antalet familjeplaceringar och satsa mer på hemmaplanslösningar. Därför kommer kommunen under året att arbeta strategiskt med denna form av lösningar. Detta för att uppnå långsiktighet och stärka kvalitén. För att klara denna inriktning måste personalstyrkan i familjeteamet utökas.

Handikappomsorg

Utgångspunkten för svensk politik är principen om alla människors lika värde och lika rätt i hela samhället. Centralt i Götene står nu ett nytt ungdomsboende klart. Det är viktigt för alla – barn, ungdomar och vuxna – att kunna påverka sin vardag så den upplevs meningsfull. Detta innebär olika former av sysselsättning och meningsfull fritid som sker bl.a. i samverkan med frivilliga organisationer. Det är också

viktigt att olika myndigheter samarbetar så att det underlätta för individen.

Kontot för bostadsanpassningar utökas med 500 tkr. Detta kan göras genom översyn av personalkostnaderna.

Psykiatriboende

Götene kommun har under 2009 skapat bostäder med särskilt stöd anpassat för människor med psykiska funktionshinder. Detta förbättrar möjligheterna för att leva ett rikt och värdigt liv.

Personliga ombud

Personliga ombud förbättrar möjligheterna för personer med psykisk funktionsnedsättning i kontakter med myndigheter och övriga huvudmän samt att deras möjligheter på arbetsmarknaden förbättras. Det finns möjligheter att söka stöd för att utöka antalet ombud.

Fritid

Ungdom

Ett aktivt engagemang i våra ungdomar är en nödvändighet för att dessa skall växa upp till trygga och engagerade samhällsmedborgare. Vi fortsätter att skapa och utveckla nya fritidsaktiviteter i hela kommunen tillsammans med våra ungdomar i samverkan/samarbete med andra föreningar, organisationer mm. Med utgångspunkt från ungdomarnas behov samt med hänsyn till hur omvärlden ser ut och påverkar oss förändras utbudet av aktiviteter men engagemanget i och för ungdomarna är oförändrat.
Under 2010 planeras en investeringssatsning, enligt de prioriteringar som gjorts tillsammans med ungdomar, med Västerbyutredningen som underlag.

Föreningarna

Föreningar är en viktig resurs och samarbetspartner för att hela vår kommun ska fortsätta att utvecklas. För att alla kommuninvånare ska känna sig delaktiga i samhällsbyggandet måste det finnas mötesplatser i hela vår kommun, där man kan träffas över generationsgränser, mellan olika intresseområden etc. Vi vill utveckla kommunens samarbete med olika intresseföreningar/grupper för att på så sätt ta ett mer gemensamt ansvar för utvecklingen i vår kommun. Det är viktigt att vi tar vara på de resurser som finns i samhället och de som bäst känner till sitt närområde. Vårt förenings/fritidsteam och dess föreningslots är en part i detta arbete.

Idrottens och föreningarnas roll inom viktiga kommunala utvecklingsområden, såsom folkhälsa, lagarbete, jämställdhet och integration kan knappast övervärderas. I det förebyggande arbetet har föreningarna stora möjligheter till en positiv påverkan på barn och ungdomar via sina ideella ledares stora kontaktytor. Vår samverkan med föreningarna inom detta område bör därför utvecklas. Här kan Rådet för Trygghet och Folkhälsa vara en viktig samarbetspart.

Näringslivet

Ett fungerande näringsliv skapar arbetstillfällen, som är grunden för vår fortsatta välfärd. Götene är en kommun med stark framtidstro där näringslivet främst består av ett urval av företag inom ett flertal olika branscher. På senare tid har andelen företag inom servicebranchen ökat bl a inom upplevelseturism samt olika företag inom kropps- och friskvård. Det är av stor vikt att vårt goda samarbete med de lokala företagarna och näringslivet i stort fortsätter, vi ska vara en resurs till dem som främjar hela kommunens utveckling. Nya företagsetableringar i kommunen är ett tecken på en livskraftig kommun. Vårt centrala läge där vi också har en god beredskap när det gäller tomtmark, kombinerat med en aktiv näringslivsenhet och en enkel administration, ger goda förutsättningar för nya etableringar i kommunen. Det är också angeläget med ett väl fungerade vägnät och tillgång till ett varierat utbud av bostäder. Ett tryggt och säkert samhälle är viktiga faktorer för såväl näringsliv som kommunens invånare.

Götene kommun har tidigt lagt grunden för en bredbandsuppbyggnad inom kommunen genom att i egen regi skapa en grundläggande infrastruktur och tillgänglighet. Den försäljning som nu sker av kommunens bredband syftar till att utöka tjänsteutbudet och utbyggnadstakten ytterligare för att möta nästa generations behov av en snabb och säker kommunikation.

Miljön/Klimat

Klimatfrågan är en av de största utmaningarna. Förändring av energisystemen har en avgörande betydelse för att skapa hållbara system när det gäller ekologi, ekonomi och social samhällsutveckling.

Vårt måtto ”Bo i Götene, lev i världen” gäller verkligen detta område. För att skapa en hållbar tillväxt måste även vi i Götene se över våra system för tillförsel och förbrukning av energi.

Arbetet med inriktningen att all kommunal verksamhet ska vara fossilbränslefri år 2010 fortgår. Merparten av arbetet kommer vi att klara av, men inom vissa områden kommer målet inte att kunna uppnås i tid. Det gäller främst transportfordon, maskiner mm, där det inte är ekonomiskt rimligt att byta ut all befintlig utrustning före 2010. Det är därför viktigt att det inom dessa verksamheter finns en tydlig strategi för hur målsättningen skall kunna uppnås om än med viss försening.

För att minska miljöbelastningen från kommunens fordon, kommer egna gasfordon införskaffas i takt med att gällande leasingavtal löper ut. En förutsättning för detta är att ett gastankställe etableras i kommunen.

Biosfär

Efter fem års förberedelser förväntas Vänerskärgården med Kinnekulle under 2010 utses till biosfärområde enligt FN-organet Unescos regelverk. En utnämning innebär att Vänerskärgården med Kinnekulle upptas på Unescos världslista över biosfärområden. Det ger status, konkurrens- och marknadsföringsfördelar samt en unik möjlighet att uppnå en hållbar samhällsutveckling i de tre kommunerna Götene, Lidköping och Mariestad. Biosfärområden beskrivs ibland som ”levande laboratorier för hållbar utveckling”. Den största utmaningen för hållbar utveckling är att förena bevarande av landskapets natur- och kulturmiljöer och människors behov för överlevnad. Ökad kunskap om traditionella brukarmetoder är en förutsättning för att lyckas med uppgiften. Biosfärområde Vänerskärgården med Kinnekulle kommer att vara en viktig samarbetspartner för ett brett utbud av organisationer, föreningar och för samhälleliga instanser som alla kan dra nytta av biosfärområdet.

Biosfärsområdets vision: Biosfärområde Vänerskärgården med Kinnekulle kommer att vara internationellt, nationell och lokalt känt och respekterat för sitt vackra landskap, sin mångfald och för människornas insatser och positiva bidrag till en mer hållbar värld. Biosfärområdet framkallar stolthet, trygghet och omsorg för kommande generationer, uppburet av en stark lokalbaserad ekonomi.

Kultur - Turism

Vi har ett bra och varierat kulturutbud i Götene mycket tack vare att de medel som är avsatta för detta går direkt till verksamhet eftersom vi inte har några fasta kostnader för lokaler. Tack vare det samarbete som finns med olika föreningar, studieförbund etc. pågår en ständig utveckling inom detta område. Vi vill också utveckla vår musikskolas roll och medverkan i kulturarrangemangen som planeras och ges i vår kommun.
Ett prioriterat område under 2010 är att arbeta för ett kulturutbud som lockar fler ungdomar, en förutsättning för detta är bla en utökad samverkan mellan Kultur och Fritid Ungdom.

Kinnekulle, det blommande berget med sin historia och natur, lockar ett stort antal besökare men även säsongsboende till vår kommun. Vi vill fortsätta att varsamt utveckla denna

kulturbygd enligt biosfärstanken, detta görs bla genom att binda ihop Mariestad, Götene och Lidköpings kommuner med en cykelled, projekt som stimulerar fiskerinäringen etc. Vi tror starkt på och stöttar den samverkan som finns mellan föreningar och företagare, vilken bla resulterat allt fler kulturarrangemang både på Kinnekulle och runt omkring på andra orter i vår kommun, bla genom föreningen Mötesplats Kinnekulle.

Götene kommun präglas av inslag från medeltiden som markant påverkat bygdens historia och som fortfarande påverkar vår utveckling än idag, inte minst inom besöksnäringen. Götene Kommun har satsat på Medeltidens Värld en bro mellan fantasi och verklighet. Tanken med Medeltidens Värld är att anläggningen skall göra historien mer tillgänglig förmedla kunskap, fakta och samtidigt kombinera äventyr med upplevelser.

Investeringar

Götenes målsättning att inte öka låneskulden ligger kvar. Vi vet att ökade räntekostnader medför minskade resurser, medan en minskad låneskuld ger ökade resurser till drift.

Investeringar som ger ökad attraktionskraft och fler innevånare eller lägre driftskostnader prioriteras före kvalitetshöjande investeringar och investeringar som ger ökade driftskostnader.

Investeringarna kommer löpande att bevakas av kommunstyrelsen. Förslag om omprioriteringar skall läggas fram till kommunfullmäktige. Lönsamma investeringar skall göras så snart som möjligt. Tidigareläggning av investeringar pga arbetsmarknadsläget kan bli aktuella.

Exploateringsbudget

Inflyttningstrenden till vår kommun håller fortfarande men vi kan se en avmattning. Vår medvetna satsning på nya bostadsområden har gett resultat.

I exploateringsbudgeten för 2010 har vi valt att prioritera

- Bostadsområde Källstorp Götene
- Anslutn väg R44-Källby
- Skattegårdsvägen Källby
- Motionsspår Källby
- Källby GC-väg Jvg-gatan till R44

för att fortsätta stimulera tillväxten i vår kommun.

Målsättningen att exploateringsbudgeten bör vara mycket långsiktig ligger kvar. För åren 2007 till 2014, dvs. två mandatperioder sattes målet till max 80 000 tkr. 2010 blir enligt planeringen det sista året för exploateringsbudgeten eftersom man då kommer att ha investerat 78 miljoner kronor.

Investeringsbudget

För år 2010 budgeteras totalt 9 200 tkr. Under mandatperiodens 2007 – 2010 planeras för investeringar exkl. exploatering till maximalt 80 000 tkr .

Som viktigt inverteringsobjekt för 2010 kan nämnas lekplats på Solbacken centralt i Götene tätort och investering för bättre trafikmiljö runt Simhallen. 2011 har investering i Hällekis skola och byggnation av en multiarena vid västerbyområdet prioriteras upp.

Som beslutsunderlag för vilka investeringar som skall göras finns investeringskalkyler som också innehåller en samhällsekonomisk kalkyl. Kommunstyrelsen ger starttillstånd.

Götene kommun

Ekonomiska förutsättningar och mål

Omvärldsanalys

Förra höstens kollaps på de finansiella marknaderna innebar ett tvärstopp i det internationella handelsutbytet. Den svenska exporten föll som en sten och parallellt härmed industrins investeringar. Den finansiella turbulensen i kombination med en kraftigt försvagad framtidstro bidrog också till att andra investeringar och hushållens konsumtionsutgifter minskade. Sammantaget föll BNP med hela 5 procent mellan tredje och fjärde kvartalet 2008. Det är en mycket omfattande nedgång också i ett historiskt perspektiv.

Även om flera ljuspunkter kan skönjas så utvecklas världsekonomin fortsatt svagt. 2009 blir enligt Internationella Valutafonden IMFs prognoser det svagaste året under efterkrigstiden för världsekonomin. Den fortsatt starka tillväxten i Kina, världens snart största ekonomi, bidrar till att lindra effekterna av den kraftfulla nedgången i de amerikanska och europeiska ekonomierna.

Tillväxten vänder enligt IMF åter under 2010, men det dröjer innan den återgår till normala nivåer. Även OECD konstaterar att världsekonomins nedgång nu troligen nått botten. Deras senaste prognos, presenterad i juni 2009, var den första på två år där tidigare utsikter för ekonomisk tillväxt kunde revideras uppåt, dock främst för utvecklingsländer och USA. Återhämtningen blir sannolikt svag och känslig för störningar. Utsikterna för de europeiska ekonomierna har enligt OECD försämrats något och man räknar nu med ett BNP-fall om närmare 5 procent för 2009 och nolltillväxt för 2010.

Svensk ekonomi har upplevt de kraftigaste BNP-rasen någonsin – nedgången under första halvåret 2009 var närmare 7 procent jämfört med föregående år. Även i Sverige tycks emellertid konjunkturnedgången nu ha nått sin botten; under andra kvartalet 2009 var BNP oförändrad jämfört med första kvartalet.

Eftersom det i modern tid aldrig tidigare på så kort tid inträffat ett så påtagligt fall i produktionen är det naturligtvis svårt att med säkerhet och precision förutsäga den fortsatta utvecklingen. Normalt sett brukar exporten dra Sverige upp ur lågkonjunktur. Regeringen beräknar att även denna gång få en exportledd uppgång, men uppgången blir försiktig. Dels är tillväxten på våra betydande exportmarknader svag, dels är kapacitetsutnyttjandet i omvärlden lågt, vilket missgynnar den svenska exporten som i stor utsträckning består av insats- och investeringsvaror. Även den inhemska efterfrågan bedömer regeringen som svag. Hushållens konsumtion begränsas av den djupa nedgången på arbetsmarknaden och den svaga inkomstutvecklingen, medan företagens investeringsbehov är begränsat. Den kommunala konsumtionen ökar svagt såväl 2009 som 2010 men bedöms minska 2011 och 2012 på grund av det ansträngda läget i kommuner och landsting. Sammantaget bedömer regeringen att BNP ökar med svaga 0,6 procent år 2010 men starkare 3,1 respektive 3,8 procent åren 2011 och 2012.

Tabell 1. Försörjningsbalans, prognos 2009–2012 Procentuell volymförändring

	2009	2010	2011	2012
Hushållens konsumtion	–1,8	1,2	3	3,4
Offentlig konsumtion	1,2	1,1	–0,3	–0,5
Staten	3,2	2,6	–0,3	–1,3
Kommunsektorn	0,5	0,5	–0,3	–0,2
Fasta bruttoinvesteringar	–16,6	–6,6	4	8,4
Lager-investeringar*	–0,7	0,4	0,4	0,2
Export	–15,3	2,2	6,7	7,9
Import	–16,1	1,3	6,2	7,8
BNP	**–5,2**	**0,6**	**3,1**	**3,8**

**Bidrag till BNP-tillväxt.*
Källa: Budgetpropositionen hösten 2009

Läget på arbetsmarknaden försämras snabbt. Sysselsättningen fortsätter att falla till årsskiftet 2010/2011. År 2011 bedömer regeringen att det är 300 000 färre sysselsatta än år 2008. Arbetslösheten uppgår till hela 11,5 procent år 2010 och 2011.

Skatteunderlagets utveckling

Götene kommun använder sig av SKL:s, Sveriges kommuner och landstings, skatteunderlagsprognos. Försvagningen av konjunkturen leder till att skatteunderlagets ökningstakt avtar dramatiskt i år (tabell 2).

Tabell 2. Skatteunderlagstillväxt 2008–2013 samt bidrag från olika komponenter Procentenheter

	2008	2009	2010	2011	2012
Skatteunderlags-tillväxt	5,5	0,8	0,4	2,5	3,4
Bidrag till förändringen, procentenheter					
Timlön	3,7	2,6	1,7	1,7	1,8
Sysselsättning	0,7	–2,8	–1,7	0,5	0,9
Sociala ersättningar	0,6	1,9	1,0	0,2	0,7
Övriga inkomster	0,5	–0,1	0,0	0,1	0,2
Avdrag	0,0	–0,9	–0,6	–0,1	–0,2

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting, oktober 2009

Skatteunderlaget påverkas av konjunkturnedgången främst genom att antalet arbetade timmar minskar. Det svagare läget på arbetsmarknaden och fallande inflationstakt medför att löneökningstakten samtidigt avtar. 2010 fortsätter antalet arbetade timmar att falla, om än i avtagande takt, och löneökningstakten dämpas ytterligare. Dessutom håller den automatiska balanseringen av det allmänna pensionssystemet tillbaka pensionsinkomsterna Följden blir ytterligare ett år med mycket svag skatteunderlagstillväxt.

Tabell 3. Valda nyckeltal Procentuell förändring om inte annat anges

	2008	2009	2010	2011	2012
Antal arbetade timmar	0,9	–3,8	–2,3	0,4	1,2
Konsumentpriser (KPI)	3,4	0,0	0,7	1,9	2,0

Källor: Konjunkturinstitutet, SCB och Sveriges Kommuner och Landsting, aug 2009

När sysselsättningen börjar öka 2011 blir skatteunderlagstillväxten lite starkare. Ökningen täcker med en liten marginal effekten av att det tillfälliga konjunkturstödet upphör detta år. Mot slutet av perioden växer skatteunderlaget i paritet med genomsnittet för åren 2001–2008. Konjunkturåterhämtningen ger rejäla ökningar av sysselsättningen och även lönehöjningar ger lite större bidrag till skatteunderlaget. Effekten motverkas dock av minskande arbetslöshetsunderstöd.

Utjämningssystemet

Syftet med kommunalutjämning är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting i landet att kunna tillhandahålla sina invånare likvärdig service oberoende av kommuninvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden. Meningen är att skillnader i kommunalskatt i stort ska spegla skillnader i effektivitet, service- och avgiftsnivå. Utjämningssystemet består bl a av inkomstutjämning, kostnadsutjämning och regleringsbidrag/avgift.

Hösten 2008 tillsatte regeringen en kommitté med uppgift att utvärdera och utreda utjämningssystemet. Kommittén ska redovisa sitt arbete under våren 2011.

Inkomstutjämning

I inkomstutjämningen sker en utjämning av skatteinkomster mellan kommuner så att alla ges likvärdiga förutsättningar att driva sin verksamhet oavsett egen skattekraft. Den garanterade skattekraften uppgår till 115 procent med en kompensationsgrad på 95 procent för de kommuner som ligger under 115 procent.

Nivån på det generella statsbidraget till kommunerna har för 2010 utökats med 2,8 mdkr. Från och med 2011 tillförs 3,5 mdkr. För att statens bidrag inte ska påverkas av den fastställda nivån och för att staten ska ha kontroll över den totala kostnaden för utjämningssystemet tillämpas regleringsbidrag och regleringsavgift.

Götene kommun beräknas få en skatteintäkt på 465 mkr under 2010, dvs ca 35 tkr per invånare. Detta är lägre jämfört med den genomsnittliga skattekraften i riket, vilket medför att Götene kommun beräknas erhålla ett inkomstutjämningsbidrag på ca 102 mkr. Götene kommun förväntas att få en regleringsavgift på 2,3 mkr under 2010, eftersom statens bidrag trots att anslaget höjts inte täcker den fastställda nivån.

Kostnadsutjämning

I kostnadsutjämningssystemet utjämnas strukturella skillnader. Kostnadsutjämningen är statsfinansiell neutral. Kostnadsutjämningen består av nio delområden, där varje delområde är självfinansierande. Det innebär att de kommuner som relativt andra har en mer gynnsam situation får bidra till de övriga kommunerna. Varje delområde baseras på mätbara opåverkbara faktorer som mäter strukturella kostnadsskillnader. Den enskild viktigaste faktorn är kommunernas befolkningssammansättning. Följande delområden ingår: Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, Grundskola och förskoleklass, Gymnasieskola, Äldreomsorg, Individ- och familjeomsorg, Barn med utländsk härkomst, Befolkningsförändring, Bebyggelsestruktur samt Lönestruktur.

Jämfört med 2010 kommer enligt senast kända beräkningar Götenes avgift att minska från 19,1 mkr till 18,5 mkr, dvs till motsvarande 1.411 kr/invånare. SCB redovisar i slutet av dec 2009 det definitiva utfallet över kostnadsutjämningen 2010.

Utjämningsbidrag LSS (Lagen om stöd och service till funktionshindrade)

Utanför kostnadsutjämningssystemet sker en separat utjämning för olikheter gällande LSS. Motivet för detta utjämningssystem angavs att det finns stora kostnadsskillnader mellan kommunerna samt att det behövs en utjämning för att ge alla kommuner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet enligt LSS.

SCB har gjort en preliminär beräkning av utfallet för LSS-utjämningen 2010. Götene kommun beräknas att betala en avgift med knappt 3,6 mkr år 2010, vilket är 1,9 mkr mer än 2009.

Fastighetsavgift

Från och med 2008 infördes kommunal fastighetsavgift. Fastighetsavgiften för småhus (såväl permanent- som fritidsbostäder) uppgår i år till 6 000 kronor, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften för flerbostadshus är 1 200 kronor per bostadslägenhet, dock högst 0,4 procent av taxeringsvärdet. Bostädernas taxeringsvärde förändras vart tredje år i samband med allmän eller förenklad fastighetstaxering.

Införandet 2008 var neutralt, såväl för varje enskild kommun som för staten. Kommunalekonomisk utjämning minskades med motsvarande belopp.

Fr o m år 2009 ska den årliga intäktsförändringen från fastighetsavgiften tillföras respektive kommun och adderas till det ursprungliga beloppet 2008. Avgiften blir känd först vid slutet av året efter beskattningsåret. D v s avgiftsintäkterna år 2009 är först kända i slutet av år 2010 och kommer inte att betalas ut förrän 2011.

Utvecklingen av kommunernas intäkter från fastighetsavgiften kommer att variera mellan åren och dessutom bli olika i olika kommuner. Det krävs därför särskilda prognoser för den enskilda kommunen.

Tillfälligt konjunkturstöd

För att stärka kommunsektorns finanser under den pågående krisen har regeringen tillfört 10,1 mdkr under 2010. Konjunkturstödet fördelas utifrån antalet invånare den 1 nov 2009. För Götene kommun beräknas detta tillskott till 12,8 mkr.

Befolkningssammansättningen förändrar verksamhetsbehoven

Antalet barn i förskoleåldern förväntas vara relativt oförändrad de kommande åren. Däremot kommer antalet elever i grundskolan fortsätta sjunka ytterligare några år för att år 2012-2013 vända uppåt igen. Antalet ungdomar i gymnasieålder når sin topp under 2009 för att därefter minska under kommande år.

Antalet yngre ålderspensionärer kommer att öka markant de kommande åren som en följd av 40-talisternas pensionering. Antalet invånare 80 år och äldre kommer däremot att ligga på en i stort sett oförändrad nivå fram till 2014-2015 då en ökning inleds.

Nästan alla kommuner står inför att omfördela resurser från grundskola och gymnasieskola till äldreomsorg och handikappomsorg de närmaste åren. Fr om 2015 börjar dock antalet elever i grundskolan åter öka, samtidigt som en ökning börjar ske av antalet över 80 år och gymnasieskolan gjort sin största minskning.

Götene kommuns ekonomiska läge 2009

Kommunfullmäktiges budgeterade resultat efter resultatöverföringarna uppgår för 2009 till 5,9 mkr. Årets tre första prognoser pekade på allt sämre skatteintäkter med ca 14 mkr, varpå kommunfullmäktige under våren beslutade om motsvarande besparingar.

Delårsrapporten för Götene kommun 2009 uppvisar ett prognostiserat helårsresultat på 16,2 mkr. Budgetenheterna har lyckats genomföra sina besparingar och utöver detta lämna ytterligare ett prognostiserat överskott på 2 mkr jämfört med den justerade budgeten. Resultatet har även förbättrats genom att bl a sjukförsäkringsavgiften sänktes i juni med 2 mkr i helårseffekt, återbetalning av medlemsavgift från SKL med 0,7 mkr, realisationsvinst försäljning tomter/mark och intrångsersättning från Vägverket 3 mkr samt genom att investeringar inte har genomförts i den omfattning som budgeterats.

Efter att delårsrapporten redovisats har kommunfullmäktige fattat beslut om att återställa Medeltidens Världs aktiekapital med 7 mkr, vilket påverkar kommunens resultat med motsvarande.

Näringslivet i Götene domineras av den tillverkande industrin som arbetar i global konkurrens. Turist- och tjänstesektorn är växande. En viktig förutsättning för näringslivets utveckling är satsningar på infrastruktur som möjliggör regionförstoring och därmed en större marknad för arbetskraft och företag, liksom ett bra näringslivsklimat lokalt.

God ekonomisk hushållning

Kommunallagen kräver att kommunernas ekonomi måste vara i balans. Med det menas att intäkterna årligen ska överstiga kostnaderna. Ett negativt resultat ska regleras och det egna kapitalet i balansräkningen återställas under de närmaste tre åren (balanskravet). Grundtanken

kring god ekonomisk hushållning är att dagens kommunmedborgare ska finansiera sin egen kommunala välfärd och inte förbruka vad tidigare generationer tjänat ihop, annars skjuts betalningen upp till framtida generationer.

Regeringen aviserade i samband med vårpropositionen att de kommer att se över om förändringar och andra aktuella redovisningsfrågor bör göras när det gäller balanskravet. Regeringen vill bl a pröva om det går att ge drivkrafter för ekonomiskt sunda och välskötta kommuner eller landsting att spara pengar i goda år för att i viss utsträckning kunna användas under dåliga år. Detta ska dock göras utan att ge avkall på kommunallagens krav om god ekonomisk hushållning.

God ekonomisk hushållning förutsätter därför ett överskott över tiden. **Ett skäl** är att investeringsnivån oftast är högre än de avskrivningar på investeringar som årligen belastar resultatet, således krävs ett överskott för att undvika ökad upplåning. **Ett annat** motiv till att överskottet krävs är att de pensionsrättigheter som anställda tjänat in före 1998 inte är finansierade. **Ett tredje** motiv är att det bör finnas en buffert för att kunna möta oförutsedda händelser. Kraven på god ekonomisk hushållning har förstärkts i nya regler.

Såväl verksamhetsmål som finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska finnas i budgeten. Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen uppnåtts. Revisorerna ska bedöma om resultaten i delårsrapporten och bokslutet är förenliga med de mål fullmäktige beslutat om. Om ett underskott uppkommit ska fullmäktige anta en åtgärdsplan som ska täcka hela underskottet. Det är viktigt att Götene kommunen kontinuerligt utvecklar de verksamhetsmässiga och finansiella mål genom att målen definieras, framtida målsättningsnivåer på kort och lång sikt upprättas och att det sker en förklaring till varför målet kopplas till god ekonomisk hushållning.

Götene kommun har klarat balanskravet ända sedan dess införande. Utsikterna för svensk ekonomi har dock snabbt försämrats.

För att nå en god ekonomisk hushållning har kommunen definierat mål både för hållbar ekonomisk tillväxt (finansiellt perspektiv) och för effektivt resursnyttjande (verksamhet). Kommunen har uppnått god ekonomisk hushållning när de finansiella målen, efter bedömning av resultatet samt flertalet av de verksamhetsmässiga målen (budgetenheternas styrkort) har nåtts.

Finansiella mål

När det gäller den ekonomiska ambitionen att kommunens ekonomi ska vara i balans har kommunfullmäktige formulerat mål med hjälp av nyckeltal. Dessa mål är av största betydelse för en balanserad ekonomisk utveckling.

För att kunna hålla en jämn verksamhetsnivå, krävs att en god och stabil ekonomi över tiden uppnås. För att kunna ge verksamheterna bra ekonomiska förutsättningar, har ekonomiska mål för Götene kommun formulerats. Dessa uttrycks i nedan redovisade nyckeltal som Götene kommun anser återspegla god ekonomisk hushållning.

Mål för god ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

*** Det årliga resultatet i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag ska uppgå till 2 procent, + / - 1 procent.**

Varje generation bör bära kostnaderna för den service som den generationen konsumerar. Det innebär att resultatnivån över tiden måste säkerställa förmågan att även i framtiden producera service på nuvarande nivå. Ett överskott i verksamheten skapar också ett handlingsutrymme för att utveckla den kommunala verksamheten.
Resultatmålet är definierat för att säkerställa att det finns ett utrymme för

- Värdesäkring av det egna kapitalet

- För att säkerställa servicenivåer i framtiden och bibehålla tillgångarnas värde måste resultatet vara på en sådan nivå att inflationen inte urgröper kommunens ekonomi. Om resultatnivåerna inte motsvarar inflationen innebär det att nuvarande generation förbrukar den förmögenhet som tidigare generationer har byggt upp
- Pensionsreserv
- Resultatnivån måste vara tillräcklig för att bygga upp en pensionsreserv för att täcka den ökning av pensionskostnaderna som kommer att ske på grund av att den stora delen av pensionsåtagandet ligger utanför balansräkningen.
- Oförutsedda händelser och risker
- Vid planering av kommunens ekonomi måste resultatnivån säkerställa att utrymme finns för oförutsedda händelser och risker, t ex negativ skatteunderlagsutveckling, eventuella infriande av borgensåtaganden, oväntade kostnadsökningar etc. Vid bedömning av god ekonomisk hushållning vid årets slut ska resultatnivån därför värderas med hänsyn tagen till oförutsedda händelser och risker.

*** Investeringarna (exklusive definierade exploateringsprojekt 2007-2010) ska finansieras med egna medel . Självfinanise-ringsgraden ska vara minst 100% i snitt under en angiven period.**

När den löpande driften har finansierats, bör det helst återstå tillräckligt stor andel av skatte-intäkterna för att större delen av investeringarna ska kunna finansieras med egna medel. Detta benämns som självfinansieringsgrad. 100% eller mer innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året. Sker detta, kommer kommunen att stärka sitt finansiella handlingsutrymme då kommunen inte behöver låna till investeringar. Nyckeltalet är både beroende av vilket resultat kommunen uppvisar och vilken investeringsvolym kommunen uppvisar. Eftersom kommunen befinner sig i olika investeringsfaser bör självfinansieringsgraden studeras över en längre tidsperiod. Enskilda år kan variera kraftigt.

Självfinaniseringsgraden kan variera mellan åren, men ska under en fyraårs nivå ligga på ett snitt om minst 100%. För 2010 beräknas snittet på bokslut 2008 och 2009, samt budget 2010 och plan 2011.

*** Utdebitering ska hållas oförändrad.**

Kommunens kapacitet eller potential kan analyseras genom att jämföra kommunens skattesats med andra kommuner i länet. En låg skattesats utgör normalt en potential att kunna förbättra kommunens resultat via skattehöjning.

*** Likviditeten ska hållas på lägsta rimliga nivå (10 mkr). Inlösen av pensionsskuld ska prioriteras före överskott, om investeringarna kan finansieras med likvida medel.**

För att över tiden ge verksamheten så stort utrymme som möjligt är det viktigt att kommunens likvida medel används optimalt samtidigt som en hög betalningsberedskap upprätthålls. Under förutsättning att miniminivån på betalningsberedskapen upprätthålls ska i första hand amortering ske på de långfristiga skulderna och därefter avsättning i kapitalförvaltning. En låg skuldsättning ger låga räntekostnader och minskar risken för att dessa ökar på grund av förändringar i ränteläget.

***Den totala investeringsnivån under perioden 2007 till 2010 ska vara högst 80 miljoner på 4 år. Den totala exploateringsnivån ska vara högst 80 miljoner under perioden 2007 till 2014.**

Stora investeringsvolymer ökar sårbarheten i kommunens ekonomi. Det är viktigt att kapital-kostnaderna hålls nere och inte tillåts ta en allt större andel av de tillgängliga resurserna i anspråk och därmed tränga undan annan verksamhet.

Götenes politiska styrning, GPS

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2009 om GPS- Götenes Politiska Styrning, Ledningssystem för kvalitet. Syftet är att skapa en helhetssyn för hela organisationen och att på ett strukturerat sätt kunna arbeta med kvalitetsutveckling i den kommunala verksamheten. Götene kommuns ledningssystem hänger ihop från politik till tjänstemän och åter till politik.

Kommunfullmäktige och dess beredningar fattar beslut om de kommunala planerna. Utifrån dessa och med hjälp av andra styrande dokument såsom nationella planer och lagar etc ansvarar kommunstyrelsen och tekniska nämnden för att styrkort tas fram.

I styrkorten ska verksamheten fångas utifrån fyra perspektiv, varav två är utåtriktade såsom medskapare och utveckling och två är inåtriktade såsom arbetssätt och ekonomi. Styrkorten ska indikera, målsätta och mäta att vi når tänkt resultat. Under kommunstyrelsen och tekniska nämnden redovisas dessa styrkort.

För respektive budgetenhet ska ansvarig tjänsteman sedan årligen ta fram en utvecklingsplan utifrån styrkort, kommunala planer, föregående års kvalitetsredovisning och nationella planer och lagar. Respektive enhetschef ansvarar för att i sin tur ta fram enhetens utvecklingsplan på motsvarande sätt, där budgetenhetens utvecklingsplan vägs in.

Årligen görs därefter en återrapportering.

Kalkylmässiga förutsättningar 2010

Budgetenheten nettobudget

För respektive budgetenheten fastställs en *netto*budgetram. I samband med detaljbudgeten, vilken beslutas av respektive nämnd, görs fördelning av intäkter och kostnader på respektive verksamheter inom budgetenheten. Nedan redovisas ekonomiska förutsättningar för den verksamhet som ska bedrivas under verksamhetsåret 2010 samt ramarna för planeringsåren 2011 till 2012.

Beslut om omdisponeringar mellan budgetenheter inom kommunstyrelsens verksamhet delegeras av kommunfullmäktige till kommunstyrelsen samt mellan budgetenheter inom tekniska nämnden delegeras av kommunfullmäktige till tekniska nämnden. Ekonomichefen bemyndigas att vid behov göra omdisponeringar av kapitalkostnader mellan budgetenheter och andra omdisponeringar till följd av organisationsförändringar.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Det samhällsekonomiska läget har under senaste året försämrats ovanligt snabbt, från överhettning till vikandet tillväxt och sysselsättning. Ekonomiska prognoser har därigenom tenderat att bli inaktuella kort efter att de presenterats, till följd av att ny statistik visat på allt svagare utveckling. Om det inte finns beredskap för svängningar i skatteprognoserna, genom en högre nivå på det budgeterade resultatet, kan det medföra att snabba besparingar måste genomföras inom verksamheterna.

Skatteintäkter och generella statsbidrag baseras på Sveriges Kommuner och Landstings prognos.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

De ekonomiska förutsättningarna för verksamhetsåren 2010 till och med 2012 har försämrats och är osäkrare jämfört med tidigare år. Skatteintäkter och generella statsbidrag kommer att minska främst med anledning av att vi är inne i en lågkonjunktur, där antalet arbetade timmar sjunker.

Skatteintäkterna för budget 2010 har enligt skatteprognos i okt 2009 försämrats med 21,6 mkr jämfört med plan 2010. Detta trots att skatteprognosen numera beräknas på 30 fler invånare och att staten har höjt nivån på de generella statsbidragen med 2,8 mdkr.

För 2010 har staten tillskjutit ett tillfälligtkonjunktursstöd som för Götene kommun beräknas uppgå till 12,8 mkr.

Skatteintäkterna för plan 2011 och 2012 beräknas ha försämrats med 38 mkr resp 49 mkr jämfört med förra årets beräkningar. För dessa år är nu skatteprognosen beräknad på 50 fler invånare och staten har höjt nivån på de generella statsbidragen med 3,5 mdkr. Inget tillfälligt konjunkturstöd ges för dessa år.

Fastighetsavgift

Fastighetsavgiftsberäkningen baseras på den prognos som Sveriges Kommuner och Landsting gjorde i april 2009.

Skattesats

Budgeten baseras på en skattesats 21,90 %. År 2009 är den genomsnittliga (ovägda) skattesatsen för Skaraborgskommunerna 21,56 % och i riket 21,52 %.

Skatteunderlag per invånare (skattekraft)

Götene tillhör de kommuner i landet som har ett eget skatteunderlag som ligger under det genomsnittliga i riket. Götenes skatteunderlag per invånare (skattekraft) för taxeringsåret 2008 beräknas enligt SCB uppgå till 151 955 kr per invånare dvs till 92 procent av riksmedelvärdet.

Generella statsbidrag

Enligt finansieringsprincipen har kommunerna via generella statsbidrag kompenserats för utökad verksamhet enligt nedanstående tabell. Dessa nya åtaganden ska rymmas inom budgetenheternas befintliga ram.

Kommunalutjämning, miljoner kronor

	2010	2011	2012
Regleringar enligt finansieringsprincipen			
Undervisning asylsökandes barn	50		
Rektorsutbildning	7	7	7
HPV-vaccin	22	22	22
Ändring skuldsaneringslagen	5	5	5
Tillsyns- och tillståndsverksamhet enl SoL&LSS	-32	-32	-32

Kommunalutjämning, kronor per invånare

	2010	2011	2012
Regleringar enligt finansieringsprincipen			
Undervisning asylsökandes barn	5		
Rektorsutbildning	1	1	1
HPV-vaccin	2	2	2
Ändring skuldsaneringslagen	1	1	1
Tillsyns- och tillståndsverksamhet enl SoL&LSS	-3	-3	-3

Övriga riktade statsbidrag 2010

- Äldreomsorg anhörigstöd
- Yrkesvux 400 nya platser
- Yrkesvux (utbildningsdelen)
- Förskolelyftet
- Satsning psykiatri
- Läsa–Skriva–Räkna-satsning i skolan
- Skapande Skola-satsning

Befolkning

Demografi är en av de viktigaste faktorer kommunen har att ta hänsyn till för att förutse kostnadsutvecklingen och för att kunna allokera resurser på ett tillfredsställande sätt. Skatte- och statsbidrag beräknas utifrån antalet invånare per den 1 nov året innan. Götene kommun förväntas ha en fortsatt positiv befolkningsutveckling, vilket förbättrar skatteutfallet.

Invånarantal

Befolkningen 08-11-01 var 13 077. Invånarantalet beräknas uppgå till 13 120 invånare 1 nov 2009 (budget 2010), 13 150 invånare 1 nov 2010 (plan 2011) och 13 150 invånare 1 nov 2011 (plan 2012). Förändring av invånarantalet påverkar intäkter inom utjämningssystemet samt det tillfälliga konjunkturstödet.

Personalkostnader

Personalkostnadsökningar

Personalkostnadsökningar 2010:

Inför år 2010 ska i princip alla löneavtal inom kommunsektorn omförhandlas. De nuvarande upphör 31 mars, 2010. I detta återfinns naturligtvis en stor osäkerhet om på vilka nivåer

de avtalsmässiga löneökningarna blir, samt även hur avtalen blir utformade. Det kan vara en möjlighet att man i de centrala avtalen genomför andra åtgärder än löneökning som kan generera kostnader för kommunen. Detta kommer att avgöras under våren 2010 när i princip hela arbetsmarknaden ska förhandla fram nya avtal.

För personalkostnadsökningar 2010 i budget 2010 finns 6 mkr avsatta centralt (samt i plan 2011-2012 8 mkr (helårseffekt)). Dessa kommer vid ett senare tillfälle att fördelas ut på respektive budgetenhet. Ev ytterligare lönekostnadsökningar utöver avsatt medel finansieras inom respektive budgetenhets befintliga ram. Inga extra medel finns avsatta under planperioden för arbetsvärdering.

För personalkostnadsökningar för 2011 och 2012 finns i plan 2011 och 2012 inga medel avsatta centralt. Det innebär att lönekostnadsökningarna måste finansieras inom respektive budgetenhet.

De under budgetenheterna redovisade nyckeltalen för 2010-2012, som inkluderar personalkostnader, redovisas exklusive uppräkningen av lönekostnadsökningar eftersom de för närvarande finns avsatta centralt.

Personalkostnadspålägg (po-pålägg)
Budget 2010 beräknas utifrån ett po-pålägg om 40,13%.

Fr o m 2009 gäller för anställda som vid årets ingång inte fyllt 26 år ett eget po-pålägg. Detta po-pålägg uppgår till 22,96% för 2010. För 2009 var detta 22,13%.

Pensionskostnader
Pensionskostnaderna beräknas för 2010 uppgå till 10 mkr, för 2011 till 10,3 mkr och 10,5 mkr för 2012.

Pensionsskuldsavsättning (intjänade före 1998)
Under 2010-2011 planeras ingen avsättning till pensionsskulden att göras.

Personalstrategiska förutsättningar
Inom personalområdet finns ett antal osäkra faktorer som kan komma att påverka kommunens ekonomi. Den kanske allra största osäkerheten återfinns i hur det förändrade sjukförsäkringssystemet slår ekonomiskt mot kommunen. Kommunen har över åren arbetat mycket aktivt för att sänka sjukfrånvaron, med såväl friskvårdsinsatser som ett aktivt rehabiliteringsarbete. Arbetet har varit lyckat, sjukfrånvaron har minskat drastiskt. Med det reformerade sjukförsäkringssystemet kan det komma att ställas än större krav på anpassning av arbeten, samt medföra att icke färdigrehabiliterad personal tvingas återgå i arbete på grund av att individens sjukpenningdagar är förbrukade. Detta kommer att medföra svåra personalpolitiska avväganden.

Inom arbetsrättsområdet aviseras att det kommer en ny lag omkring personlig integritet i arbetslivet. Hur denna kommer att se ut och vilka konsekvenser det innebär är inte helt klarlagt i dagsläget då remissrundan ännu pågår. Det diskuteras även en lag om företagshälsovård, denna innebär förmodligen inte någon större förändring för Götene kommun, då vi i dagsläget har en mycket väl utvecklad företagshälsovård.

Rekryteringsläget bedöms under år 2010 ändå vara gott, i tider när det privata näringslivet går sämre får vanligtvis den offentliga sektorn lättare att rekrytera personal. Det kan dock fortfarande vara brist på olika typer av yrkesspecialister. Dock kommer arbetstillfällen att, med hänsyn till det ekonomiska läget, minska även i kommunen under budgetåret.

Övriga kostnader

Generella kostnadsökningar

För övriga kostnadsökningar finns inga centrala medel avsatta. Det innebär att kostnadsökningar ska rymmas inom respektive budgetenhets ram för såväl budget 2010 som plan 2011-2012.

För 2010 beräknas KPI att uppgå till 0,7 %, för 2011 till 1,9% och 2012 till 2,0%. Det medför ytterligare effektiviseringskrav hos budgetenheterna.

Interna hyror

Ingen uppräkning av internhyrorna görs för budget 2010. I budgeten finns inga extra medel avsatta för fastighetsunderhåll.

Räntor

Den genomsnittliga räntan på låneskulden beräknas till 3,8% för 2010. I augusti 2009 är genomsnittsräntan 3,5%. Kalkylen bygger på att de rörliga räntorna uppgår till i snitt 2,0% under 2010 och att nyupptagna/omplacerade lån med fastränta är i genomsnitt 4,5%. Osäkerhet råder om hur ränteläget kommer att utvecklas med anledning av den finansiella oro som för närvarande råder. Vidare bygger kalkylen på att investeringarna sker jämt fördelat under året och till en låneskuld vid 2010 års slut på drygt 255 mkr (exkl E20 upplåning och ev nyupplåning till bolagen).

Internräntor

Internräntan för 2010 sänks jämfört med 2009 från 4,5 % till 4,0 % i enlighet med SKL:s rekommendation. Götene kommun följer de internräntor som SKL föreslår inför budgetåret.

Avskrivningar

Avskrivningarnas storlek är beroende av investeringstakten. Beräknad kostnad för 2010 är ca 18 mkr. Avskrivningarna kommer under planperioden att öka och vara kvar på en hög nivå de närmaste åren på grund av hög investeringsvolym.

Sammanställning över Götene kommuns budget fördelad på budgetenheter

Götene kommun, Budget och verksamhetsplan 2010, plan 2011-2012

Driftbudget, tkr	**Budget 2010**	**Plan 2011**	**Plan 2012**
Budgetenheter inom Kommunstyrelsen:			
Grundskola inkl skolbarnomsorg	-137 654	-137 194	-136 689
Gymnasieskola	-63 177	-58 797	-54 797
Förskola	-53 767	-57 977	-59 327
Kulturskola	-2 320	-2 320	-2 320
Vuxenutbildning	-5 959	-5 959	-5 959
Personal - Ekonomi, adm service	-22 381	-22 616	-22 616
Kultur	-5 311	-5 562	-5 562
Fritid	-10 372	-10 292	-10 292
Verksamhetsövergripande	-8 071	-7 771	-7 771
Politik	-6 656	-6 656	-6 656
Revision	-790	-790	-790
Överförmyndare	-520	-520	-520
Räddningstjänst	-6 779	-7 052	-7 492
Mark o Plan	-10 099	-11 107	-11 286
IT/Bredband	-1 492	-1 492	-1 492
Miljötillsyn	-991	-991	-991
Kost o Städ	0	0	0
Individ- o familjeomsorg inkl RC	-31 363	-31 113	-30 913
Arbetsmarknadsenheten	-1 299	-1 299	-1 299
Äldreomsorg	-118 461	-117 741	-117 741
Handikappomsorg	-48 990	-49 290	-49 290
Driftbudget, tkr	**Budget 2010**	**Plan 2011**	**Plan 2012**
Verksamheter inom Tekniska nämnden:			
Fastighet	0	0	0
Gata- och park	-17 960	-18 895	-19 004
Samhällsbetalda resor	-5 757	-5 757	-5 757
Budgetram (kommunbidrag)	**-560 169**	**-561 191**	**-558 564**
Övriga kostnadsökningar 2010-2012	-6 000	-8 000	-8 000
Tillfälliga budgetposter	-6 100	4 050	-6 650
Pensionskostnader	-10 000	-10 300	-10 600
Återlägg kapitalkostnader - planenliga avskrivningar	11 800	12 900	12 800
Verksamhetens nettokostnader	**-570 469**	**-562 541**	**-571 014**
Skatter, utjämningssystem, fastighetsavgift, slutavräkning	567 214	574 145	585 039
Tillfälligt konjunkturstöd	12 799		
Finansiellt netto	-2 600	-6 000	-7 000
Resultat (överskott)	**6 944**	**5 604**	**7 025**

Investeringsbudget, tkr	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012	Plan 2013
Kommunstyrelsen	5 000	13 000	8 300	3 700
Tekniska nämnden	4 200	11 000	7 700	5 500
Summa investeringar	**9 200**	**24 000**	**16 000**	**9 200**
Exploateringsbudget	14 400	0	0	0
Summa	**23 600**	**24 000**	**16 000**	**9 200**

Med anledning av det försämrade arbetsmarknadsläget har inte budgetenheten Arbetsmarknadsenheten fördelats mellan Individ- och familjeomsorg samt Gymnasieskola.

Beslut beträffande omfördelning mellan budgetenheterna inom Kommunstyrelsen delegeras av Kommunfullmäktige till Kommunstyrelsen.

Beslut beträffande omfördelning mellan budgetenheterna inom Tekniska nämnden delegeras av Kommunfullmäktige till Tekniska nämnden.

Inriktningar i budget 2010

En framåt kommun satsar på utveckling och kvalitet trots besvärliga ekonomiska tider.

- Kommunen behöver en fortsatt stark befolkningsökning. Detta nås bl.a. genom att behålla nuvarande invånare och genom att få nyinflyttningar till kommunen. Fortsatta satsningar på en god kommunal verksamhet, näringsliv, boende och marknadsföring behövs för att uppnå detta.
- Kommunen behöver också ha en kvalitativt väl utvecklad och effektiv bas- och lagstadgad verksamhet. För att bibehålla detta krävs ett tydligt nära ledarskap samt en fortsatt satsning på kvalitetsfrågor.
- De olika budgetenheternas ramar ska vara trovärdiga utifrån behovet under det kommande året. Detta har lett till en förstärkning för gymnasieskola och IFO.
- Med samverkansvisionen som grund ska olika möjligheter prövas för att hitta former för samverkan som ger lägre kostnader till en lika bra eller bättre kvalitet.
- Effektiv resursanvändning gäller på många plan såsom lokaler, organisation och personal.
- Götene kommun är en bra arbetsgivare och det ska stärkas ytterligare genom att skapa möjligheter att ta tillvara på personalens kompetenser, främja nyfikenhet och nytänkande.
- Investeringsvolymen ligger på en lämplig nivå för att inte kommande års driftverksamhet ska bindas upp av växande kapitalkostnader. Det finns behov av fortsatta investeringar för att uppnå näringslivs- och befolkningsutveckling. För en fortsatt ändamålsenlig verksamhet för våra medborgare finns behov av förbättringar och nya lokaler.
- I budgeten har lagts en stark prioritering både gällande drift och investeringar för att klara de tidigare beslutade finansiella målsättningarna

Sammanfattning

Samlad nettobudget för verksamheterna är 570 miljoner kronor för år 2010. Budgeten redovisas per budgetenhet. I budget 2010 har skatteintäkterna inkl generella statsbidrag minskat med 21,6 mkr jämfört med plan 2010. För att dämpa effekten av de minskade skatteintäkterna hos kommunerna tillskjuter staten ett tillfälligt konjunkturstöd för 2010. För Götene kommun beräknas det uppgå till 12,8 mkr. Budgetenheterna har fått besparingar på sammanlagt 6,6 mkr. Budgetenhet Individ och familjeomsorgen har däremot fått en utökad ram på ca 3 mkr för att anpassa den till normalnivån. Inga nya budgetmedel har dock getts för försörjningsstödet, utan tidigare års budgetnivå kvarstår. Ks till förfogande har minskats från 6 mkr till 0,9 mkr.

Kommunstyrelsens investeringsbudget är 5,0 mkr år 2010. Tekniska nämndens investeringsbudget är 4,2 mkr. Kommunens exploateringsbudget är 14,4 mkr för år 2010.

Befolkning

Demografi är en av de viktigaste faktorer kommunen har att ta hänsyn till för att förutse kostnadsutvecklingen och för att kunna allokera resurser på ett tillfredsställande sätt.

Under åren 2002-2005 hade Götene kommun en vikande befolkningsutveckling. De senaste åren har trenden vänt och ett positivt inflyttnings- och invandrarnetto har gett en befolkningsökning. För år 2008 var det invandrarnettot och födelseöverskott som ledde till en ökning, medan utflyttningar var större än inflyttningar. Fortsatt flyktingmottagning och effekterna av de senaste årens exploateringar, främst i Nordskog och Källstorp, förväntas leda till en fortsatt positiv befolkningsutveckling.

Antalet yngre ålderspensionärer har börjat öka och kommer att öka markant som en följd av 40-talisternas pensionering. Antalet invånare 80 år och äldre kommer enligt prognos vara relativt oförändrad fram till 2016 då en ökning inleds. Till år 2030 kommer antalet invånare 80 år och äldre vara 60 % fler än år 2008.

Antalet barn i förskola har ökat något de senaste åren. Befolkningsprognosen indikerar en svag ökning av antalet barn i förskoleåldern de närmaste åren. För grundskolan kommer elevantalet att minska från 1 606 år 2008 till drygt 1 500 fram till år 2012 för att därefter öka igen till 1 600 år 2020. Från år 2010 kommer antalet gymnasieungdomar att minska med 5 % per år fram till år 2014.

Befolkningen 08-11-01 var 13 077. I beräkningen av skatteintäkterna har invånarantalet beräknats till 13 120 för år 2009 samt 13 150 för år 2011 och 2012. Förändring av invånarantalet påverkar intäkter inom utjämningssystemet.

Löneökningar

Ramen för löneökningar har satts till 6,0 mkr för 2010. Ingen kompensation ges för löneökningarna 2011 och 2012.

Pensionskostnader

Kommunerna redovisar pensionskostnaderna enligt den så kallade blandade modellen. Det innebär att pensionskostnaderna består av tre delar.

- Pensionsutbetalningar för pensionsrättigheter intjänade före 1998.
- Årets intjänande av individuell del, motsvarande cirka fyra procent av årets lön.
- Årets intjänande av förmånsbestämd ålderspension för inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp.

Kommunens kostnader för avtalspensioner kommer att öka de kommande åren. Ökningen beror dels på ökade pensionsavgångar dels på ökande kostnader för förmånsbestämd ålderspension.

Sammanställning tillfälliga budgetposter

tkr	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
KS-till förfogande: Anslag till KS för oförutsedda kostnader	-900	-900	-900
TN till förfogande	-50	-50	-50
Framtidsprojektet inkl strukturförändring:	200	-1 000	-1 000
varav projektkostnader	-1 000	-1 000	-1 000
varav försäljning mark, byggnader (netto)	1 200	0	0
Sparbeting/minskad verksamhet och ökade intäkter	0	10 500	0
Val 2010	-300	0	0
Säkra fastigheter - kapital och driftskostnad	-300	-500	-700
Medel för att möta försämrat arbetsmarknadsläge	-500	0	0
Medeltidens Värld	-4 000	-4 000	-4 000
Hjärtstartmaskiner 10 st, inköp och utbildning	-250		
Totalt tillfälliga budgetposter	**-6 100**	**4 050**	**-6 650**

Framtidsprojektet

Under 2009 har ledningsgruppen under kommundirektörens ledning arbetat med det uppdrag som kommunfullmäktige gav i samband med budget 2009, plan 2010-2011 kallat Framtidsprojektet. Uppdraget var att:

> Skapa en bild på hur den kommunala verksamhetens ansvar ska se ut / ska bedrivas 2012 utifrån att vi ska ha lägre omkostnader/ökade intäkter motsvarande 15 mkr i 2009 års kostnadsläge.

Uppdraget kommer att redovisas för kommunstyrelsen i slutet av år 2009. Det har underhandrapporterats till kommunstyrelsens förberedande utskott under våren och hösten. I arbetet har hittills framkommit att för att klara målet krävs ett antal insatser på olika plan. Följande områden finns nämnda för att nå målet:

- ny organisation fastighetsägande
- lokaleffektiviseringar
- samverkan med andra kommuner
- tjänstemannaorganisation
- vad vi inte ska göra framöver
- hemmaplanslösningar IFO
- nytt resursfördelningssystem
- aktiv personalpolitik
- kost och städ
- nya intäkter
- självstyrande enheter

I redovisningen kommer att finnas ett antal förslag till punkter som ska genomföras under varje område 2010 och 2011 för att nå målet i uppdraget. För att klara detta genomförande kommer att krävas personella resurser både av personal som idag finns i organisationen men också externa. Exempel på detta kan vara hur vi genomför en organisation utifrån de nya krav som ställs i samband med reviderad politisk organisation, stegvis genomförande av ny resursfördelningsmodell, genomförande av en aktivare personalpolitik, aktivt skapa ytterligare intäkter genom marknadsföring och säljande samt formulera ett regelsystem gällande självstyrande enheter och ta fram pilotenheter som prövar detta.

Medel till dessa nya resurser tas inom den ram som finns för framtidsprojektet.

Götene kommun

Investeringsbudget

Investeringsbudgeten visar inom vilken ram kommunstyrelsen och tekniska nämnden har att genomföra planerade investeringar. Investeringar som avser exploateringar redovisas på en egen rad. Till grund för budgeten har en detaljerad beskrivning av investeringsbehov tagits fram för respektive nämnd. Den totala investeringsbudgeten under perioden 2010-2012 ligger på 63,6 mkr.

Kommunens finansiella mål avseende investeringar är att den totala investeringsnivån exklusive exploateringar under perioden 2007-2010 ska vara högst 80 mkr samt att exploateringsnivån för perioden 2007-2014 ska vara högst 80 mkr. Investeringsnivån exklusive exploateringar är under perioden 2007-2010 budgeterad till 62,7 mkr och exploateringsnivån för perioden 2007-2014 är budgeterad till 75 mkr.

Sammanställning investeringar

Projekt, tkr	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012	Plan 2013
Investeringar inom Kommunstyrelsen				
Förskola Prästgårdsängen, inventarier	1 000			
Hällekis skola		7 000		
ÄBO 2, inventarier Källby	500			
ÄBO 3, inventarier Lundsbrunn	500			
Larm Kastanjen		300		
ÄBO 4, inventarier Hällekis		800		
Ungdomsboende, inventarier	300			
Växel, uppgradering		600		
Centrumhuset, inventarier		100	100	
LIS (ledning o informationsystem)			1 000	
Ekonomisystem/affärsystem			3 000	
Personalsystem			500	
Inköpssystem		0	300	
Västerby fritidsområde Multiarena		1 000		
Strategiska Markinköp	500	1000	1000	1000
Sofiestrand - Vänervägen anslutningsväg	500			
Busshållplats, pendelparkering Lundsbrunn			1 400	
Annagatan - Heldesborgsgatan	700			
Busshållplats, pendelparkering E20-R44				1 700
GC-väg Mariedalsvägen Lundsbrunn	200			
P-plats Blombergs badplats	300			
Promenadvägar Källby	500	500	1 000	1 000
Stora Torget etapp 2A Torggatan Centrumhuset		1 600		
Ombyggnad Stora Torget		100		
S:a kommunstyrelsen	***5 000***	***13 000***	***8 300***	***3 700***

Projekt, tkr	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012	Plan 2013
Investeringar inom Tekniska nämnden				
Säkra fastigheter, Falkängen - Brandlarm	200			
Säkra fastigheter, Källby gård - Brandlarm	300			
Säkra fastigheter, Ljungsbackenskolan - Brandlarm	200			
Säkra fastigheter 2011		1 000		
Säkra fastigheter 2012			500	
Säkra fastigheter 2013				500
Tekniska åtgärder i fastigheter 2010		750		
Tekniska åtgärder i fastigheter 2011		1 000		
Tekniska åtgärder i fastigheter 2012			1 000	
Tekniska åtgärder i fastigheter 2013				1 000
Ljungsbackenskolan sopstation		200		
Brandstation ombyggnad för flytt av TK-förråd inkl konvertering av el till fjärrvärme		1 200		
Fordon och maskiner 2010	1 500			
Fordon och maskiner 2011		3 000		
Fordon och maskiner 2012			3 000	
Fordon och maskiner 2013				3 000
Gata/Parkproj 2010, Busstation, Ta bort äldre cykelställ, häck, fontän och monument		250		
Gata/Parkproj 2010, Stationsområdet i Lundsbrunn, förändra grönområde		400		
Gata/Parkproj 2010, Säkra övergångställen, ta bort överflödiga		200		
Gata/Parkproj 2010, Binda ihop cykelstråk			200	
Gata-parkprojekt 2011		1 000		
Gata-parkprojekt 2012			1 000	
Gata-parkprojekt 2013				1 000
Trafikåtgärder Västerby fritidsområde	1 000			
Lekplats Solbacken	1 000			
Västerby skola, kök		2 000	2 000	
S:a tekniska nämnden	***4 200***	***11 000***	***7 700***	***5 500***
Totalt investeringar	**9 200**	**24 000**	**16 000**	**9 200**

Projekt, tkr	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012	Plan 2013
Exploatering				
Bostadsområde Källstorp et 1	200			
Anslutn väg R44-Källby	6 500			
Skattegårdsvägen	4 000			
Motionsspår Källby	2 600			
Källby GC-väg Jvg-gatan till R44	900			
Badplats Källby inkl parkeringsplatser	200			
Totalt exploatering	**14 400**	**0**	**0**	**0**

Götene kommun

Kommunstyrelsens verksamhet

Budgetenhet: Grundskola inkl skolbarnomsorg

1. Verksamhetsområde

Inom budgetenheten grundskola återfinns skolformerna förskoleklass, grundskola och obligatorisk särskola samt skolbarnsomsorg i form av fritidshem för elever upp till 12 år.

Viktigaste aktuella statliga styrdokument är: Skollag, Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo94) samt Kursplaner och ”Allmänna Råd för Fritidshem”.

Verksamhet bedrivs på sju skolor inom kommunen, varav två i Götene tätort för elever 13-16 år och övriga fem för elever 6-12 år är lokaliserade i de fyra tätorterna. Fritidshemmen är organisatoriskt integrerade med kommunens skolor för yngre elever.

2. Omvärldsanalys

Grundskolan är föremål för stora förändringar:

Ny skollag
Förslag till en ny skollag har presenterats. Det innehåller allt från värdegrundsfrågor till kvaliteten på skolmaten. Flera av förslagen kan leda till ökade kostnader för verksamheten, exempelvis vad gäller krav på att Elevhälsan ska innefatta även kurator och psykolog, krav på att skolmaten ska vara näringsriktig, förlängd skolplikt om man gått om eller börjat skolan ett år senare, att skolan ska kunna garantera eleverna trygghet och studiero samt att ett nytt överklagandeinstrument med sanktionsmöjligheter införs. Delar av förslaget kommer med all sannolikhet att gälla redan fr.o.m. 2010 medan andra delar införs först 2011.

Ny läroplan
En ny läroplan och nya kursplaner är aktuella där det förväntas att kommunerna tar ett stort ansvar. Medel för implementeringen kommer endast att ges i form av centrala konferenser, övrigt förväntas kommunen ta ansvar för.

Ökade krav avseende nationella mål
Kraven på kommunerna att klara de nationella målen har ökat. Tillsammans med nya nationella prov, målen för åk 3 och betygen i åk 6 har vi fått ett ökat ansvar för rektorer som pedagogiska ledare.

Ny betygsreform
En ny betygsreform kommer att införas från 2010.

Nytt vaccinationsprogram
Ett nytt vaccinationsprogram har antagits och kommer att införas år 2010. Medel för detta får kommunen förmodligen hämta från befintlig budget.

Lärarlyftet
Lärarlyftet kommer att avslutas under 2010. Skärpta krav på kommunerna avseende lärares behörighet medför ökade kostnader.

Satsning Läsa-skriva-räkna
Kommunerna har möjlighet att söka bidrag (ca 250 tkr) till satsning för yngre barn inom läsa-skriva-räkna även 2010.

Den statliga skolledarutbildningen
Den statliga skolledarutbildningen återupptas igen. Skolledarutbildningen är obligatorisk och medför i nuläget en ökad kostnad eftersom det under året tillkommit tre nya rektorer i grundskolan. Staten står enbart för utbildningen och kommun för vikarier, resor och övernattningar.

Måltidskostnader
Kostnaderna för måltider är helt beroende på de satsningar som eventuellt görs beträffande kvalitet och tillagning. Även ombyggnad av mottagningskök till nu gällande standard kommer att påverka budgetenhetens ekonomi.

Miljö
Utvecklingsplanen talar om en god lärandemiljö. Den inre miljön i form av inventarier har blivit kraftigt eftersatt de senaste 7-8 åren.

IT
En s.k. lärplattform, IT-verktyg för elever, föräldrar och lärare, är idag ett måste för att verksamheten ska utvecklas i bra riktning och efter de krav staten ställer på uppföljning och föräldrainformation. Upphandling förbereds med Skara och Lidköping. Årlig kostnad bedöms bli ca 250 tkr.

3. Styrkort

Uppdrag: Att utifrån läroplaner och kursplaner ge alla barn och ungdomar goda kunskaper i en utvecklande och trygg lärmiljö.

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Fler aktiviteter som leder till fler möten med medborgare/ brukare/kunder.	Föräldrar är nöjda med samarbetet hem och skola.
Utveckling	
Eleverna äter lunch med god aptit i skolan varje dag.	Antal portioner som beställs av skolans ledning motsvarar det som förbrukas. Eleverna är nöjda med den mat som serveras.
Arbetssätt	
Arbeta aktivt med att motverka alla former av mobbing och trakasserier.	Andel elever i åk 2, 5 respektive 8 som känner sig mobbade eller trakasserade av andra minst en gång i veckan har minskat från 9 % till 0 %.
Ekonomi	
Vara en attraktiv arbetsplats.	Höja NMI 2010. Värde 2008 var 77.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettokostnad	-137 654	-137 194	-136 689

5. Verksamheter

5.1 Verksamhet Grundskola inkl förskoleklass och grundsärskola

Grundskolan i Götene är organiserad enligt följande:

- Fem skolenheter med elever skolår 1-6 samt förskoleklass finns i Götene, Hällekis, Källby och Lundsbrunn. På varje enhet finns skolbarnomsorg (fritidsverksamhet).
- Två skolenheter med elever skolår 7-9. Dessa skolor är belägna i centralorten Götene.
- Särskoleverksamhet finns på Prästgårds-skolan och Fornängsskolan

Elevstatistik och lärartäthet

Antalet elever i grundskola inkl förskoleklass har successivt minskat efter en höjdpunkt läsåret 03/04 då antalet var drygt 1900 elever. Elevtalsminskningen i F-6-skolorna har generellt sett avtagit, medan 7-9-skolorna även under kommande år förväntas se en fortsatt minskning.

Hösten 2008 var lärartätheten 8,4 lärare per 100 elever för grundskola inkl förskoleklass. Efter 2009 års genomförda besparingar förväntas lärartätheten läsåret 09/10 vara 8,0 lärare per 100 elever.

Särskola finns på Prästgårdsskolan och Fornängsskolan. På Prästgårdsskolan finns de elever som går skolår 1-5 och på Fornängsskolan de som går skolår 6-9, eventuellt t.o.m. skolår 10.

Eleverna följer antingen kursplanen för grundsärskola eller kursplanen för träningsskola, beroende på elevens problematik. Prästgårdsskolan hade våren 2009 tre elever inskrivna i grundsärskola, samt ytterligare två elever som deltar i särskolans undervisning, men följer grundskolans läroplan, s.k. omvänd integrering. Fornängsskolan hade i sin tur 11 elever som går i grundsärskola och ytterligare tre elever som går i träningsskola.

Lokaler och inventarier

Under 2009 har vissa lokalförändringar skett. I Holmestad har t o m juni 2009 funnits en skola (åk F-2) som tillhör Prästgårdsskolans enhet. Den skolan stängdes sommaren 2009 och eleverna flyttades till Prästgårdsskolans lokaler inför höstterminen. Även verksamheten som bedrivits i Norra skolan har flyttats över till Prästgårdsskolans lokaler fr.o.m. 1 juli, 2009. Inom grundskolan finns ett mycket stort uppdämt behov av utbyte av inventarier, både till klassrum och vissa matsalar. I budgetplan 2011 respektive 2012 har extra medel tillförts för inventarier.

Kompetensutveckling/läromedel

Inför 2009 planerades en ökning av antalet personaldatorer samt en IT-baserad lärplattform för den individuella uppföljning som Skolverket gett SCB i uppdrag att genomföra. Lärplattform upphandlas tillsammans med Skara och Lidköpings kommuner. Kostnaden för detta får under 2010 lösas inom befintlig budget.

Statens satsning på skolledarutbildningen innebär kommunala insatser för resor, vistelse och vikarier. Även medverkan i lärarlyftet, satsning på vidareutbildning av lärare, kräver viss egenfinansiering från kommunens sida.

Skolskjutsar/transporter

Skolskjutskostnaderna har ökat mer än beräknat under 2009 och en ny skolskjutsupphandling har genomförts. Medel om 800 tkr har tilldelats budgetenheten inför 2010 för dessa ökade kostnader.

5.11 Verksamhetsförändringar

Norra skolans och Holmestads verksamheter är under 2009 flyttade till Prästgårdsskolans lokaler vilket medför minskade lokalkostnader även 2010. Antalet grundskolebarn bedöms minska med 40 elever inför läsåret 2010/2011 vilket innebär personalminskningar (ca tre anställda). Personaltätheten förblir dock på samma nivå som 2009 även efter dessa volymförändringar, d.v.s. ca 8,0 lärare/100 elever.

5.12 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Kostnad per elev (kr)	75 882*	78 727	82 337
Antal elever inkl förskoleklass och grundsärskola (hemkommun)	1 641*	1 579	1 539
Antal lärare på 100 elever i grundskolan (inkl förskoleklass)	8,4	8,0	8,0

**Uppgifterna för 2008 avseende elevantal och kostnad per elev är justerade jämfört med årsredovisningen 2008, eftersom grundsärskoleeleverna inte ingick där. Antalet elever för 2009 respektive 2010 baseras på prognosuppgifter i KIR vid budgeteringstillfället.*

5.2 Verksamhet Skolbarnomsorg

Skolbarnomsorg (fritidsverksamhet) finns på de skolenheter som har elever åk F-6, d.v.s. i Götene, Hällekis, Källby och Lundsbrunn.

Antal barn inskrivna i skolbarnomsorg påverkas av konjunkturläget. Det brukar även skilja relativt mycket mellan höst- och vårterminen. Hösten 2008 fanns exempelvis 455 elever inskrivna i fritidsverksamhet medan motsvarande antal var 410 elever våren 2009. Inför 2010 förväntas ett likvärdigt antal elever som 2009 vara inskrivna i skolbarnomsorg.

5.21 Verksamhetsförändringar

Inga specifika verksamhetsförändringar är inplanerade avseende fritidsverksamheten 2010.

5.22 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Antal elever med skolbarnomsorg	469	452	452
Kostnad per plats (kr)	23 861	24 358	24 061
Inskrivna barn per årsarbetare	20,4	21,1	21,1

Antalet elever 2008 baseras på uppgift över inskrivna elever i fritidsverksamhet 081015. Antalet elever 2009 och 2010 baseras på aktuella prognoser över antalet inskrivna barn. Den försämrade personaltätheten medför att möjligheten till god tillsyn har minskat.

6. Framtid

Sammantaget är verksamheternas kostnad inom budgetenhet grundskola svåra att förutsäga. Inte minst gäller detta 2011 och 2012.

Flera av förslagen till den nya skollagen kan leda till ökade kostnader för verksamheten, exempelvis vad gäller krav på att Elevhälsan ska omfatta även kurator och psykolog, krav på att skolmaten ska vara näringsriktig, förlängd skolplikt om man gått om eller börjat skolan ett år senare, att skolan ska kunna garantera eleverna trygghet och studiero samt det nya överklagandeinstrumentet med sanktionsmöjligheter.

Inom några år ökar behovet av personalrekrytering på grund av stora pensionsavgångar. En viktig del för att lyckas med detta är att vi har likvärdiga eller bättre förutsättningar att erbjuda vår kommande personal än kringliggande kommuner.

7. Investeringar

Hällekis skola är i stort behov av renovering och anpassning av lokalerna till ett modernt lärande. Detta gäller även idrottslokal. En eventuell investering kommer att ses över i samband med utredningen kring Hällesäter. I nuläget finns 7 miljoner kronor avsatt för ändamålet år 2011. Då utredning inte är gjord är beloppet osäkert.

Även skolgårdarnas återställning efter kraftigt slitage och nya EU-standards bör påbörjas, då underhållsmedlen ej varit tillräckliga. En sådan återställning fordrar en större investering. Den finns i nuläget inte heller med i kommunens investeringsplan.

Götene kommun

Budgetenhet: Gymnasieskola

1. Verksamhetsområde

Inom budgetenheten gymnasieskola återfinns skolformerna gymnasieskola och gymnasiesärskola. Viktigaste aktuella statliga styrdokument är: Skollag, Läroplan för de frivilliga skolformerna (Lpf94) samt Kursplaner.

Verksamheten bedrivs inom Gymnasium Skaraborg med syfte att:

- eleverna får sitt förstahandsval av skola och program tillgodosett
- eleverna fritt får välja mellan de skolor och de program som erbjuds inom samverkansområdet
- sådana utbildningsinriktningar som bedöms som strategiskt viktiga för regionens utveckling kan stödjas och utvecklas gemensamt.

2. Omvärldsanalys

En ny Gymnasieskola startar höstterminen 2011. I regeringens proposition ”Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan” (prop. 08/09:199) framgår följande:

- Det införs två nya examina: en högskoleförberedande examen och en yrkesexamen.
- På yrkesprogrammen minskar tiden för allmänteori, istället ökar tiden för yrkesämnen
- Det lokala friutrymmet, till exempel möjligheten att starta lokala kurser och specialutformade program, stramas upp.
- Kraven för att komma in på gymnasiet förändras. I framtiden måste eleven vara godkänd i svenska, engelska och matematik samt nio andra ämnen för att vara behörig till de högskoleförberedande programmen. Regeringen avser att återkomma med förslag på behörighetskrav för yrkesprogrammet
- Programstrukturen förändras. Det humanistiska och ekonomiska programmet återuppstår. Samtidigt uppgår medieprogrammet i samhällsvetenskapsprogrammet.
- Det kommer att finnas 12 yrkesprogram och 6 högskoleförberedande program.
- Gymnasial lärlingsutbildning ska införas som en alternativ väg till yrkesexamen. Den ska i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser.
- Regeringen bedömer att det bör finnas individanpassade utbildningsalternativ för obehöriga elever, men kommer att bereda denna fråga ytterligare.
- De gymnasiegemensamma ämnena är svenska/svenska som andraspråk, engelska, matematik, idrott och hälsa, historia, samhällskunskap, religionskunskap och naturkunskap.
- En ny betygsskala, A – F, införs

Regeringen anser att de elever som gått på yrkesprogram och som vill påbörja högskolestudier måste få möjlighet att läsa behörighetsgivande kurser inom den gymnasiala vuxenutbildningen. Detta skulle kunna innebära ökade kostnader för kommunerna, men regeringen menar att man genom gymnasieskolans nya struktur får effekten att eleverna klarar sina studier inom tre år och att avhoppen inte blir så många som tidigare.

Antalet gymnasieelever har under de senaste åren ökat som en följd av stora årskullar. Höstterminen 2010 kommer den första stora kullen att ha lämnat gymnasiet vilket gör att elevantalet återigen börjar minska.

3. Styrkort

Uppdrag: Elever på Individuella programmet skall läsa upp sina grundskolebetyg, så att de blir behöriga till gymnasieskolans nationella program alternativt erbjuda dem annan verksamhet som leder dem till egenförsörjning.

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Fler aktiviteter som leder till fler möten med medborgare/ brukare/kunder.	Föräldrar är nöjda med samarbetet hem och skola.
Utveckling	
En mångfald av kreativa arbetssätt som utvecklar barns och ungdomars entreprenörskap.	En lärmiljö som leder till att eleverna är företagsamma och aktiva i sitt lärande.
Arbetssätt	
Alla elever ska nå målen för åk 9.	60-100 % på IV-programmet är behöriga till nationella program.
Ekonomi	
Vara en attraktiv arbetsplats.	Höja NMI 2010.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	-63 177	-58 797	-54 797

5. Verksamheter

5.1 Gymnasieskola (exkl Individuella programmet)

Gymnasieskolan är en tre- eller fyraårig frivillig skolform för ungdomar som gått ut grundskolan. I Götene kommun köps de flesta gymnasieplatserna av andra kommuner eller fristående gymnasieskolor.

Elevstatistik

Det totala antalet gymnasieelever (inkl individuella programmet) var under läsåret 2008/2009 ca 650 och beräknas bli likvärdigt under läsåret 2009/2010. Därefter minskar antalet inför höstterminen 2010. Då Götene kommun köper 96 % av gymnasieplatserna av andra kommuner eller fristående gymnasieskolor är möjligheterna att påverka kostnaderna mycket begränsade.

Kostnad - köp av gymnasieplatser

Gymnasieplatsernas priser varierar beroende på utbildningens inriktning och skolornas priser i olika kommuner/fristående verksamheter. Insatser för att öka intresset för naturvetenskap är av största betydelse. Under senare år har det funnits en trend bland eleverna att välja dyrare hantverksprogram. Ramen har utökats för 2010 för att täcka samtliga beräknade gymnasiekostnader.

Även gymnasieplatserna för särskoleelever köps av andra kommuner. Läsåret 2009/2010 finns gymnasiesärskoleelever i Lidköping, Mariestad, Skara, Tidaholm och Töreboda (Sötåsen).

Gymnasiesärskolan, som är minst 3-årig, hade 17 elever våren 2009. Inför läsåret 2009/2010 tillkom det ytterligare elever vilket betyder att elevantalet ökat till 19 elever. Antalet särskoleelever i gymnasieskolan beräknas, med anledning av de stora årskullarna, hålla sig på denna nivå under hela 2010. Såväl elevkostnaderna som skolskjutskostnaderna är ofta mycket höga, vilket innebär att ett ökat antal elever kan ha stor påverkan på budgeten.

5.11 Verksamhetsförändringar

Inför 2010 har gymnasieskolans budgetram utökats med 2,7 miljoner kronor. Orsaken till detta är framför allt att elevstatistiken vid budgeteringstillfället år 2008 antydde ett lägre elevantal än vid motsvarande period 2009. Befolkningsstatistiken visar i nuläget på 632 gymnasieelever i genomsnitt 2010, vilket skulle

betyda en minskning med 18 elever jämfört med 2009. Kostnaderna för gymnasieskolan har även ökat under 2009.

5.12 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Kostnad per elev (kr)	96 561*	99 686	99 964
Antal elever boende i Götene	645*	643	632

**Uppgifterna för 2008 avseende elevantal och kostnad per elev är justerade jämfört med årsredovisningen 2008, eftersom gymnasiesärskoleeleverna inte ingick där. Antalet elever för 2009 och 2010 baseras på prognosuppgifter i SCB/KIR vid respektive budgeteringstillfälle.*

5.2 Individuella programmet

Inom ramen för kommunens egen gymnasieverksamhet finns Individuella programmet, som omfattar både IV-klass (för dem som behöver komplettera betyg för att uppnå behörighet till gymnasieskola), IV-gymnasium (för dem som har grundskolebetyg men av olika skäl skrivits ut från nationella program), IV-praktik (för dem som hoppat av gymnasiet och saknar studiemotivation) och IV-entreprenör (för dem som inte klarar vanlig skolgång). Verksamheten har dessutom ett uppföljningsansvar att alla ungdomar i kommunen upp till 20 år har någon form av sysselsättning.

Läsåret 2008/2009 hade Individuella programmet totalt 27 ungdomar i olika delar av sin verksamhet och ett liknande elevantal bedöms bli aktuellt även under läsåret 2009/2010.

5.21 Verksamhetsförändringar

Besparingar hösten 2009 inom IV-programmet får effekt även 2010 och framåt. Viss undervisning inom IV-programmet kommer att ske i samarbete med Vuxenutbildningen.

5.22 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Antal elever med Götene som skolkommun	34	27	25

I ovanstående tabell anges det antal elever som läste på IV-programmet år 2008 respektive beräknas läsa under 2009 och 2010.

6. Framtid

Se omvärldsanalysen under avsnitt 2.

Förslaget till ny gymnasieskola är ännu inte beslutat av riksdagen. Förslaget som helhet stöder den inriktning om det fria valet för eleverna som redan finns inom Gymnasium Skaraborg. Störst osäkerhet råder kring det Individuella Programmets framtid. Där kommer ett nytt förslag att läggas under 2009/2010.

Budgetenhet: Förskola

1. Verksamhetsområde

Verksamheter som ingår i budgetenheten förskola är pedagogisk omsorg (tidigare familjedaghem) och förskola, med allmän förskola samt vårdnadsbidrag. Förskolan har en egen läroplan, Lpfö 98, och den är obligatorisk för förskolan. För familjedaghem gäller ”Allmänna Råd för Familjedaghem” och Lpfö 98 är rådgivande. Förskolor finns i de fyra tätorterna, liksom familjedaghem som även finns i Årnäs.

2. Omvärldsanalys

Ny skollag

Förslag till en ny skollag har presenterats. Vad den nya skollagen kommer att innebära för förskoleverksamheten är idag svårt att förutsäga. I ett uttalande från Utbildningsdepartementet framgår dock att det kan vara motiverat att införa sanktionsåtgärder mot kommuner som inte erbjuder förskoleplats inom skälig tid, d v s inom tre till fyra månader. Vidare kommer ”Allmän förskola från tre års ålder” och ”Barnomsorgspeng”, enligt förslaget, att regleras i den nya skollagen.

Ny läroplan

Skolverket har fått i uppdrag av regeringen att föreslå förtydliganden och kompletteringar i förskolans läroplan. Syftet är att nyttja förskolans potential bättre genom att förstärka förskolans pedagogiska arbete, för att ta tillvara barnens lust att lära. Förskolan skall i större utsträckning ge tidig pedagogisk stimulans för barns språkliga och matematiska utveckling, utifrån det enskilda barnets utvecklingsnivå, behov och förutsättningar. I uppdraget ingår att ge förslag på förtydligande av ett antal områden i läroplanen, såsom ”mål för utveckling av barns språkliga och matematiska utveckling i verksamheten”, ”förskollärarnas pedagogiska ansvar” samt ”vikten av uppföljning och utvärdering av förskolans verksamhet”.

Förskolelyft

Riksdagen har beslutat att förskolans personal ska fortbildas via ett s.k. förskolelyft. Förskolelyftet kommer att starta under hösten 2009. Syftet med utbildningen är att förskolans pedagogiska uppdrag ska stärkas. Regeringen avsätter 200 miljoner årligen under perioden 2009-2011 för satsningen på förskolelyftet. Det förväntas att kommunen också bidrar till en del av de kostnader som kommer att finnas i samband med tjänstledigheter vid förskollärares och barnskötares studier.

Barnomsorgspeng

Riksdagen har beslutat att införa en s.k.”barnomsorgspeng” fr.o.m.1 juli 2009. En barnomsorgspeng är ett kommunalt bidrag som skall följa barnet oavsett vilken verksamhet föräldrarna väljer. Därigenom skapas förutsättningar för nya verksamheter som möjliggör lösningar utifrån familjernas behov och önskemål.

Kommunerna blir enligt förslaget skyldiga att godkänna förskolor och andra pedagogiska omsorgsformer i enskild regi, om verksamheten håller samma nivå på kvalitet och säkerhet som motsvarande kommunal verksamhet.

Allmän förskola

Riksdagen har beslutat att fr.o.m. 1 juli, 2010 införa allmän förskola även för treåringar. Det innebär att kommunernas skyldighet att anordna allmän förskola utökas så att fler barn får tillgång till en avgiftsfri pedagogisk verksamhet.

Verksamheterna ska omfatta minst 525 timmar om året vilket motsvarar i princip tre timmar om dagen under skolans terminer. Kommunerna ansvarar för att organisera och samordna allmän förskola på ett lämpligt sätt. För de barn som redan finns i förskolan innebär beslutet att vistelsen ska vara avgiftsfri även för dem under 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året fr.o.m. höstterminen det år barnet fyller tre år.

Götene kommun

Genom denna lagändring kommer förmodligen behovet av förskoleplatser att öka, vilket medför att kommunen måste se över lokaltillgång/lokalbehov.

3. Styrkort

Uppdrag: Att utifrån läroplanen skapa förutsättningar för den bästa tänkbara utvecklingen för barn genom god omsorg och gott lärande.

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Fler aktiviteter som leder till fler möten med medborgare/brukare/kunder.	Utvecklingssamtal erbjuds samtliga föräldrar och barn varje termin.
Utveckling	
Samverkan mellan hem och förskola/pedagogisk omsorg har förbättrats.	Föräldrars nöjdhet med den information de får om sina barns utveckling ökar från 7,9 till 10,0 på en tiogradig skala.
Arbetssätt	
Personalen observerar barnen under leken och utmanar dem i deras lärande. Personalen tar hänsyn till barnens intresse och synpunkter, så att det får styra planeringen.	Föräldrars nöjdhet med hur personalen arbetar med dem angående deras barns utveckling och lärande ökar från 7,8 till 10,0 på en tiogradig skala.
Ekonomi	
Vara en attraktiv arbetsplats.	Höja NMI 2010. Värde 2008 var 77.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettokostnad	-53 767	-57 977	-59 327

5. Verksamheter

5.1 Förskola

Förskolan är en pedagogisk verksamhet för barn från ett års ålder och fram till skolstarten. I detta omfattas även s.k. ”allmän förskola”, vilket innebär att alla fyra- och femåringar ska erbjudas minst 525 avgiftsfria timmar om året i förskola från och med höstterminen det år barnet fyller fyra år. Fr.o.m. 1 juli, 2010 kommer allmän förskola att utökas till att gälla från höstterminen det år barnet fyller tre år.

I Götene kommun finns sju förskoleenheter, varav fem bedrivs av kommunen och två är fristående förskolor (ett föräldrakooperativ respektive en förskola som drivs av Missionskyrkan).

Barnstatistik och personaltäthet

Antalet barn i förskolan har våren 2009 varit i genomsnitt 551, men beräknas hösten 2009 minska till ca 520 barn. Generellt sett brukar antalet vara 30-40 barn färre på hösten jämfört med våren. Befolkningsstatistiken tyder på långsam ökning av antalet barn i förskoleålder (ca 10 barn per år) vilket på sikt kan medföra ett ökat behov av förskoleplatser. De förskoleenheter som för närvarande har den största efterfrågan på platser återfinns i centrala tätorten.

Från en personaltäthet på 5,0 och 5,4 barn per årsarbetare år 2007 respektive 2008 beräknas den vara i genomsnitt 5,5 barn per årsarbetare år 2009. Det innebär att det kan vara drygt 6 barn per årsarbetare på vissa avdelningar. Några personalförändringar är inte planerade inför 2010 vilket betyder att motsvarande personaltäthet som 2009 bibehålls även under detta år.

Ny förskola

Under 2009 har planeringen påbörjats avseende förskolelokaler som under 2010 ska ersätta Prästkragen och den tillfälliga avdelningen på Vikingagatan (Rönnbäret). Antalet platser utökas i samband med detta från 72 till 80.

Kompetensutveckling
Det kvalitativa arbetet med barns lärande höjs genom arbetslagsutveckling. Fr.o.m. hösten 2009 införs även möjlighet till s.k. förskolelyft.

5.11 Verksamhetsförändringar

En ny förskola kommer att byggas under året, med beräknad inflyttning tidigast i augusti 2010. Minskning av medel för vissa personalkostnader och semesterlöneskuld beräknas ha en mindre påverkan på verksamheten. Det kan dock påverka möjligheten till att fullt ut genomföra det s.k. Förskolelyftet. Fr.o.m juli 2010 införs allmän förskola från 3 års ålder, vilket medför minskade intäkter med ca 250 tkr som halvårseffekt. Medel för detta tillförs kommunen via kommunbidraget.

5.12 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Antal 1-5 åringar	709	701	701
Andel 1-5 åringar med plats (%)	87,8 %	90,2%	90,2%
Nettokostnad per plats (kr) (fsk och familjedaghem)	80 896	81 840	84 274
Inskrivna barn/ årsarbetare inom förskolan	5,4	5,5	5,5

Uppgift om antal 1-5 åringar i 2008 års bokslut baseras på statistikuppgift per 081025 i KIR.. Antalet 2010 bedöms bli likvärdigt som år 2009.

5.2 Familjedaghem/Pedagogisk omsorg

I familjedaghem tar en dagbarnvårdare emot barn i sitt eget hem. De flesta barnen på familjedaghem är mellan 1-5 år. Flera dagbarnvårdare kan även arbeta gemensamt i en dagbarnvårdargrupp.

Barnstatistik
Antalet barn som är inskrivna på familjedaghem har minskat det senaste året. Våren 2008 var i genomsnitt 118 barn inskrivna på familjedaghem och år 2009 var motsvarande siffra 109 barn.

5.21 Verksamhetsförändringar

Furubacken/alternativt Blå Huset läggs ned. Dagbarnvårdaravtal ses över.

5.22 Nyckeltal

Se avsnitt 5.12

5.3 Vårdnadsbidrag

1 januari, 2009 infördes vårdnadsbidrag i Götene kommun. Det innebär att föräldrar till barn som är 1-3 år erbjuds möjlighet att söka ett bidrag på 3 000 kr per månad, under förutsättning att kommunalt finansierad barnomsorg inte nyttjas. Ca 15 föräldrar har hittills använt denna möjlighet. 600 tkr avsattes för införandet av vårdnadsbidrag 2009 och motsvarande belopp har budgeterats inför 2010.

5.31 Verksamhetsförändringar

Vårdnadsbidrag, barnomsorgspeng och införandet av allmän förskola för 3-åringar är tre variabler som samverkar och det är i dagsläget svårt att förutse den fullständiga effekten av detta.

6. Framtid

Förslaget till ny skolplan medför kostnadshöjningar avseende bl a uppföljningsansvar och handläggning gentemot fristående enheter, fler barn inom verksamheten, fortbildning, eventuella sanktionsåtgärder mot kommuner samt omreglering av tjänster.

En viss brist på lärare i förskolan kan förväntas, liksom ökande lönekostnader till följd av regional konkurrens.

Allmän förskola från 3 år kan leda till ett ökat behov av fler förskoleavdelningar men samtidigt färre familjedaghem.

Götene kommun

7. Investeringar

7.1 Investeringar under 2010

En investering avseende inventarier till ny förskola på Prästgårdsängen är inplanerad inför 2010. Den nya förskolan kommer att byggas utifrån andra pedagogiska tankar än nuvarande lokaler och det behövs inventarier som stödjer detta arbete.

7.2 Investeringar 2011 och framåt

Familjedaghemsverksamheten bedöms minska till följd av efterfrågan på allmän förskola från 3 år, medan behovet av fler platser på förskolorna ökar. Investeringar kan behöva göras på Västerby för att möta ett större behov av förskoleplatser efter införandet av allmän förskola fr.o.m 3 år, 1 juli 2010. Det finns i nuläget inte några medel avsatta för detta i kommunens investeringsplan.

Budgetenhet: Kulturskola

1. Verksamhetsområde

Kulturskolans syfte är att ge barn/ungdomar i skolåldern möjlighet att utveckla kreativitet och estetisk känsla. Inom ramen för Kulturskolan bedrivs fr.o.m. hösten 2009 enbart musikundervisning. Verksamheten sker både i grupp och enskilt och musikundervisningen är förlagd till grundskolorna i kommunen under dagtid.

2. Omvärldsanalys

I tider av ekonomiska svårigheter ifrågasätts i hela landet alltid kultur-/musikskolan. Trots detta läggs nästan aldrig verksamheten ner. Musikskolan har kommit att betyda mycket för Sveriges utveckling och kommer att göra så även i framtiden. Verksamheten är också mycket betydelsefull i ett genusperspektiv.

3. Styrkort

Uppdrag: Musikskolan skall utveckla barns och ungdomars musikalitet, så att de blir aktiva kulturgivare och kulturtagare.

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Fler aktiviteter som leder till fler möten med medborgare/ brukare/kunder.	Eleverna spelar inför publik i större omfattning än tidigare.
Utveckling	
Musikintresserade barn/ ungdomar bereds plats på musikskolan.	Fler barn/ ungdomar får spela det instrument de önskar.
Arbetssätt	
Alla elever får uppleva spelglädje tillsammans med andra än bara inom den egna gruppen.	Undervisningen leder till ensemblespel på de olika skolorna i kommunen.
Ekonomi	
Vara en attraktiv arbetsplats.	Höja NMI 2010.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	-2 320	-2 320	-2 320

5. Verksamhetsförändringar

Besparingar läsåret 2009/2010 innebär en minskning av Kulturskolans utbud. Fr.o.m. hösten 2009 erbjuds därmed endast musikundervisning. Fullmäktige har under 2009 även beslutat om en höjning av musikavgifterna samt begärt en analys av instrumenthyran.

6. Framtid

Samordning med grannkommuner och/eller samarbete med studieförbund kan vara ett sätt att klara finansieringen av Kultur-/musikskolan i framtiden. I en kommande plan för verksamheten behöver även frågan lyftas om vad som ska vara styrande vid val av instrumentutbudet. För närvarande styr vårt utbud elevens val – inte elevernas önskemål.

Budgetenhet: Vuxenutbildning

1. Verksamhetsområde

Inom budgetenheten Vuxenutbildning återfinns skolformerna grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxenutbildning, svenska för invandrare, särvux, uppdragsutbildning och högskoleutbildning på distans. Viktigaste aktuella statliga styrdokument är: Skollag, Läroplan för de frivilliga skolformerna (Lpf94) samt Kursplaner. Verksamheten bedrivs på Kunskapscenter.

Vuxenutbildningens uppdrag är att ge vuxna möjligheter att i enlighet med individuella önskemål komplettera sin utbildning.

2. Omvärldsanalys

Vuxenutbildningen i Götene har genomgått en förändring under senare år så att det som nu erbjuds är en ren basorganisation med viss möjlighet till köp av yrkesutbildning i annan kommun.

Den pågående lågkonjunkturen bedöms medföra fler sökanden till olika former av vuxenutbildning.

Vuxenutbildningen bedriver viss verksamhet åt flyktingmottagningen. Antalet inflyttade personer med utländsk bakgrund har ökat och de har rätt till SFI-undervisning. SFI har tidigare haft i genomsnitt 24-25 elever, men hade i slutet av våren 2009 ca 40 elever. Trenden ser likvärdig ut inför 2010. Den låga utbildningsnivån bland våra flyktingar innebär även att mycket resurser kommer att behöva läggas på den s.k. ”GRUVEN”, grundläggande utbildning för vuxna.

Samverkan med grannkommunerna kommer att bli viktig för att upprätthålla god standard och effektiv resursanvändning. Samverkan i Skaraborg kring vuxenutbildningen kan påverka omfattning, organisation och kostnad.

Götene kommun

3. Styrkort

Uppdrag: Vuxenutbildningen skall ge vuxna tillfällen att i enlighet med individuella önskemål komplettera sin utbildning. Verksamheten skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar.

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Fler aktiviteter som leder till fler möten med medborgare/ brukare/kunder.	Deltagarna är nöjda med samarbetet mellan dem och utbildningen. Information om vad vuxenutbildningen har att erbjuda ges i större omfattningen än tidigare.
Utveckling	
Alla elever når kursmålen.	100 % når målen. Alla elever upplever sig få den stöttning som krävs för att nå kursmålen.
Arbetssätt	
Individuella lösningar för alla elever/deltagare.	Ett väl fungerande system som täcker in alla varianter av studier.
Ekonomi	
Vara en attraktiv arbetsplats.	Höja NMI 2010. Värde 2008 var 77.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	-5 959	-5 959	-5 959

5. Verksamhetsförändringar

Undervisningen för GRUV och IV-programmet har delvis samordnats i en organisationsförändring ht 2009. I båda utbildningsformerna vänder man sig till personer som vill läsa upp betygen och avsikten är att försöka dra nytta av detta genom gemensamma grupper. Den neddragning som genomförs i budget 2010 innebär att organisationen måste ses över liksom behovet av lokaler, i syfte att minska kostnaderna.

6. Framtid

Utbildning för vuxna kommer att öka. Vad som kommer att åligga kommunerna är inte självklart i framtiden där det egna ansvaret betonas. Det som kommunen antas ansvara för är grundläggande utbildning motsvarande grundskola för vuxna och utbildning motsvarande gymnasieskola för vuxna. En ökning av uppdragsutbildning kan förväntas.

Möjligheterna till köp av yrkesinriktad utbildning från andra utbildningsanordnare är begränsad. Vid en konjunktursvängning bör detta uppmärksammas.

Det pågår ett gemensamt arbete med att söka medel för yrkesutbildning i Skaraborg i samverkan med grannkommuner.

Budgetenhet: Personal-Ekonomi, Adm

1. Verksamhetsområde

Inom budgetenheten ingår verksamhet för ekonomiadministration, lönehantering, övergripande personaladministration samt de delar av Serviceenheten som innefattar kansli, växel, medborgarkontor/-information samt risk och säkerhet. Inom budgetenheten ryms kostnaden för upphandlingsfunktionen, vilken utförs av Vara kommun, samt även kostnader för skuldrådgivning och konsumentrådgivning som utförs av Skara respektive Lidköpings kommun.

2. Omvärldsanalys

Nya lagkrav finns på förslag kring skuldrådgivning, vilket kan komma att innebära att en större grupp kommer att kunna vända sig till kommunens skuldrådgivning. Detta kan komma att ställa krav på mer resurser för att klara av att handläggningstiderna klaras av inom rimlig tid. Tillgänglighetskravet innebär att även information på kommunens hemsida ska finnas i olika former ex lättläst, teckenspråk, olika språk. Ökade krav från allmänheten på tillgänglighet innebär att ex e-tjänster borde vara ett viktigt utvecklingsområde för kommunen. Många kommuner har då det gäller telefoni tagit beslut om att höja kvalitén och tillgängligheten genom att införa Mobil anknytning. Telefoniutredning pågår tillsammans med Lidköping och Skara.

3. Styrkort

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medborgare	
Fler kontakter med medborgare via Medborgarkontoret.	Ökat antal besökare/ kontakter 2010.
Utveckling	
Ökad servicenivå gentemot medborgaren.	Ökat antal serviceområden på Medborgarkontoret 2010. Högre informationsnivå och bättre tillgänglighet på kommunens hemsida.
Arbetssätt	
De som kontaktar kommunen ska ges ett gott bemötande.	Öka andelen gott bemötande.
Ekonomi	
Vara en attraktiv arbetsplats.	Höja NMI 2010. Värde 2008 var 77.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettokostnad	**-22 381**	**-22 616**	**-22 616**

Under 2009 har besparingar genomförts med 550 tkr, genom att utrymmet minskats för stödinsatser vid tex personalomflyttningar, rehabiliteringar, centralt bekostade personal- och kompetensutveckling minskats samt mindre medel för förebyggande åtgärder inom risk och säkerhet.

5. Verksamheter

5.1 Verksamhet Personal- och ekonomienheten

Personal- och ekonomienheten inrymmer ekonomiadministration, lönehantering, övergripande personaladministration inkl rehabcoach. Inom enheten ryms kostnaden för upphandlingsfunktionen, vilken drivs i

samverkan mellan Vara, Skara och Götene kommun, med placering i Vara kommun.

5.11 Verksamhetsförändringar

Besparingar har gjorts på övergripande personaladministration med 400 tkr, varav 200 tkr minskas för avvecklingskostnader och 200 tkr för kvalitetshöjande åtgärder. Minskningen av avvecklingskostnader får till följd att utrymmet för stödåtgärder vid tex personalomflyttningar, rehabiliteringar minskas från 540 tkr till 340 tkr. Minskning av kvalitetshöjande åtgärder gör att utrymmet för centralt bekostade personal och kompetenshöjande åtgärder minskas från 470 tkr till 270 tkr. Härutöver görs en översyn av avtalen vilket räknas kunna ge en intäktsökning på 100 tkr. Ökade kostnader på grund av kostnadsuppräkning för avtal. I övrigt innebär budgeten diverse besparingar. Minskade intäkter från bl a Medeltidens Värld.

Utredning ska göras om det finns möjlighet att samverka med annan kommun kring lön och pensionshantering.

5.2 Verksamhet Administrativ service

Under verksamheten återfinns kansli, växel, medborgarkontor/information samt risk och säkerhet.

Under kansliet ingår den administrativa servicen till politiker och sektorschefer. Här återfinns kostnader för posthantering, internposttransport, kopiering och arkiv. En stor del av budgeten är kostnaden för de medlemsavgifter kommunen har för kommunalförbundet osv. I verksamheten ingår även konsumentvägledning och skuldrådgivning vars tjänster köps av Lidköping och Skara kommun. Hemsändningsbidrag administreras av kansliet.

Växeln innehåller för närvarande drygt 500 anknytningar. Antalet fasta abonnemang utanför växeln minskar då strävan är att få med så många verksamheter som möjligt under kommunens växel. Under verksamheten samordnas även mobiltelefonin, såsom exempelvis beställning/uppsägning av abonnemang.

Medborgarkontoret är ”en väg in i kommunen”. Under 2009 har avtal ingåtts såväl med Polisen som Försäkringskassan, vilket innebär att tillgängligheten ökat för kommuninvånarna. Uppgifter utförs även för Medeltidens Värld. Övergripande ansvar för kommunens information såsom hemsida och intranät ingår i verksamheten.

Under Risk och säkerhet redovisas kostnader och statliga bidrag för risk- och säkerhetssamordnare, gemensamma försäkringar (t ex ansvarsförsäkringar och kostnader för försäkringsmäklare) samt kostnader för Posom och för säkerhetsronderingar.

5.21 Verksamhetsförändringar

Kansli: Under 2010 kommer arbetet med digitaliseringen av ärendehanteringen att fortlöpa. Översyn av skuldrådgivning och konsumentrådgivning pågår för att möta det ökade behovet. Inom 2010 års budget finns besparingar på 360 tkr. Besparingar kommer att göras då det gäller posthanteringen, vilket kräver en översyn av såväl interntransport dvs minskning av antalet utkörningsdagar, som portokostnader. Denna besparing beräknas ske med 75 tkr för 2010 (halvårseffekt). I övrigt innebär budgeten diverse ännu ej specificerade besparingar inom kansliet.

Risk och säkerhet: Inom 2010 års budget finns besparingar 30 tkr, vilket innebär mindre resurser för förebyggande säkerhetsåtgärder. Säkerhetsarbetet i kommunen kommer att kompletteras med en plan för ”mindre” händelser.

6. Framtid

6.1 Plan perioden 2011-2012

Ett gemensamt utredningsuppdrag för Skara-Lidköping och Götene gällande ev gemensam telefoniplattform har påbörjats under juni 2009. Motsvarande utredning ska genomföras med annan kommun för att se om det finns möjlighet att samverka kring lön och pensionshantering.

Utökat samarbete och bättre resursutnyttjande mellan växel, bibliotek och medborgarkontor kommer att kunna genomföras med hjälp av vissa fysiska förändringar samt genom att den nya tekniken (RFID) med självbetjäning införs på biblioteket. RFID investeringen är planerad till 2011.

På kansliet sker en generationsväxling under perioden vilket innebär att översyn av kompetenskrav och funktioner måste göras för att säkerställa det administrativa arbetet.
Digital långtidsarkivering måste lösas.

7. Investeringar

Under 2010 finns inga investeringar upptagna i investeringsplanen. För 2011 finns medel avsatta för uppgradering av växel och inventarier centrumhuset. För 2012 finns enligt investeringsplanen, medel för ekonomisystem, LIS (lednings- och informationssystem), personalsystem, inköpssystem samt inventarier centrumhuset.

Budgetenhet: Kultur

1. Verksamhetsområde

Under budgetenheten kultur redovisas kostnader för kulturverksamheten i form av olika evenemang, stöd till studieorganisationer och samlingslokaler, samt kostnader för biblioteksverksamheten.

2. Omvärldsanalys

Regionen har tagit fram ett antal nya handlingsplaner under 2009 som ska implementeras i kommunerna, bl.a handlingsprogram för barn och ungas kultur och handlingsprogram för medborgare och lärande. Handlingsprogrammen syftar till att stärka Västra Götalandsregionen kultursektor. Även en regional biblioteksplan ska tas fram.

3. Styrkort

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Fler medarrangörer av kulturella arrangemang.	Minst hälften av kulturarrangemangen ska ha en medarrangör.
Utveckling	
Ett kulturutbud som lockar ungdomar.	Antal ungdomar vid kulturella arrangemang ökar.
Arbetssätt	
Utökad samverkan för att skapa arrangemang för ungdomar.	Regelbundna samverkansträffar mellan Kultur och Fritid ungdom infört under 2010. Minst ett samordnat arrangemang mellan Kultur och Fritid under 2010.
Ekonomi	
Vara en attraktiv arbetsplats.	Höja NMI 2010.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	-5 311	-5 562	-5 562

5. Verksamheter

5.1 Allmän kulturverksamhet

Här ingår administrationskostnader för kulturen, barnkultur, kultur i vården, offentlig kulturverksamhet samt stöd till studie-organisationer.

5.11 Verksamhetsförändringar

Inom 2010 års budget finns besparingar med 50 tkr vilket innebär minskning med 1-2 st barnkulturarrangemang och lika många offentliga kulturarrangemang. I budget ingår även bidrag till samlingslokaler. Dessa medel föreslås att flyttas till fritid då handläggningen kommer att ske där from 2010.

5.2 Bibliotek

Biblioteksverksamheten är koncentrerad till Götene. Biblioteket tillhandahåller bibliotekarietjänster till några av kommunens skolor. Under 2009 införs ett nytt modernare biblioteksdatasystem som kommer att innebära ett lyft för biblioteket och för den e-tjänst som biblioteket erbjuder via hemsidan.

Bibliotekets kostnader består till stor del av fasta kostnader ca. 1 mkr av kostnaderna är hyra, kapitalkostnader och diverse it-kostnader. 2 mkr avser personalkostnader drygt 400 tkr avser inköp av böcker och annan media.

5.21 Verksamhetsförändringar

Inom 2010 års budget finns besparingar med 234 tkr. För att klara dessa stoppas upphandlingen av självbetjäningssystemet (RFID) som påbörjats under 2009. Detta innebär en minskad kostnad för kapitalkostnader med 180 tkr/år. Konsekvensen blir att planerna på att införa ett självbetjäningssystem som innebär att man själv kan låna eller lämna tillbaka sin bok får skjutas på framtiden. Besparing inom bokinköp med 20 tkr motsvarar den kostnad som fanns för bokinköp till den numera nedlagda Källbyfilialen. Besparing beräknas också kunna genomföras i samband med tjänstledig personal. Inköp av bokhyllor har överflyttats från tillfälliga budgetposter.

5.22 Nyckeltal

I jämförelse med andra kommuner ligger Götene bland de kommuner som satsar minst resurser/invånare. För att Götene ska hamna på snittkostnaden i Sverige behöver budgeten förstärkas med närmare 2 mkr.

6. Framtid

6.1 Plan perioden 2011-2012

Införandet av självbetjäningssystemet (RFID) och ett ökat samarbete med medborgarkontoret och biblioteket kan komma att innebära att resurser frigörs för bibliotekspersonal som då har möjlighet att ex arbete mer med andra frågor i biblioteket. Öppettiderna i biblioteket kommer att öka. Ny barnkulturplan ska arbetas fram under 2010 med hjälp av Västra Götalandsregionen. Ett större samarbete med skolbiblioteken eftersträvas vilket borde gynna alla parter. Kulturverksamheten fortsätter att söka samarbetspartners för ett så rikt kulturutbud som möjligt.

I framtidsprojektet ingår ett uppdrag att utreda kultur, fritid och kulturskola som ska innebära en effektivare verksamhet och en minskad kostnad med 300 tkr till år 2012.

7. Investeringar

I investeringsbudget för 2009 finns medel avsatta för inköp av självbetjäningssystemet (RFID), pga besparingsåtgärder 2010 genomförs inte upphandlingen under år 2009. Investeringsmedlen föreslås flyttas fram i tiden till 2011.

Budgetenhet: Fritid

1. Verksamhetsområde

Budgetenheten fritid finns fördelad i två sektorer. Den ena delen ligger i sektor Individ- och Familj, och gäller kommunens fritidsverksamhet för ungdomar (mobila teamet) med bl a fritidsgårdsverksamhet i kommunens fyra tätorter, ungdomscafé Esperanza verksamhet för funktionshindrade och fältfritidsledare. Den andra finns i sektor Utveckling och Service, med ansvar för stöd till föreningsverksamhet genom olika former av bidrag och rådgivning samt ansvaret för sporthallar och simhall. Samarbete mellan de olika delarna sker i ett förenings- och fritidsteam.

2. Omvärldsanalys

I kommunerna sker en utveckling av anläggningar för fritid och rekreation, det byggs arenor för olika sporter och tillskapas mötesplatser för föreningsaktiviteter. Det pågår också en utveckling mot en större samverkan mellan den ideella sektorn och den kommunala verksamheten. Den rådande konjunkturen påverkar ungdomars livssituation och föreningars ekonomi.

3. Styrkort

Uppdrag: Stödja, ge service och anordna fritidsverksamhet av god kvalitet för kommunens invånare.

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Fler aktiviteter som leder till fler möten med medborgare/ brukare/kunder.	Fortsätta förenings- och friskvårdsdag årligen. Delta i mötesplats för idéer (arr av Rådet för Trygghet och folkhälsa) Etablera ny arbetsform för ungdomsrådet.
Utveckling	
Fler anpassade fritidsaktiviteter för barn och ungdomar.	Ytterligare en regelbunden aktivitet för ungdomar med funktionsnedsättning startas 2010. I de aktiviteter som anordnas av Fritid ungdom som riktas till både pojkar och flickor skall en mer jämn könsfördelning uppnås.
Arbetssätt	
Utökad samverkan med kommunens föreningar.	Ytterligare en aktivitet/ mötesplats startas under 2010 i samverkan med minst en förening.
Ekonomi	
Vara en attraktiv arbetsplats.	Höja NMI 2010. Värde 2008 var 77.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	**-10 372**	**-10 292**	**-10 292**

5. Verksamheter

5.1 Fritid förening

Fritid Förening ansvarar för föreningsbidrag i olika former, bl a verksamhetsbidrag, lokal- och anläggningsstöd, projektstöd, stöd till lönebidragsanställningar. Genom fritids-sekreteraren görs olika utredningsuppdrag som berör föreningslivet samt rådgivning och samordning. Här finns också ansvaret

för kommunens sporthallar och uthyrning av dessa lokaler. Verksamheten i kommunens simhall drivs av Västerbybadet AB genom ett entreprenadavtal som 2009 kostade 3,8 mkr.

5.11 Verksamhetsförändringar

Den 1/7 2009 höjdes taxan för hyran av idrottshallar, vilket ger en helårseffekt 2010. Det medför ökade kostnader för de föreningar som hyr idrottslokalerna och kan innebära minskad uthyrning. Budgeten bygger på oförändrad volym gällande uthyrning.

5.2 Fritid ungdom

Fritid ungdom ansvarar för fritidsverksamhet för ungdomar i olika former. I samverkan med föreningar och organisationer bedrivs olika gruppverksamheter, gårdsverksamhet, ungdomscafé och det ordnas olika arrangemang. Särskild verksamhet bedrivs för funktionshindrad ungdom. Fältfritidsledartjänster tillsattes 2009 och har inneburit att arbete har kunnat riktas till ungdomar som inte finns inne på fritidgårdarna. Fältfritidsledarna har även gjort en del arbete via Internet. Verksamheten subventionerar viss del av fritidskortskostnaden för ungdomar boende i kommunen.

6. Framtid

Förväntningar på ett brett fritidsutbud kvarstår. Det minskade ekonomiska utrymmet har medfört besparingsåtgärder inom fritidsområdet som medför att det blir svårt att klara Fritidsplanens målsättningar. Fritidsverksamheten för ungdomar är en viktig del i det förebyggande arbetet både för särskilda grupper och för ungdomar i allmänhet. Det sker en omfattande samverkan med föreningslivet och Rådet för Trygghet och Folkhälsa ger stöd genom sina stimulansbidrag till projekt.

I framtidsprojektet ingår ett uppdrag att utreda kultur, fritid och kulturskola som skall innebära en effektivare verksamhet och en minskad kostnad med 300 tkr till 2012.

Budgetenhet: Verksamhets-övergripande

1. Verksamhetsområde

Under denna verksamhet redovisas administrativa kostnader för kommundirektör och sektorschefer samt övriga verksamheter som är knutna till dessa. Exempel på verksamheter är gemensam personalutbildning och projektutredningar.

2. Omvärldsanalys

Inga förändrade lagkrav, statliga inriktningar och beslut.

3. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettokostnad	-8 071	-7 771	-7 771

4. Verksamhetsförändringar

Färre konsulttjänster. Tillkommer kostnader för vägförstärkning reningsverk-återvinningscentral. Kostnader för Skaraborgs tillväxtprogram tillkommer. Kvalitetskoordinator anställs. Förändring av organisationen för mark och plan gör att medel ska omfördelas till verksamhetsövergripande.

5. Framtid

Behovet av Information, marknadsföring och kvalitetsutveckling kommer att bestå och i vissa fall öka.

Budgetenhet: Politik

1. Verksamhetsområde

Budgetenheten politik är de samlade kostnaderna för kommunfullmäktige, beredningar, kommunstyrelsen, till förfogandeanslag, stöd till politiska partier samt kostnader för ett antal mindre nämnder såsom valnämnd, valberedning och förtroendenämnd.

2. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	-6 656	-6 656	-6 656

3. Verksamhetsförändringar

Inga förändringar.

4. Framtidsbedömningar

Revideringar av organisation politik kommer att ske i samband med ny mandatperiod.

4.1 Plan perioden 2011-2012

Den nya mandatperioden kan komma att påverka den politiska organisationen. Den s.k. lokomotivgruppen kommer att ta fram förslag som kommer till kommunfullmäktige för beslut.

Budgetenhet: Revision

1. Verksamhetsområde

Under denna enhet redovisas kostnader för revisionsnämnden.

2. Omvärldsanalys

Inga förändrade lagkrav, statliga inriktningar eller beslut är aviserade.

3. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettokostnad	-790	-790	-790

4. Verksamhetsförändringar

Inga verksamhetsförändringar då budgetramen är oförändrad jämfört med tidigare år.

Götene kommun

Budgetenhet: Överförmyndare

1. Verksamhetsområde

Under denna enhet redovisas kostnader för överförmyndarverksamheten.

2. Omvärldsanalys

Inga förändrade lagkrav, statliga inriktningar eller andra beslut är aviserade. Behovet av gode män ökar.

3. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettokostnad	-520	-520	-520

4. Verksamhetsförändringar

Budgetramen har utökats för att klara fler ärenden.

5. Framtid

Antalet ärenden och därmed gode män ökar.

Budgetenhet: Räddningstjänst

1. Verksamhetsområde

Under denna enhet redovisas kostnader för räddningstjänsten som idag köps av Skara kommun. Verksamheten bedriver operativ och förebyggande räddningstjänst i kommunerna Skara och Götene.

Verksamheten bedriver operativ och förebyggande räddningstjänst i kommunerna Skara och Götene. Operativ räddningstjänst innebär insatser i huvudsak vid bränder och trafikolyckor. Förebyggande räddningstjänst innebär olycksförebyggande arbete med huvudinriktning på att minska antalet bränder i samhället. Dessutom utförs myndighetsutövning utifrån ”Lagen om skydd mot olyckor” och ”Lagen om brandfarliga och explosiva ämnen”.

2. Omvärldsanalys

RAKEL (Radiokommunikationssystem för organisationer i samhället som arbetar med allmän ordning, säkerhet eller hälsa) måste införas inom räddningstjänsten inom Skara-Götene då tidigare kommunikationssystem kommer att avvecklas av staten. En förmodad övergång till RAKEL är januari 2012.

3. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	-6 779	-7 052	-7 492

4. Verksamhetsförändringar

De besparingar som genomfördes under 2009 innebär att verksamheten är i balans inför budget 2010. Besparingarna var främst för

deltidsstyrkan i form av minskad tid för övningar och informationsmöten, minskat biltillägg och minskat befälstillägg.

4.1 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Tillsyner Skara-Götene	63	75	75
Årsarbetare Heltid Skara-Götene	16	15,5	15,5
Årsarbetare Deltid Skara-Götene	2,1	2,1	2,1
Utryckningar Skara-Götene	501	410	410

Deltidsbrandmän har övningstid och utryckningstid. Omräknat till årsarbetare innebär detta 2,10 tjänster. Dessutom har deltidsbrandmännen beredskap i hemmet eller på arbetsplatsen som utgör den större delen av ersättningen som utbetalas.

5. Framtid

RAKEL (Radiokommunikationssystem för organisationer i samhället som arbetar med allmän ordning, säkerhet eller hälsa) kommer att innebära en ökad kostnad i form av en licensavgift. Används RAKEL fullt ut i kommunerna kostar licensavgiften totalt 713 tkr (för Götenes del 295 tkr som finns med i budgetplanen). Dessutom tillkommer en investeringskostnad för en ny radio-kommunikationsutrustning. Kapitalkostnaderna för radiokommunikationsutrustning bedöms rymmas inom budgeten. Under 2011 planerar räddningstjänsten att investera i en framskjuten enhet (snabbt fordon med 2 personers bemanning). Kapitalkostnadsökningen för detta finns med i budgetplanen.

6. Investeringar

Investeringar för Räddningstjänsten ingår i Skara kommuns investeringsbudget.

Budgetenhet: Mark och plan

1. Verksamhetsområde

Under denna budgetenhet redovisas kostnader för administration, näringslivsutveckling, fysisk planering inkl stadsarkitekt, exploatering, mark, karthantering, miljöprojekt kommunutveckling, marknadsföring, turistverksamhet, energi- och klimatrådgivning samt byggnadskontoret.

2. Omvärldsanalys

En aviserad ny Plan- & bygglag 2010 kommer att medföra ökade arbetsinsatser för kommunen. Krav kommer att ställas på en ökad tillsyn av byggverksamheten. Redan i dagsläget bedöms det ytterligare behov av 0,5-0,6 tjänst med tanke på de lagstadgade uppgifter som åligger byggnadsnämnden. Inga medel finns avsatta i budgeten för detta ändamål.

3. Styrkort

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Fler aktiviteter för att träffa medborgare.	Genomföra dialogmöten med boende inom nyetablerade bostäder och bostadsområden.
Utveckling	
Vara en attraktiv kommun för medborgare och näringsliv.	Fler attraktiva boendemiljöer. Ökad inflyttning 2010. Höja index i svenskt näringsliv 2010. Ökad information om kommunen till intresserade inflyttare.
Arbetssätt	
Kort administrationstid för bygglovsansökningar.	Tjänstegarantin ska infrias under 2010.
Ekonomi	
Vara en attraktiv arbetsplats.	Höja NMI 2010. Värde 2008 var 77.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettokostnad	-10 099	-11 107	-11 286

En organisatorisk förändring gjordes 1 juli 2009 vilket påverkar budgetfördelningen 2010. Besparing har gjorts under 2009 med 280 tkr.

5. Verksamheter

5.1 Mark och bygg

I verksamheten Mark och bygg ingår köp och försäljning av mark, avtalshantering, jordbruksarrenden, markanläggning, lantmäteriärenden, GIS- och kartarbete, Campingplatser samt byggnadskontoret som omfattar primärt hantering av bygglovsärenden

5.11 Verksamhetsförändringar

Besparing sker dels genom översyn av intäkter och kostnader, samt justering av budget efter den personalnivå som för närvarande är anställd. Ökade intäkter genom höjda avgifter för campingplatser och arrendeintäkter. Tillkommer räntekostnader för vissa föreningar.

5.12 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Antal nya bygglov	247	220	220

5.2 Plan och utveckling

I verksamheten Plan och utveckling återfinns näringslivsutveckling, regionalsamverkan, planarbete, exploatering.

5.21 Verksamhetsförändringar

I kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsberedningens styrkort för 2009 ingick skrivningar om ett gott näringslivsklimat, fler företag till kommunen och att ligga bland de 100 bästa på näringslivsindex. En organisatorisk förändring är genomförd i syfte att få ökat fokus på näringslivsutveckling. Reducerade kostnader för övergripande stadsplanering samt verksamhetsutvecklare.

5.22 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Placering i Svenskt Näringslivs ranking över företagsklimat	64	38	35
Antal nystartade företag	63	63	63
Antal antagna nya detaljplaner	7	5	5

5.3 Verksamhet Miljö

Verksamhet Miljö omfattar natur-, kultur- och vattenvårdsfrågor. I verksamhet Miljö ingår även Energi- och klimatrådgivning som finansieras av Energimyndigheten.

5.31 Verksamhetsförändringar

Färre antal timmar för kommunekologen.

6. Framtid

Det finns en påvisad koppling mellan bra företagsklimat och god kommunekonomi. Det framåtriktade arbetet med näringslivs-, miljö- och kommunutveckling påverkar positivt den framtida befolkningsutvecklingen, antalet jobb, skatteintäkterna och kommunens ekonomi. Mellan gamla och nya E20 har kommunen köpt 100 ha för handel, logistik och lätt industri. Här finns planer för ett handelscenter och ännu osåld mark vid E-20 skall marknadsföras för att locka till nyetableringar i bästa annonsläge vid Skaraborgs första motorväg.

7. Investeringar

Investeringsbudget Mark och Plan

I investeringsbudget 2010-2013 finns ny anslutningsväg Sofiestrand-Laxvägen-Vänervägen. Sedan 2007 då Vänervägen fick ny sträckning över Råmån och förbindelsen över gamla bron stängdes av för biltrafik har trafiklösningen varit provisorisk. Boende i området har vädjat om förbättrad trafiksäkerhet.

Busshållplats och pendelparkering planeras på platser i kommunen, på kommunens mark vid Dalaholmskorsningen, längs vägen i riktning Stora Lund och Götene, och vid Rasta-Preem nära korsningen R44-E20. Ansökan om bidrag har inlämnats till Västtrafik och kan utgå med max 50 %.

Det finns behov av att färdigställa Annagatan från ICA till Heldesborgsvägen efter uppgrävning. I investeringen ingår markstensbeläggning och trädplantering på gåfartsgata.

En ny gata och parkeringsplats behöver anläggas i samband med byggnation av ny förskola på Prästgårdsängen.

I investeringsbudgeten finns medel anslagna till åtgärder kring Västerby fritidsområde samt för trafikåtgärder i området.

Anläggande av en gång- och cykelväg på Mariedalsvägen i Lundsbrunn föreslås i samband med att gatan grävs upp för ledningsarbete. Den nuvarande P-platsen vid Blombergs badplats är för liten och förorsakar under badsäsongen trafikproblem för kringboende.

I Källby finns planer på promenadvägar längs Råmån och i anslutning till Väner-stranden.

Stora Torget etapp 2A innehåller plattsättning för uteservering och gångytor, trädplantering, nya brunnar mm på en yta av 800 kvadratmeter vid nya ICA-entréen.

Exploateringsbudget

I exploateringsbudget 2010 finns en halv miljon kronor avsatt för strategiska markinköp, vilket är betydligt lägre än tidigare år. I budgeten ingår medel för slutförande av bostadsområde Källstorp etapp 1 och för slutförande av ny anslutningsväg från R44 till Källby. Skattegårdsvägen utgör ny anslutning mot den nya infartsvägen till Källby.
Den nya infartsvägen i Källby kommer att passera över ett befintligt motionsspår och ca 1 km ny sträckning av motionspår behöver anläggas i samband med vägbygget. Slutligen ingår i budget för 2010 en gång- och cykelväg mellan järnvägen och R44 längs den nya infartsvägen till Källby.

Budgetenhet: IT/ Bredband

1. Verksamhetsområde

Under denna enhet redovisas kostnader för bredbandkommunikation, tjänsteköp för IT-stöd som kommunen köper från GöLiSka – IT samt kostnader för IT-strateg. Kostnaderna för IT-stöd fördelas ut på respektive budgetenhet genom interndebitering. Bredbands-kommunikationen planeras att försäljas under 2009.

2. Omvärldsanalys

Bredbandskommunikationen planeras att försäljas under 2009. Vad det innebär för kostnader för kommunen efter försäljningen är inte känt.

3. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	-1 492	-1 492	-1 492

4. Verksamheter

4.1 Verksamhet Bredband

Här redovisas bredbandskostnader för stadsnätet.

4.11 Verksamhetsförändringar

Stadsnätet kommer att säljas under 2009. Efter försäljning kommer kostnaden att uppgå till 1 315 000 kronor för 2010.

4.2 Verksamhet IT-stöd

Här redovisas kostnader som kommunen betalar till GöLiSka-IT som vi sedan debitera respektive verksamhet. Kostnader för IT-strateg redovisas under denna verksamhet.

4.21 Verksamhetsförändringar

Inga planerade förändringar i dagsläget.

5. Framtid

Planering pågår för att sälja Stadsnätet under 2009, vilka konsekvenser det får för budgetenheten är i skrivande stund inte klarlagt. Samarbetet inom GöLiSka-IT måste utvecklas mer. Medlemskommunerna måste för att kapa kostnader inom IT-området samarbeta ytterligare, t.ex. omkring gemensamma inköp av datasystem och dataprogram. Hur det pågående arbetet med införandet av standardarbetsplatser inom IT påverkar ekonomin på sikt är inte helt enkelt att sia om. Ett arbete att se över hela kostnadsstrukturen för kommunens IT verksamhet kommer att inledas för att tydliggöra alla driftkostnader.

Budgetenhet: Miljö och Hälsa

1. Verksamhetsområde

Under denna enhet redovisas kostnader för Miljö- Hälsa inom kommunen. De administrativa kostnaderna köps sedan 2007 från Lidköpings kommun som tillhandahåller miljö- och livsmedelshandläggarna samt från 2009 en assistenttjänst. Övriga verksamhetskostnader avseende tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelslagen ingår i enheten.

2. Omvärldsanalys

Inga kända förändringar under perioden. Eftersom verksamheten styrs av lagar och förordningar går det inte att förutsäga.

3. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	-991	-991	-991

4. Verksamheter

4.1 Verksamhet Miljö-Hälsa

Miljö-Hälsa har två viktiga uppgifter, dels att bedriva tillsyn med stöd av bl a miljöbalk, livsmedelslag, tobakslag och lag om nikotinläkemedel, s.k. myndighetsutövning dels uppmärksamt följa utvecklingen i kommunen och delta i samhällsplaneringen.

Miljö-Hälsa kan ses som statens ”förlängda arm” på lokal nivå och många av arbetsuppgifterna innebär bevakning av att nationellt fattade beslut beaktas på lokal nivå. Miljö-Hälsa skall också lämna allmänheten råd och upplysningar.

Beloppen för 2009 och 2010 utgår från plan efter beaktande av sparförslagen.

4.11 Verksamhetsförändringar

Under 2010 kommer, under förutsättning att det finns tekniska förutsättningar samtliga tillsynsregister i verksamhetsstödet MiljöReda att kunna integreras i Lidköpings verksamhetsstöd.

Under förutsättning att länsstyrelsen överlåter miljötillsyn, kommer kommunen från 2010 att ha tillsyn på bland annat de större avloppsreningsverken och återvinningsstationen.

4.12 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Livsmedel antal tillsynsobjekt	124	114	106
Miljöbalken antal tillsynsobjekt	172	156	166
Hälsoskydd antal tillsynsobjekt	134	134	134

Antalet tillsynsobjekt bedöms ligga på samma nivå under planperioden.

5. Framtid

Översyn och förändringar av lagstiftning sker kontinuerligt och med korta varsel. Kända förändringar som kan komma att påverka framtida kontroll är ändringar i lagstiftning Förändringar sker med kort varsel och är därför svåra att förutse, som exempel kan nämnas att från den 1 juni 2009 har verksamhetsutövarens skyldighet att skicka cisternkontrollrapport till tillsynsmyndigheten upphört och från den 1 december 2009 ändras livsmedelslagstiftningen på så sätt att de allra flesta anläggningar fortsättningsvis skall endast registreras.

Götene kommun

Budgetenhet: Kost och städ

1. Verksamhetsområde

Götene har en gemensam organisation med Skara kommun avseende kost- och städverksamhet. Kostenheten producerar måltidsverksamhet inom de kommunala verksamheterna i Götene kommun. Lokalvården städar till stor del de kommunala fastigheterna inom Götene kommun. Dessutom utförs transport av mat till förskolor, skolor och äldreboenden samt transport av internpost.

2. Omvärldsanalys

Kostenheten följer EU-lagstifningen, livsmedelslagstiftningen samt livsmedelsverkets rekommendationer vad gäller mat och måltider. Lokalvården följer och arbetar efter socialstyrelsens allmänna råd om lokalvård.

3. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	0	0	0

4. Verksamheter

4.1 Kost Götene

Kosten producerar måltider till Barn- och Kunskap samt Vård- och Omsorg i Götene kommun.

4.11 Verksamhetsförändringar

Kostenheten har fått signaler om minskat antal portioner både inom Vård- och Omsorg samt Barn- och Kunskap inför 2010, vilket eventuellt kan innebära personalminskningar.

4.2 Lokalvård Götene

Lokalvården städar kontor, hemstäd, servicestäd, äldreboenden, förskolor och skolor i kommunen.

4.21 Verksamhetsförändringar

Under 2009 har lokalvården fått minskade städområden och under 2010 kommer ytterligare besparingar från förvaltningarna vilket innebär minskade städområden. Dessa besparingar kommer att leda till personalomflyttningar och eventuella neddragningar av personal.

Enligt politiska beslut ska ett lokalvårdsområde konkurrensutsättas. Privatiseras detta område kommer det att leda till personalneddragningar.

Lokalvården tittar på andra arbetsformer där ordinarie personal får gå in och täcka för varandra vid frånvaro, detta för att inte behöva ta in timanställda. Svårigheter finns ändå för en budget i balans på grund av att löneökningarna inte kompenserats.

Städområdena ses ständigt över för att organisationen ska hållas så slimmad som möjligt.

5. Framtid

Eventuell fortsatt minskning av antalet portioner. Nya äldreboenden byggs och tillagar maten i egen regi?

På grund av det ekonomiska läget kommer lokalvården troligtvis att få minskade städområden. Om ekonomiska läget vänder kommer förvaltningarna troligtvis att utöka städningen igen.

Budgetenhet: Individ och familjeomsorg inkl RC

1. Verksamhetsområde

I budgetenheten ingår ansvar för utrednings- och biståndsinsatser för barn, ungdomar och vuxna, till exempel familjehem, behandlingshem, kontaktfamiljer och försörjningsstöd. Där finns också ansvaret för familjerätt, familjerådgivning och vårdinsatser enligt Lagen om vård av barn och ungdomar, LVU, och enligt Lagen om vård av missbrukare, LVM. Här ingår kommunens ansvar för handläggning enligt Alkohollagen med serveringstillstånd och tillsyn.

En del av enhetens ansvar är att erbjuda förebyggande och tidiga insatser för barn, ungdomar och föräldrar genom Familjecentrum, Rådgivningscentrum och Ungdomsmottagning. Rådgivningscentrum är också en del av skolans elevvård.

Kommunens del i arbete med trygghet och folkhälsa finns i enheten, likaså arbete med våld i nära relationer samt stöd till föreningar inom det sociala området. Kommunens flyktingmottagning ingår också i enheten.

2. Omvärldsanalys

- Utbyggnad av tidiga och förebyggande insatser görs i hela landet med syfte att göra det enkelt och tillgängligt så att den som behöver stöd ska kunna får det utan biståndsprövning
- Det ekonomiska biståndet har ökat på grund av flera orsaker. Försäkringskassans ändrade regelsystem har haft störst påverkan, men även förändringar i arbetslöshetskassorna och lågkonjunkturen. Detta har på kort tid medfört ökat antal ärenden, högre kostnader och behov av insatser för nya grupper. Det betyder också att fler barn lever i hushåll som lever med försörjningsstöd.
- Stöd till brottsoffer och anhöriga och arbetet mot våld i nära relationer är områden där det ställs högre krav på socialtjänsten.
- Nationell strategi för föräldrastöd, där det övergripande målet är att föräldrar ska erbjudas stöd under barnets hela uppväxttid. Detta är inte bara kommunens ansvar utan ska delas med regionen och de så kallade idéburna organisationerna.
- Nationella riktlinjer för missbruksvård håller på att implementeras och kommer att ställa krav på utveckling av mer strukturerade insatser på hemmaplan i samverkan med andra vårdgivare.
- Införande av BBIC, Barnens behov i centrum, ett evidensbaserat system för utredning och uppföljning av biståndsinsatser. Götene gör det på så kallad prövolicens från socialstyrelsen. Systemet innebär en högre kvalitet och säkerhet i arbetet med barn som far illa, men är tidskrävande administrativt.
- Ny skollag kan innebära ändrade krav på kurator och psykologtjänster i skolans verksamhet.
- Det nya fria vårdvalet inom primärvården kan komma att påverka verksamheterna familjecentrum och ungdomsmottagningen som drivs i samverkan med primärvården.

Götene kommun

3. Styrkort

Uppdrag: Arbeta förebyggande, ge rådgivning, service och bistånd av god kvalitet till barn, ungdomar, familjer och vuxna i samverkan med den enskilde, hans/hennes nätverk samt med andra aktörer.

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Fler aktiviteter för att möta medborgare/brukare/kunder.	Öka antalet nätverksmöten för att nå fler målgrupper.
Utveckling	
Fler egna behandlingsinsatser på hemmaplan för barn, ungdomar och vuxna.	Utvidgat familjeteam (IFO) och utvidgat stödteam (psykiatri) Inga köp av extern öppenvård fr o m 100701. Minskning av HVB-placeringar för barn, ungdomar och vuxna jämfört med 2009.
Arbetssätt	
Utökad samverkan med interna och externa aktörer.	Samordnad organisation för missbruk/psykiatri verkställd 2010-2011. Inledd samverkan med Lidköpings kommun gällande familjerätt. Samarbetsavtal med de lokala vårdcentralerna gällande Familjecentrum.
Ekonomi	
Vara en attraktiv arbetsplats.	Höja NMI 2010. Värde 2008 var 77.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	-31 363	-31 113	-30 913

Under 2008 var Individ- och familjeomsorg och Rådgivningscentrum två budgetenheter. Från och med 2009 bildar de en budgetenhet. Även folkhälsoarbetet och det brottsförebyggande arbetet ingår från och med 2009.

Minskade kostnader år 2011 och 2012 innebär effekt av satsning på hemmaplanslösningar.

5. Verksamheter

Verksamheten är organiserad i fyra områden/enheter, Övergripande, Familjeenheten, Vuxenenheten och Förebyggande.

5.1 Övergripande

Inom detta område ingår individ- och familjeomsorgens reception, övergripande kostnader som IT, bilar, tolk, utbildning och handledning. Här finns också familjerådgivning som köps från Lidköpings kommun och alkoholtillsyn som köps från Skara. Här ingår också ekonomi för kommunens folkhälso- och trygghetsarbete.

5.11 Verksamhetsförändringar

Kommunens satsning på arbete med folkhälsa finns reglerat i avtal med Hälso- och sjukvårdsnämnden Västra Skaraborg. Ett reducerat anslag till det brottsförebyggande arbetet med 5 tkr samtidigt som det drogförebyggande arbetet inom Unison läggs ned innebär att det måste ske en omprioritering för att inrymma dessa arbetsuppgifter.

5.2 Vuxna

Inom vuxenenheten handläggs försörjningsstöd samt biståndsärenden gällande personer över 18 år. Verksamheten utreder och ger stöd till personer med missbruks- och beroendeproblematik. Här erbjuds också alkohol- och drogrådgivning samt stöd till kvinnor som varit utsatta för våld i nära relationer. Enheten har också ansvar för kommunens flyktingmottagning. Kommunen har avtal om mottagande av ca 30 personer per år.

Enheten ansvarar också för projekt Arbetscoach som drivs med medel från Samordningsförbundet Västra Skaraborg. Målgruppen för projektet är yngre vuxna (upp till 30 år) som är aktuella för försörjningsstöd och som behöver särskilt stöd

för att kunna klara egen försörjning. Samverkan sker med arbetsmarknadsenheten genom bland annat en gemensam verksamhet, Futurum, som riktar sig till målgruppen. Medel finns för projektet hela 2009 men bara för halva 2010 då det i projektförutsättningarna ingår ett uppdrag till kommunen att ta mer eget ansvar. Hittills har projektet varit mycket framgångsrikt och i det konjunkturläge som nu är det av särskild vikt att fortsätta med detta arbetssätt.

5.21 Verksamhetsförändringar

Budget för försörjningsstöd kvarstår på samma nivå som 2009 års. Detta förutsätter att det finns arbetsmarknadsinsatser som innebär att tiden då den enskilde behöver ekonomisk hjälp förkortas. Det är svårt att förutsäga konjunktur- och arbetsmarknadsläget för 2010 likaså effekten av regeländringarna i sjukförsäkringen.

Genom samordningsförbundet Västra Skaraborg sker både ett lokalt samverkansarbete som skall ge stöd till personer som behöver särskilt stöd för att klara egen försörjning och genom projektverksamheter tillsammans med de övriga kommunerna, försäkringskassan, arbetsförmedlingen och primärvården. Genom förbundet så har också gjorts en ansökan om EU-medel som kommer att ge möjligheter att arbeta med den grupp som inte längre får fortsatt sjukersättning och som inte har någon förankring på arbetsmarknaden.

Behandlingsinsatser på hemmaplan utreds för närvarande och innebär att stödteamet inom psykiatrin kommer att utvidgas för att kunna arbeta mer med missbruksärenden. Målsättningen är att minska behovet av vård på behandlingshem (HVB-vård) och att inte längre köpa några externa öppenvårdsinsatser, därav minskningen i budget på dessa områden för 2010. Den nya verksamheten i ett utökat stödteam är inte i drift från årsskiftet men inriktningen hemmaplansinsatser för målgruppen vuxna missbrukare kommer att börja gälla omgående.

5.22 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Försörjningsstöd -bruttokostnad	3 550	3 600	3 600
- antal bidragshushåll	140	180	200
HVB vuxna missbruk - nettokostnad	1 557	746	651
- antal vårddygn	960	860	700

Nettokostnad för HVB vuxna missbruk skall minska 25 % halvårseffekt 2010 som en följd av hemmaplansinsatser.
Prognos okt 2009 försörjningsstöd visar på -1,25 mkr.

5.3 Familj

På familjenheten arbetar man med barn och ungdomar upp till 18 år och deras föräldrar. Man gör utredningar och biståndsbedömningar enligt Socialtjänstlagen och Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Insatserna kan vara av olika omfattning; medling, kontaktperson/kontaktfamilj, familjehem, vård på behandlingshem och familjebehandling genom enhetens familjeteam. Enheten arbetar också med familjerätt som bl a innehåller adoptioner, utredningar om vårdnad, boende och umgänge, faderskapsärenden.

5.31 Verksamhetsförändringar

Utredning om behandlingsinsatser på hemmaplan har inletts 2009 och förslaget är att utvidga det befintliga familjeteamet med ytterligare personal. Detta nya team ska kunna arbeta med barn, ungdomar och familjer som kräver omfattande insatser på ett sådant sätt att vård på behandlingshem inte ska behöva användas i samma utsträckning som tidigare och att ingen öppenvård ska köpas externt. Den planerade nya verksamheten kommer inte vara i drift förrän till halvårsskiftet 2010, men inriktningen i arbetet måste omgående förändras både gällande pågående ärenden och i de nya som tillkommer. Målsättningen är att behandlingsinsatserna på hemmaplan ska reducera behovet av att använda vård på behandlingshem minska kostnaderna med 25 % och att ingen extern öppenvård ska köpas.

5.32 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Antal anmälningar barn- och unga	189	-	-
Familjehem - nettokostnad	2 844	3 532	3 532
- antal vårddygn	3 424	3 600	3 600
HVB, barn och unga - nettokostnad	8 905	6 805	5 942
- antal vårddygn	3 065	2 400	2 000
Extern öppenvård - nettokostnad	365	1 012	486
- antal barn/ familjer	3	5	5

Behandlingsinsatser på hemmaplan innebär en målsättning att nettokostnad för HVB barn och unga skall minska 25 % halvårseffekt 2010. Likaså att ingen extern öppenvård skall köpas.

5.4 Förebyggande

Verksamheten har ansvar för förebyggande insatser och stöd till barn, ungdomar, föräldrar och personal i förskola och skola genom verksamheten Rådgivningscentrum som är en del i skolans elevhälsa men även en del av socialtjänstens förebyggande arbete. Familjecentrum och Ungdomsmottagningen ingår i enheten.

5.41 Verksamhetsförändringar

Tjänsten för arbetet med det drogförebyggande arbetet, Unison, har börjat avvecklas redan 2009. Från 2010 finns den inte längre kvar vilket betyder att prioriterade arbetsuppgifter kommer att överföras till område trygghet och folkhälsa.

Med anledning av den nya modellen för vårdcentraler som nu genomförs kan verksamheterna familjecentrum och Ungdomsmottagning komma att förändras. Målsättningen i Planen för barn, ungdomar och vuxna är att samverkan skall ske och att det skall finnas ”en röd tråd” i föräldrautbildningen från 0-16 år.

5.42 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Rådgivningscentrum - antal nya uppdrag/ familj	99	100	100

Målsättning är att det skall vara lätt för familjer att få stöd genom rådgivningscentrum.

6. Framtid

Det finns en ny plan för verksamheten, Plan 2009-2011 Barn, ungdomar och vuxna. ”Förebyggande och stödjande arbete med barn, ungdomar och vuxna.” Planens mål innebär stora utmaningar för verksamheten då de ekonomiska förutsättningarna är kärva. Trycket på individ- och familjeomsorgen ökar när det blir sämre tider. Götene följer de utvecklingstendenser som gäller för riket för behov hos barn, unga och deras föräldrar.

- Antalet barn och unga som behöver vård utanför hemmet är kvar på en fortsatt hög nivå. Utredning om tillskapande av behandlingsinsatser på hemmaplan har gjorts under 2009 och kommer att innebära att kommunens eget familjeteam utvidgas. Teamet skall arbeta med ärenden som ersätter all köpt öppenvård och minska behovet av institutionsvård.

- Riskkonsumtion av alkohol och behov av vårdinsatser för alkohol- och drogmissbruk fortsätter att öka. Vuxnas missbruk påverkar barn och ungdomars uppväxtförhållanden vilket är en stor riskfaktor. Även ungdomars alkohol- och droganvändning medför behov av nya former av insatser. Individ- och familjeomsorgen har svårt att hålla sig a jour med de snabba förändringarna på drogområdet. Behandlingsinsatser på hemmaplan gäller också missbruksområdet.

- Fortsatt fokus på samverkan, gäller både myndighetssamverkan, samverkan med andra kommuner och samverkan med frivilligorganisationer.

- Verksamheterna Familjecentrum drivs i samverkan med primärvårdens vårdcentral sedan 1999. Från och med 2009 finns det två vårdcentraler inom kommunen vilket betyder att samverkansavtal gällande Famljecentrum måste utarbetas med båda aktörerna.

- Utredning gällande gemensam socialjour i Skaraborg pågår. Förslag kommer att skickas på remiss till kommunerna. Medel finns avsatta i budget från 2011.

Budgetenhet: Arbetsmarknads-enheten

1. Verksamhetsområde

Budgetenheten Arbetsmarknadsenhet omfattar bland annat arbetsmarknadsåtgärder, OSA (Offentligt Skyddat Arbete), feriearbeten (för ungdomar åk 9 och Gymnasieskolan år 1) samt sommarlovsentreprenörer.

2. Omvärldsanalys

Behovet av arbetsmarknadsåtgärder inför 2010 ser ut att öka. Tillsammans med ett antal västsvenska kommuner har medel ansökts från Europeiska Socialfonden för att klara de projekt som startats för att hjälpa de som av olika anledningar hamnat utanför arbetsmarknaden.

Den stora utmaningen för arbetsmarknads-enheten blir att, tillsammans med både interna och externa aktörer, leda arbetet med att hjälpa utförsäkrade från försäkrings- och arbetslös-hetskassor in på arbetsmarknaden samt att få ut våra ungdomar i meningsfull sysselsättning som på sikt kan leda till varaktiga jobb.

Upplysningsvis har även medel beviljats från samordningsförbundet Västra Skaraborg till Individ- och familjeomsorgen för att anställa en arbetscoach för att ge särskilt stöd åt yngre vuxna för att klara egen försörjning. Dessa medel gäller 2009 – 2010.

Götene kommun

3. Styrkort

Uppdrag: AME ska stärka kommunens möjlighet att möta konjunktursvängningar och arbetslösa gruppers behov av insatser.

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Fler aktiviteter som leder till fler möten med medborgare/ brukare/kunder.	Verksamheten leder till sysselsättning för alla brukare.
Utveckling	
Hög sysselsättning bland kommuninvånarna.	Arbetslösheten har minskat jämfört med 2009.
Arbetssätt	
Personalen möter/ bemöter/utvecklar varje brukare utifrån var och ens förutsättningar.	Brukaren är nöjd med sin kunskapsutveckling och yrkesförberedande utveckling.
Ekonomi	
Vara en attraktiv arbetsplats.	Höja NMI 2010. Värde 2008 var 77.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	-1 299	-1 299	-1 299

5. Verksamhetsförändringar

Inga besparingar genomförs inför 2010.

6. Framtid

Bedömningen är att konjunktursvackan avtar långsamt från och med 2010/2011. Se även omvärldsanalysen under avsnitt 2.

Budgetenhet: Äldreomsorg

1. Verksamhetsområde

Äldreomsorg / hälso- och sjukvård omfattar gemensam verksamhet, biståndsprövade verksamheter som hemvård, särskilt boende och korttidsplatser men också öppna och förebyggande verksamheter i olika former. Här ingår även kommunens hälso- och sjukvårdsansvar inklusive rehabilitering / habilitering och hjälpmedelsförsörjning. Insatserna ges huvudsakligen enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Inom budgetenheten finns ca 290 personer anställda.

2. Omvärldsanalys

Socialstyrelsens lägesrapport visar på tendenser och ett antal områden som kräver utveckling. Götene avviker inte i någon större utsträckning från hur det ser ut i riket. Fler äldre får vård och omsorg i hemmet.

Hälsa och funktionsförmåga är av grundläggande betydelse när det gäller behov av vård och omsorg bland de äldre. Ökad livslängd innebär att allt fler i befolkningen uppnår hög ålder. Fortfarande är det oklart om vi lever allt längre trots sjukdomar och besvär, eller om vi lägger ”friska år” till livet. Den medicinska utvecklingen som kommer den äldre befolkningen tillgodo, leder till att vi lever allt längre trots sjukdom. Äldres förmåga att klara vardagliga sysslor, som städa, tvätta, handla, laga mat, har förbättrats. Samtidigt rapporterar allt fler äldre hälsoproblem och besvär av olika slag. Den tidigare positiva bilden av utvecklingen av de äldres hälsa är inte längre så entydig.

Bland de äldre utgör psykisk ohälsa ett stort problem. Denna grupp har inte fått den uppmärksamhet som den förtjänar. Den stora andelen äldre med psykisk ohälsa, sjukdom eller funktionshinder ställer stora krav på både kommuner och landsting. Därför finns det skäl att överväga en särskild långsiktig satsning på området.

Äldre som bor hemma och har många sjukdomar och funktionsnedsättningar är beroende av olika vård- och omsorgsinsatser samtidigt. Det ställer stora krav på samordningen av insatser.

Förändringar inom sjukhusvården och primärvården får effekter på den kommunala äldreomsorgen och vice versa. Kraven ökar på medicinska insatser och omvårdnadsinsatser när fler äldre bor hemma. Om det inte fungerar, ökar risken att äldre måste söka sjukhusvård.

Resultatet av Ansvarsutredningens arbete kan leda till ökat kommunalt ansvar. Individbaserad statistik ska skickas till Socialstyrelsen vilket medför ökad kommunal administration och merkostnader. Nationella kvalitetskriterier och nyckeltal utformas av Sveriges kommuner och landsting (SKL) som en fortsättning/ utveckling av öppna jämförelser. Förslag om ”fritt val” inom äldreomsorgen kan leda till efterfrågeökning. Nationell IT-strategi för vård- och omsorgsområdet leder till stora förbättringar, men också ökade kostnader. Sanktionsavgifter är införda för ej verkställda beslut, vilket kan medföra ökade kostnader om inte tillräckliga resurser finns.

Äldreboendedelegationen lämnade sitt slutbetänkande ”Bo bra hela livet” december 2008 där man tar upp utvecklingsbehov inom äldreboendet. För att klara av bostadsförsörjningen inför den förestående demografiska utvecklingen, bl.a. en kraftig ökning personer i åldrarna 85 år och äldre, måste fler bostäder av olika slag för äldre tillskapas. Man använder termerna senior-bostäder, trygghetsbostäder och vård- och omsorgsboende.

Ändring i socialtjänstlagen 1/7 2009 innebär att stöd till anhöriga inte längre är en frivillig uppgift för kommunerna utan ett obligatoriskt ansvar.

3. Styrkort

Uppdrag: Att erbjuda en individanpassad vård och omsorg av god kvalitet utifrån lagstiftning och politiska mål/beslut i samverkan med den enskilde och andra berörda.

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Fler aktiviteter som leder till fler möten med medborgare/ brukare/kunder.	Seniordag 2010. Hembesök till alla 75-åringar 2010 (idag till alla 80-åringar). Informationsträffar på Mötesplatsen 1 ggr/ mån. Anhörigträffar arr årligen på varje enhet.
Utveckling	
Äldreomsorg ska finnas i de fyra tätorterna (boende, hemvård och öppenvård).	ÄBO 2 verkställt 2010. Byggnation av ÄBO 3 och 4 har påbörjats 2010. Verkställning av det 5:e geografiska teamet sommaren 2010.
Arbetssätt	
Personalen arbetar med ett ”för-dig-perspektiv”.	Genomförandeplaner finns för samtliga brukare och uppföljning sker utifrån individens behov. Samtliga brukare har en särskild kontaktperson i personalgruppen. Minst godkänd nivå (7,00) inom brukarunderökningens områden ”Vardagen” och ”Personalen” 2010. Minst 2 brukarråd per år på varje enhet.
Ekonomi	
Vara en attraktiv arbetsplats.	Höja NMI 2010. Värde 2008 var 77.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	-118 461	-117 741	-117 741

För 2010 och under planeringsperioden kommer ett omfattande personalplaneringsarbete beroende på omställningsarbetet i ÄBO-projekten och förändringar inom rehabilitering/hjälpmedelsförsörjning samt andra förändringar i budget 2010 att genomföras.

Insatser för ett aktivt rehabiliteringsarbete och för att ytterligare minska sjukfrånvaron kommer att genomföras.

Ett eventuellt beslut att införa LOV (fritt val inom Äldreomsorgen) innebär förändringar i det fortlöpande personalplaneringsarbetet.

5. Verksamheter

5.1 Övergripande

I denna verksamhet ingår utrednings- och utvecklingsresurser, personalplanerings- och arbetsmiljöinsatser, vikarieanskaffning samt IT-stöd.

5.11 Verksamhetsförändringar

- Kvalitetsmätning såsom brukarundersökningar och intern kvalitetskontroll visar på att det finns särskilt behov av utvecklingsarbete för att höja kvalitén inom vissa enskilda enheter samt inom vissa områden, såsom den enskildes påverkan/delaktighet, aktiviteter/utevistelse, omfattning av insatser från sjukgymnast och arbetsterapeut.

- Anslag för personalplaneringsåtgärder har minskats. Detta ger minskade möjligheter att arbeta med individuella åtgärder i personalplaneringsarbetet.

- Anslag för planering/administration av vikariepoolen har minskats, vilket kan medföra ökade kostnader i respektive verksamheter.

- Arbetet inom IT-området måste fortsätta att utvecklas avseende ledning, medel samt teknik.

- Med stöd av statliga stimulansbidrag fortsätter utveckling inom områdena rehabilitering, kost/nutrition, demensvård, läkemedelsgenomgångar, sociala innehållet, förstärkt läkartillgång, förebyggande/uppsökande verksamhet och öppna jämförelser. I 2010 års budget finansieras kostnader motsvarande 1,7 mkr med statliga bidrag. Upphör dessa bidrag måste många av ovan nämnda verksamheter finansieras inom ordinarie budgetram.

- Götene kommun samordnar budget för närsjukvårdsarbetet.

- Medel för utredningsarbetet avseende ÄBO 2,3, 4 behöver klargöras. 340 tkr finns avsatt för ÄBO 2 i budget 2009. I samband med bokslut och internbudgetarbete får summan för ÄBO 3 och 4 fastställas.

- Under 2009 pågår en utredning om ett eventuellt införande av valfrihetssystem (LOV – Lagen Om Valfrihet) inom hemtjänsten i kommunen. Om utredningen leder till ett beslut om att införa valfrihetssystem kommer det att innebära ökade kostnader i verksamheten inledningsvis.

5.2 Gemensam verksamhet

I denna verksamhet ingår köp av/kostnader för vårddygn på Hospice Gabriel och utskrivningsklara inom länssjukvården, äldreomsorgens mobila team som arbetar med att utveckla sociala mötesplatser i kommunens olika delar, anhörigstöd och företagshälsovård.

5.21 Verksamhetsförändringar

- Minskat anslag har tilldelats för företagshälsovård. Anpassning till lägre utnyttjande senaste året.

- Närståendestöd finansieras delvis av riktade statliga bidrag fram tom 2010.

5.3 Stöd i ordinärt boende

I denna verksamhet ingår hemvården som bedrivs i kommunens fyra hemvårdsområden (Melonen, Hästen, Lundsbrunn/Källby och Hällekis). Servicelägenheterna i Hällekis samt i Lundsbrunn tillhör också hemvården. Från och med juni 2010 kommer det även att finnas 14 servicelägenheter i Källby. I varje hemvårdsområde finns det träffpunkter. Träffpunkterna är öppna/förebyggande verksamheter för sociala möten där man bl a har möjlighet att äta gemensamt med andra. Här ingår även servicetjänster för alla över 80 år, socialdagvård och demensdagvård, avlösning av anhörigvårdare, trygghetslarm samt inkontinenshjälpmedel. I mätningen 1 okt 2008 hade 182 st hemvård och antal vårdtimmar för oktober månad uppgick till 3 015 st.

5.31 Verksamhetsförändringar

- Vid halvårsskifte 2010 tas 14 servicelägenheter i bruk i Källby (samt 8 äldreboendeplatser). Den organisatoriska förändringen inom äldreomsorgen färdigställs i och med detta då det femte hemvårdsområdet, Källby bildas. Resurser för enhetschef och sjuksköterska omdisponeras inom ÄO. Som ett led i detta sker även en anpassning för det förändrade hemvårdsområdet i Lundsbrunn. Dessa nya förutsättningar kan också medföra en översyn av övriga hemvårdsområden.

- Som ett led i utveckling av förebyggande och öppna insatser utvecklas mobila teamet inom äldreomsorgen. Aktiviteter och social gemenskap i kommunens alla delar erbjuds. Träffpunkterna i ordinärt boende och mötesplatser på särskilda boenden utvecklas ytterligare.

- Fortsatt utveckling av service, fixar- och trädgårdstjänst är viktiga komplement till hemvården.

- Viktigt att det finns en ny resursfördelningsmodell inom hemvården för att ännu mer kunna anpassa resurser efter behov.

- Hur hemtjänsten påverkas av vilka beslut som fattas avseende ”LOV/Fritt val” är i nuläget mycket svårt att förutse.

- Matdistribution/matlag är viktiga utvecklingsområden.

5.4 Särskilt boende

I denna verksamhet ingår äldreomsorgens särskilda boenden. Dessa boenden finns lokaliserade i kommunens alla tätorter. I Götene finns Helenagården (40 lägenheter) och Kastanjegården (26 lägenheter). Ceciliagården är kommunens demensboende (32 lägenheter) och ligger i Götene. I Hällekis finns Skogsbacken (7 lägenheter) och i Lundsbrunn finns Syrenen (14 lägenheter). I Källby kommer från juni 2010 finnas 8 lägenheter för äldreboende. Götene äldrecenter (vid Helenagården) börjar alltmer utvecklas, förutom boende finns lokaler som vänder sig till de äldre i kommunen. Syftet med denna del av äldrecenter är att skapa verksamheter med informativ och förebyggande inriktning.

5.41 Verksamhetsförändringar

- I Hällekis finns tomma lokaler som det ej finns några behov i äldreomsorgens verksamhet att nyttja. Kostnad för ej utnyttjad lokalyta i Hällekis budgeteras första halvåret 2010. Därefter föreslås åtgärder som gör att tomhyreskostnaderna upphör. Förslaget har inga verksamhetsmässiga konsekvenser. Däremot är frågan komplex och lokalerna

har stor påverkan på kommunens totala ekonomi. Frågan spänner över flera kommunala verksamheter och måste lösas kommunövergripande. För att nå effekt 2010 erfordras en översyn av ägandeförhållanden.

- Resursförstärkning har tilldelats Kastanjegården. Budgetering sker per boendeplats enligt kostnadsnivå för äldreboenden.

- Platser/resurser för äldreboende återskapas ej. KF-beslut att i budget 2010 återskapa tidigare stängda platser verkställs ej.

- Vid halvårsskifte tas äldreboendet i Källby i bruk med 8 äldreboendeplatser (samt 14 servicelägenheter).

- Det är viktigt att strukturarbetet inom äldreomsorgen (projektarbetet ÄBO 3,4 Lundsbrunn, Hällekis) fortskrider enligt planerna.

5.42 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Antal platser			
- demensboende	24	32	32
- äldreboende	97	87	87
- äldreboende from 1 juli 2010			95
Nettokostnad/plats			
- demensboende	520	470	469
- äldreboende	449	480	482
- äldreboende from 1 juli 2010			483

Det är svårt att kostnadsberäkna platspriserna inom demens och äldreboende på grund av den omfattande ombyggnad som har pågått under åren.

5.5 Kommunrehab

I denna verksamhet ingår korttidsavdelningen med 12 platser. Korttidsavdelningen har tre huvudinriktningar medicinsk korttidsvård, rehabilitering och vård i livets slut. Här ingår även hela verksamheten för kommunens rehabilitering där sjukgymnaster, arbetsterapeuter och övrig personal är samlade. Slussenpunkten är lokaliserad här (administrativ rutin för färdigvårdade). Hela hjälpmedelsförsörjningen finns inom verksamheten kommunrehab. Som en del av rehabiliteringsverksamheten pågår projektet SAMREHAB (3 års projekt). SAMREHAB är en samverkan mellan Primärvård och Kommun i ett försök att få en samlad rehabiliteringsverksamhet för kommunens invånare.

5.51 Verksamhetsförändringar

- Nuvarande avtal med Primärvården avseende SAMREHAB går ut 31 dec 2009. Budget bygger på att ett nytt avtal om fortsatt samverkan kan träffas med sjukvårdshuvudmannen. Utvärdering av projektet är gjort där man pekar på en rad förbättringsåtgärder, vilket kommer att påverka verksamheten.

- Ny modell för hjälpmedelsförsörjning införs under 2010 som innebär stora förändringar av nuvarande verksamhet. Man går från systemet köp/återköp till systemet med funktionshyra. Det innebär ett mindre ansvar/verksamhet lokalt. Detta kan initialt leda till ökade kostnader under 2010 och 2011 då man måste ha bägge systemen igång samtidigt. Denna ökade kostnad kan täckas av en engångsintäkt 2009 då delar av hjälpmedlen återköptes.

5.52 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Korttidsavdelning Antal platser	12	12	12
Beläggning, platser/dag	9,7	-	-
Medelvårdtid antal dygn/plats	26,2	-	-

Dessa nyckeltal kan först beskrivas efter årets slut.

6. Framtid

Sett ur ett längre perspektiv väntas ökade behov av äldreomsorg på grund av den demografiska utvecklingen.

Inom ramen för ÄBO-projekten och med Äldreomsorgsplanen som underlag pågår en omfattande strukturförändring. Projektet omfattar kartläggning och verksamhetsplanering för Götene tätort, Lundsbrunn, Källby och Hällekis. Projekt ÄBO 1 inom Götene tätort är genomfört. Nybyggnation av servicelägenheter och äldreboende i ÄBO 2 Källby har påbörjats. Fortsatt planering för ÄBO 3 och 4 i Lundsbrunn och Hällekis pågår. Hela strukturförändringen i äldreomsorgen och behovet av investeringar möjliggörs genom Götene Äldrehem.

Den äldreomsorgsplan som styrt strukturarbetet inom äldreomsorgen de senaste fem åren ersätts nu av en ny fem års plan. Kommunfullmäktige har antagit ”Äldreomsorgsplan för Götene kommun 2010-2015”. Planerna beskriver verksamhetens inriktning och omfattning och måste årligen kostnadsberäknas i budgetarbetet.

Kortare boendetider aktualiserar en diskussion om boende kontra vård. Nya boendeformer kan tillskapas i utrymmet mellan ordinärt boende och dagens äldreboende i form av seniorboende eller trygghetsboende. Utifrån pågående verksamhetsförändringar inom äldreomsorgen måste utökade resurser för kompetensutvecklingsinsatser för berörd personal tillskapas.

Den framtida öppna vården/hemvården omfattar allt från tidiga, enkla och lättillgängliga insatser till mycket kvalificerad vård i hemmet. Fortsatt utveckling behövs för att möta nya behov, inte minst inom öppna och tidiga, förebyggande insatser.

”LOV/Fritt val” inom äldreomsorgen kan leda till förändring i efterfrågan och behov av vidareutveckling/omställning.

Multisjuka personer måste få möjlighet att möta en sammanhållen vårdkedja. Därför är samarbetet inom Närsjukvården viktigt och behöver utvecklas och förstärkas. Här finns goda möjligheter inom Närsjukvårdssamverkan Västra Skaraborg.

De senaste tre åren har SAMREHAB funnits på Helenagården. Det är en gemensam verksamhet för rehabilitering där primärvården och kommunens verksamheter är sammanslagna. Avtalet löper ut vid årsskiftet 2009, förhoppningen är att avtalet förlängs ytterligare två år.

Det pågår utveckling på lokal och nationell nivå, som innebär mer, nya och bättre data än tidigare när det gäller att beskriva och analysera vårdens och omsorgens kvalitet. Det ger ett bättre underlag för förbättringsarbete och en mer allmän diskussion om kvalitet. I en sådan diskussion är det angeläget att förtydliga det offentliga ansvaret i termer av standard och kvalitet, t ex kvalitetsplan och tjänstegaranti.

Under 2010 kommer en ny modell för hjälpmedelsförsörjning med funktionshyra att tas i bruk.

För 2011 och 2012 förutsätts att fastighetskostnader och tomhyror i Lundsbrunn och Hällekis är reglerade så att kostnaderna för äldreomsorgen är i nivå med en planerad budget.

7. Investeringar

7.1 Investeringar under 2010

Investeringsplanen för 2010 rymmer inventarier för Källby ÄBO 2 samt för Lundsbrunn ÄBO 3.

7.2 Investeringar 2011 och framåt

I investeringsplanen finns medel reserverade för utbyte av larm på äldreboendet Kastanjegården samt för inventarier Hällekis ÄBO 4.

Budgetenhet: Handikappomsorg

1. Verksamhetsområde

Handikappomsorgen omfattar personlig assistans i olika former, gruppbostäder, daglig verksamhet, insatser för psykiskt funktionshindrade samt övergripande verksamheter. Från 2009 ingår även bostadsanpassning i budgetenhetens ansvar.

Insatser inom handikappomsorgen tillhandahålls huvudsakligen enligt Lagen om särskilt stöd till vissa funktionshindrade (LSS), Lagen om assistansersättning (LASS), Socialtjänstlagen (SOL) samt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). För bostadsanpassning gäller särskild lagstiftning.

Inom budgetenheten finns ca 140 personer anställda.

2. Omvärldsanalys

Utgångspunkten för svensk handikappolitik är principen om alla människors lika värde och lika rätt. Staten, kommunerna och landstingen har tillsammans det grundläggande ansvaret för att personer med funktionsnedsättning tillförsäkras god hälsa samt ekonomisk och social trygghet. I ansvaret ingår även att stärka enskildas möjligheter till ett självständigt och oberoende liv.

Antalet personer med insatser enligt LSS fortsätter att öka. De vanligaste insatserna är bostad med särskild service för vuxna samt daglig verksamhet. För barn är vanligaste insatsen korttidsvistelse. Den insats som ökar mest är korttidstillsyn i anslutning till skoldagen för barn över 12 år. Antalet unga i dagverksamhet har ökat och det är få som går vidare till lönearbete. Möjligheten att få arbete inom Samhall är begränsad.

Den statliga LSS-kommittén har haft i uppdrag att göra en bred översyn av LSS och personlig assistans. Den centrala frågan gällde hur LSS fungerar som redskap för att uppnå målen för politiken inom detta område. Kommittén lämnade under 2008 ett slutbetänkande, ”Möjlighet att leva som andra”, SOU 2008:77. Betänkandet behandlas nu i regeringen.

Förslaget innebär att LSS ska finnas kvar som en rättighetslag för personer med omfattande stödbehov till följd av stora och varaktiga funktionsnedsättningar. LSS och LASS bör samlas och förtydligas i en lag. Staten föreslås få ett samlat huvudmannaskap för personlig assistans. Rätten till personlig assistans bör finnas först vid mer än 20 timmars grundläggande behov per vecka. Personer med psykiska funktionsnedsättningar (personkrets 3) föreslås få rätt till daglig verksamhet.

Om kommitténs förslag genomförs kommer det troligen att få ekonomiska och organisatoriska konsekvenser för kommunerna.

Individbaserad statistik ska lämnas till Socialstyrelsen vilket medför ökad kommunal administration och merkostnader. Nationella kvalitetskriterier och nyckeltal utformas av Sveriges kommuner och landsting (SKL) och Socialstyrelsen vilket ställer högre krav på återredovisning. Sanktionsavgifter för ej verkställda beslut kan medföra ökade kostnader om inte tillräckliga resurser finns.

3. Styrkort

Uppdrag: Att erbjuda en individanpassad vård och omsorg av god kvalitet utifrån lagstiftning och politiska mål/beslut i samverkan med den enskilde och andra berörda.

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Fler aktiviteter som leder till fler möten med medborgare/brukare/ kunder.	Informationstillfälle riktat till allmänheten 1-2 ggr/år. Anhörigträffar arr årligen på varje enhet.
Utveckling	
Mer anpassad verksamhet efter individens behov.	Ny verksamhetsidé för Lindens dagliga verksamhet framtagen 2010. Ny boendeform för unga vuxna verkställd 2010. Fortsatt omstrukturering av gruppbostäderna utifrån gällande plan.
Arbetssätt	
Personalen arbetar med ett ”för-dig-perspektiv”.	Nya och utvidgade samverkansformer med individen i centrum. Genomförandeplaner finns för samtliga brukare och uppföljning sker utifrån individens behov. Minst godkänd nivå (7,00) inom samtliga frågeställningar i brukarundersökningen 2010. Årliga brukarråd anordnas på varje enhet.
Ekonomi	
Vara en attraktiv arbetsplats.	Höja NMI 2010. Värde 2008 var 77.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	-48 990	-49 290	-49 290

För 2010 och under planeringsperioden behövs stora personalplaneringsinsatser kopplat till omställningsarbete inom budgetenhetens verksamheter och övriga förändringar i budget 2010.

Götene kommun

Fortsatta insatser för ett ännu mer aktivt rehabiliteringsarbete och minskad sjukfrånvaro är, utifrån budgetenhetens sjuktal, mycket viktigt.

I budgeten ingår som sparåtgärd en översyn av personalbudgeten med minskade schablonberäkningar av vikariekostnader, övertid etc. Besparingen innebär minskade marginaler i personalbudgeten.

5. Verksamheter

5.1 Övergripande

I denna verksamhet ingår utrednings- och utvecklingsresurser, personalplanerings- och arbetsmiljöinsatser, IT-stöd samt bostadsanpassning.

5.11 Verksamhetsförändringar

- Kvalitetsmätning såsom brukarundersökningar och intern kvalitetskontroll visar på att det finns särskilt behov av utvecklingsarbete för att höja kvalitén inom vissa enskilda enheter samt inom vissa områden, såsom den enskildes påverkan/delaktighet, aktiviteter/utevistelse, omfattning av insatser från sjukgymnast och arbetsterapeut.

- Anslaget för planering/administration av vikariepoolen har minskats vilket kan medföra ökade kostnader i respektive verksamheter.

- Arbetet inom IT-området måste fortsätta att utvecklas avseende ledning, medel samt teknik.

- Bostadsanpassning är en verksamhet som är mycket svår att planera och förutse. Här finns inga oförutsedda kostnader budgeterade.

5.2 Gemensam verksamhet

I denna verksamhet ingår handikappomsorgens ledning och administrativa funktioner samt företagshälsovård.

5.21 Verksamhetsförändringar

- Anslag för företagshälsovård har minskats. Anpassning har gjorts till lägre utnyttjande enligt senaste året.

5.3 LSS-enhet Vuxna

I denna verksamhet ingår personlig assistans där stöd och service ges till personer som bor i egen bostad. Ca 20 personer i Götene har denna stödform. Ca 40 personer har stödformen ledsagning och ca 30 personer har stödformen kontaktperson. Här ingår även köp av stödverksamhet (externa vårdplatser) samt personligt ombud inom psykiatrin (samverkan med Lidköping).

5.31 Verksamhetsförändringar

Omfattningen av insatser inom Personlig assistans förändras kontinuerligt, såväl avseende volym som tillämpning av regelverk och lagstiftning. HO har utredningsuppdrag med anledning av motion om upphandling av personlig assistans.

- Översyn av kostnader inom personlig assistans skall genomföras. Detta kan medföra att en minskad marginal i budgeten uppstår vid speciella planeringsförutsättningar.

5.32 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Personlig assistent			
- nettokostnad	8 086	7 599	7 513
- antal personer	19	20	19

5.4 LSS-enhet Barn och unga

Inom denna verksamhet ingår kortidshemmet Skogsvägen där ca 17 barn och ungdomar får stödformen kortidstillsyn (fritids) eller korttidsvistelse (avlastning). Här ingår även köpt korttidstillsyn såväl intern (G-huset) som extern, kontaktfamiljer och avlösarservice samt köp av stödverksamhet. Köp av stödverksamhet är för boende på annan ort t ex vid skolgång.

5.41 Verksamhetsförändringar

- Planeringsförutsättningarna för korttids-hemmet på Skogsvägen är ständigt under förändring. En utökning av verksamheten medför ändring av öppettider, vilket i dagsläget är svårt att värdera kostnaderna för.

- Kostnader för boende vid studier på annan ort har ökat.

5.5 LSS-enhet Daglig verksamhet

Inom denna verksamhet ingår olika former av daglig verksamhet. Ca 40 får denna stödform i Götene. På Linden är inriktningen sysselsättning, skapande och sinnesträning. På Pellagården är inriktningen mot autism. Här ingår även Café Helena som är ett café på Helenagården, samt Trädgårdstjänst som en del av servicetjänsterna till äldre.

5.51 Verksamhetsförändringar

Inga verksamhetsförändringar inför 2010.

5.6 LSS-enhet Boende

I denna verksamhet ingår serviceboende Doktorsvägen (5), gruppbostäderna Mandolingatan (4+2), Nygården (5+1) och Skogstorp (5) samt kommande ungdomsboende (5). Skogstorp har specialinriktning mot autism.

5.61 Verksamhetsförändringar

- Ett nytt ungdomsboende med 5 lägenheter tas i bruk i början av 2010. Detta kommer att ligga i fd hotell Postiljonen. Kostnaden för 2010 har ej helårseffekt, då inflyttning sker successivt under året.

5.62 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Antal platser			
- Gruppbostad /stödboende	20	20	23
- gruppbostad/spec inriktning	5	5	5
Nettokostnad per plats			
- gruppbostad /stödboende	556	525	524
- gruppbostad/spec inriktning	1 130	1 130	1 134

5.7 Psykiatri enhet

I denna verksamhet ingår boende, stödgrupp och daglig verksamhet inom psykiatri samt köp av stödverksamhet. Budgeten innefattar att psykiatrienheten fortsätter att verkställa missbruksstöd.

5.71 Verksamhetsförändringar

- Psykiatrienhetens förändringsprocess pågår. Budgeten innehåller att köp av externa vårdplatser minskar genom att boende kan erbjudas på hemmaplan.

6. Framtid

LSS-kommitténs slutbetänkande kan leda till förändrad ansvarsfördelning mellan stat och kommun. Förutom organisatoriska och ansvarsmässiga förändringar pekar kommittén ut följande viktiga utvecklingsområden:

- Balansen mellan individinsatserna och de generella insatserna behöver uppmärksammas. LSS bör inte vara det enda redskapet för att nå målen
- Verksamheter som bedrivs enligt LSS bör få större del av statliga utvecklingssatsningar
- Hjälpmedelsområdet är viktigt och brister inom kompetens och förskrivningsmöjligheter bör rättas till
- Personalens kompetens har avgörande betydelse för att kunna ge stöd och service till personer med funktionsnedsättningar. Satsningar behövs på kompetensutveckling och personalförsörjning

Nya målgrupper och allt oftare yngre personer med nya och kombinerade diagnoser söker stöd. Dessa grupper har behov av omfattande och samordnade insatser som kräver framtida förändringar av såväl stödformer som organisation. Särskilt måste uppmärksammas möjligheter till en meningsfull dag med möjlighet till arbete och fritid.

Vuxenberedningen lämnar i december 2009 ett förslag till kommunfullmäktige gällande ”Plan för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar”. Planen ska visa visioner, mål och strategier för kommunens stöd till personer med funktionsnedsättningar under perioden 2010-2015. Den ska ligga till grund för de utvecklingsplaner som ska tas fram.

Regeringen har i skrivelse om psykiatrin (2008/2009:185) presenterat åtgärder och inriktningar fram till år 2011. Den sammanfattas i tre huvudområden:

- Vården: Kunskapsbaserad god vård och rehabilitering,
- Vardagen: Utbud av arbete, sysselsättning, boendeformer och hjälpmedel,
- Valfriheten: Möjlighet att välja och ha inflytande

Fyra delområden är prioriterade: insatser riktade till barn och ungdomar, arbete och sysselsättning, satsningar på kompetens och evidens samt stöd för långsiktigt kvalitets- och utvecklingsarbete.

Ekonomiskt stöd kommer att ges till huvudmännen för utvecklingsarbete.

Ny vårdform inom psykiatrin kommer att utvecklas, så kallad öppen tvångsvård, vilket kommer att påverka utformningen av det framtida stödet till psykiskt funktionshindrade. Här krävs en fortsatt samverkan/utveckling tillsammans med andra vårdgivare.

7. Investeringar

7.1 Investeringar under 2010

I investeringsplanen finns medel avsatta 2010 för inventarier till ungdomsboende.

Götene kommun

Tekniska nämnden

Budgetenhet: Fastighet

1. Verksamhetsområde

Fastighet omfattar ansvaret för kommunernas fastigheter samt inhyrning av huvuddelen av de externa lokalerna. Fastighetsenheten är en resultatenhet som finansieras av hyresintäkter. Dessa skall täcka kapitalkostnader, energi, VA, fastighetsskötsel och övrig fastighetsservice som t ex renhållning, larm och brandskydd, försäkringar, skatter, avgifter, planerat underhåll, akut underhåll och fastighetsadministrationens overheadkostnader.

Fastighetsdriften är inriktad mot att hålla en hög service nivå mot de verksamheter som hyr kommunens fastigheter. Fastighetsdriften sköts av fastighetsskötare/vaktmästare där respektive anställd har ett tilldelat ansvar för ett antal fastigheter. Här ingår löpande skötsel av inre och yttre områden samt i många fall verksamhetsstöd. En planering sker för att tillsammans med driftområde park nå en ännu högre effektivitet på de yttre områdena.

Underhåll genomförs enligt prioriterad underhållslista som beslutas av tekniska nämnden.

2. Omvärldsanalys

Ökade myndighetskrav finns för energi- och inneklimat deklarationer och ökade krav på säkerhet på hissar from 2010. Tillgänglighetsanpassning skall göras för kommunala fastigheter till 2010. Ett fåtal fastigheter återstår att anpassa. Om kommunen säljer Norra skolan med dess hissbehov bedömer man att övrigt bör kunna åtgärdas.

Kostnadsutvecklingen för media (el, fjärrvärme, vatten mm), ökade miljökrav samt ränteutvecklingen är viktiga faktorer som påverkar verksamheten ekonomiskt. Osäkerheter finns här.

Omfattande pensionsavgångar de närmaste åren ökar rekryteringsbehovet och möjligheten till omställningar.

Det finns en trend att ägandet för kommunala fastigheter övergår till andra investerare t ex i Götene där Götene Äldrehem genomför ett projektarbete för övertagande av äldreboende i Lundsbrunn och Hällekis. Även ny förskola hyrs ut av extern hyresvärd.

Götene kommun

3. Styrkort

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Tydliggöra arbete och beslut mot medborgare genom identisk information i Götene och Skara.	Ökad medborgar-kännedom.
En fungerande felanmälansfunktion.	Ett första svar från Tekniska inom en vecka.
Fler aktiviteter för att träffa medborgare/brukare/kunder.	Genomföra minst 3 st aktiviteter per år.
Utveckling	
Bättre samarbete inom TK:s tre enheter.	Bättre kompetens- och resursutnyttjande.
Samarbete med Gata/ Park inom olika geografiska områden.	Minst 15 st arbetsområden per år.
Arbetssätt	
Energiförbrukningen i lokalerna skall vara bland de 50 % lägsta i riket.	Vi skall maximalt utnyttja 130 kWh/m² och år i genomsnitt.
Inte öka underhållsberget utifrån 2009.	Vid 2010 utgång skall underhålls-berget inte vara större än 11 520 tkr i Skara och 4 470 tkr i Götene.
Minskning av lokalytor, kommunens verksamheter skall hyra minst 95 %.	Skara 104 000 m² Götene 68 000 m² Totalt 172 000 m² varav minst 163 400 m² ska vara uthyrt.
Ekonomi	
Ha fastställda nyckeltal.	Jämförbara med andra kommuner.
Maximalt ha en resultatavvikelse mot gällande budget vid årsbokslut på + 1 %.	Uppföljning, ansvar och redovisningar.
Höja NMI vid respektive berörd enhet.	Vara en attraktiv arbetsplats.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	0	0	0

Fastighetsenheten är intäktsfinansierad vilket innebär att nettobudgeten (intäkter minus kostnader) är noll.

5. Verksamhetsförändringar

Holmestad skola avvecklas under 2009 och förväntas att säljas. Även Norra skolan avvecklas under 2009. Åtgärder med att få in verksamhet i Norra skolan beräknas få halvårseffekt 2010, då ny detaljplan krävs. Befintlig förskola Prästkragen försvinner under 2010 när ny förskola finns på plats. Försäljning planeras. Nybyggnation görs på simhallen i Götene under 2009 och 2010. Vissa delar av centrumhuset förändras vilket innebär minskade hyresintäkter jämfört med 2009. Gör sig kommunen av med Lundagården och Hällesäter kommer Tekniska att förlora en stor del av sin hyresintäkt. Detta kommer att påverka möjligheten att underhålla övriga fastigheter i kommunen eftersom överskjutande hyra fördelas på planerat underhåll av alla fastigheter i kommunen. Vissa av kommunens fastigheter planeras att rivas då kommunen inte längre har någon kärnverksamhet där och fastigheterna är olönsamma att driva, försäljning ses som olämpligt eller omöjligt (t ex Druvan vid Ahlsborgsgatan).

Med färre fastigheter kommer det inte att finnas samma behov av driftpersonal. Tekniska ser över hur personalen kan reduceras med naturliga avgångar så långt som möjligt. När annan fastighetsägare tar över fastigheter bör kommunen också bevaka fastighetsskötares möjligheter att fortsätta med samma fastigheter.

Besparingar sker utifrån att verksamheterna inte får någon internhyreshöjning inför 2010 (i tidigare års budgetar har uppräkning gjorts med KPI, vilket beräknas uppgå till 0,7 % för 2010).

Detta medför att fastighetsenheten får ungefär 240 tkr mindre till planerat fastighetsunderhåll under 2010. Underhåll genomförs enligt prioriterad underhållslista som beslutas av tekniska nämnden. Fastighetsunderhållet är planerat fram till 2012 och dialog kommer att genomföras med verksamheterna som hyr fastigheter då några åtgärder skjuts på framtiden. Nuvarande nivå på planerat underhåll är ca 4,7 mkr.

Servicenivåer skall tas fram under 2010.

5.1 Nyckeltal

Nyckeltal Fastighet	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Kostnad/kvadratmeter*	649 kr	670 kr	
I kostnad ingår:			
♦ Total driftkostnad* (drift och underhåll)	375 kr	388 kr	
♦ *Varav planerat underhåll*	*62 kr*	*67 kr*	
♦ Kapitalkostnad	237 kr	245 kr	
♦ Tekniskas OH-kostnader i en procentuell fördelning.	37 kr	37 kr	
I kvadratmeter ingår:			
♦ Boningsyta (inkl. äldreboenden)	11 %	11 %	
♦ Förvaltn.lokaler (kontor, förråd, affärslokaler samt övr fastigheter)	28 %	28 %	
♦ Skola	43 %	43 %	
♦ Förskola	6 %	6 %	
♦ Idrotts- och fritidslokaler	11 %	11 %	
♦ Kök	1 %	1 %	

*Simhallen och brandstationen har exkluderats från totalytan när det gäller total driftskostnad eftersom hyresgästerna betalar driftskostnaderna själva.

Nyckeltalen för fastighet 2010 kan i nuläget inte beräknas med någon tillförlitlighet då det är oklart hur stora ytor som tekniska kontoret kommer att förvalta.

6. Framtidsbedömningar

Möjligheten att minska befintliga lokalytor bedöms som god på lång sikt men ställer krav på verksamhetsanpassning på kort sikt. Det finns dock visst behov av överkapacitet för att ha flexibilitet vid verksamhetsförändringar. Minskade lokalytor innebär totalt sett en besparing för Götene kommun. Fastighetsenheten kan minska fastighetskostnaderna men tappar också hyresintäkter vilket innebär att besparingseffekten inte kan räknas hem på fastighetsenheten. I stället är det de budgetenheter som hyr lokalerna som gör en besparing. För fastighetsenheten kan effekten t o m innebära en ökad nettokostnad då ”lönsamma” fastigheter (med låg kapitalkostnad och låg underhållskostnad) avvecklas/säljs. Kommunens lokalgrupp fortsätter arbeta med lokaleffektivisering. En långsiktig plan behöver upprättas. Möjligheten att hitta köpare (till rätt pris) är osäker då marknadsläget för närvarande är svårbedömt.

Förbättrad säkerhet (förbättrade larm, övervakning samt passagesystem) är av stor betydelse för att minska risken för materiella och personella skador samt för att ha så låga försäkringspremier som möjligt. Installerade system innebär också ett ökat driftbehov med ökade kostnader.

Inomhusklimat och energibesparingar är viktiga områden under kommande år.

Plan för utveckling och modernisering av kommunernas fastigheter behöver utarbetas. Det framtida behovet är stort och påverkar såväl hyror som investerings- och driftbudget.

Götene kommun kommer att ha en tydlig plan för hur egna lokaler skall nyttjas i framtiden.

En tydlig fördelning av utemiljöarbetet har skett mellan fastighetsenheten och gata/park enheten.

En utredning av organisationen för kommunens fastighetsverksamhet genomförs med start hösten 2009.

7. Investeringar

Investeringar initieras vanligtvis av verksamhetsutövaren. Tekniska investeringar som t ex energi- och ventilationsinvesteringar initieras av fastighetsenheten.

Under 2010 investerar kommunen i säkrare fastigheter, förbättrade larm, övervakning samt passagesystem kommer att installeras. Fastighetsenheten kan komma att behöva göra anpassningar för externa hyresgäster. Dessa investeringar skall vara finansierade via tillkommande hyresintäkter. Investeringsbudget avsätts ej för detta men uppkommer behov under 2010 kan anpassningar som understiger 1 000 tkr beslutas av tekniska nämnden.

Under 2011 och framåt fortsätter kommunen att investera i säkrare fastigheter. Kommunen kommer åter satsa på tekniska åtgärder d.v.s. åtgärder som förbättrar fastigheternas status men som inte initieras av verksamheten. En sopstation byggs vid Ljungsbackenskolan. En ombyggnad av brandstationen genomförs för att få möjlighet att flytta Tekniska förvaltningens verksamhet dit.

Budgetenhet: Gata- och park

1. Verksamhetsområde

Gata/Park ansvarar för gator och parker, natur- och fornvårdsarbete samt förråd, fordon och övriga servicetjänster som t ex verkstadsarbeten.

Gatuverksamheten omfattar toppbeläggningar, beläggningsunderhåll, kapitalkostnader, vinterväghållning inkl beredskap, vårsandsupptagning, barmarksrenhållning, trafikanordningar, väglinjemålning, broar och tunnlar, gatubelysning, dagvattenledningar, torgplatser och olika bidrag till samfälligheter. Även gatuadministrationens overheadkostnader ingår.

Parkverksamheterna omfattar gräsklippning, grässlåtter, buskage och häckar, perenna blommor, sommarblommor, trädvård, lövröjning, parkrenhållning, lekplatser, markutrustning, vattenanläggningar, grusytor inom parkmark, hundlatriner, Kinnekulle städrunda samt kapitalkostnader. Även parkadministrationens overheadkostnader ingår.

Natur- & fornvårdsverksamheterna omfattar skötsel av naturmark, dikesslåtter, motionsspår, vandringsleder, badplatser och skog.

2. Omvärldsanalys

Kostnadsutvecklingen för exempelvis energi och asfalt samt ökade miljökrav och satsningar på ökad trafiksäkerhet påverkar verksamheten ekonomiskt. Nya investeringar och exploateringsområden innebär utökad drift- och underhållskostnad för gata/park.

Striktare bedömning av försäkringsärenden (pilotfall under 2009) innebär att kommunens ekonomiska ansvar ökar vid trafikskador i kommunal miljö. Detta innebär en ökad kostnad.

3. Styrkort

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Tydliggöra arbete och beslut mot medborgare genom identisk information i Götene och Skara.	Ökad medborgarkännedom.
En fungerande felanmälansfunktion.	Ett första svar från Tekniska inom en vecka.
Fler aktiviteter för att träffa medborgare/brukare/kunder.	Genomföra minst 3 st aktiviteter per år.
Utveckling	
Bättre samarbete inom TK:s tre enheter.	Bättre kompetens- och resursutnyttjande.
Högre samutnyttjande av fordons- och maskinparken.	Lägre timkostnad och rätt anpassad maskinpark.
Samarbete med Fastighet inom olika geografiska områden.	Minst 15 st arbets-områden per år.
Arbetssätt	
Inte försämra beläggnings-berget utifrån 2009.	Vid 2010 utgång skall beläggningsberget inta vara större än 15 miljoner kronor i Skara och 20 miljoner kronor i Götene.
Gatukostnaden skall ligga bland de 50 % lägsta i landet samt en höjning i medborgarindex.	
Parkkostnaden skall ligga bland de 50 % lägsta i landet samt en höjning i medborgarindex.	
Ekonomi	
Ha fastställda nyckeltal.	Jämförbara med andra kommuner.
Maximalt ha en resultatavvikelse mot gällande budget vid årsbokslut på + 1 %.	Uppföljning, ansvar och redovisningar.
Höja NMI vid respektive berörd enhet.	Vara en attraktiv arbetsplats.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	-17 960	-18 895	-19 004

För budget- och planperioden kompenseras ökade kapitalkostnader utifrån föreslagna investerings- och exploateringsprojekt. Kapitalkostnaden står för närmare hälften av nettobudgeten på Gata/Park.

5. Verksamhetsförändringar

P.g.a. sänkta budgetramar och kraftiga besparingar under de senaste åren så sker en allmän neddragning av servicenivåerna på gata/park.

Tekniska förvaltningen har under 2008 och 2009 minskat ner på personal på Gata/Park området och ej återanställt. Utvecklingen av kommunerna för attraktivt boende och som turistmål ställer krav på god skötsel av gatu- och parkmiljön samt naturmark mm. I nuvarande budget finns inte utrymme för att genomföra alla erforderliga åtgärder. Förvaltningen har inte längre samma beredskap för större arbeten och akut underhåll i egen organisation. Dessutom får kommunen något sämre snöröjningskapacitet samt en neddragning på drift och underhåll av gator och parker. Visst utrymme skall dock skapas för uppkomna mindre behov (typ medborgarförslag).

När det gäller toppbeläggningar så görs under 2009 inga beläggningar över huvudtaget vilket ökar framtida underhållsbehov. Budget 2008 låg på 641 tkr och budget 2009 ligger på 130 tkr. Nivån för toppbeläggningar kommer att vara fortsatt låg även 2010. Behovet är bedömt till ca 2 000 tkr per år.

Antalet personer i beredskap kommer att reduceras. Detta innebär att det finns mindre specialistkompetens i beredskap. Färre i snöröjningsberedskap kan innebära fördröjningar i halk- och snöbekämpning med någon/några timmar.

Götene kommun

Kostnaden för vinterväghållning är osäker då tidigare entreprenadavtal har upphört och ny upphandling är på gång. De senaste årens vintrar har varit milda vilket innebär att budgeterade medel minskat. En ”normalvinter” innebär att budgeten inte räcker till. Nuvarande budget ligger på ca 1,4 Mkr.

Rondning av gatubelysningen (översyn och byte av trasiga lampor) tar Tekniska in i egen regi vilket innebär lägre kostnader men färre åtgärder på gatubelysningar under ljusa halvåret.

Liksom 2009 klipps färre gräsytor och det blir mer grässlåtter på dessa.

Under 2010 kommer arbetsledningen för natur- & fornvårdslagen att effektiviseras genom att Götene och Skara delar på arbetsledare.

Servicenivåer håller på att tas fram och översyn pågår av ansvarsgränser mellan Tekniska och Mark och plan.

5.1 Nyckeltal

Nyckeltal Gata	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Kostnad/kvadratmeter	19,01 kr	19,65 kr	21,17
I kostnad ingår:			
Total driftkostnad (drift och underhåll)	8,40		7,38
Kapitalkostnad		7,69	
♦ Tekniskas OH-kostnader i en procentuell fördelning.	8,41 2,20	9,68 2,28	11,51 2,28
I kvadratmeter ingår:			
♦ Huvudgator	21 %		21 %
♦ Villagator	68 %	21 %	68 %
♦ Gång- och cykelvägar	11 %	68 % 11 %	11 %

Kapitalkostnaderna ökar de kommande åren pga den höga investerings-/exploateringsnivån medan driftkostnaderna minskar till följd av besparingar. Nyckeltalen för 2010 är bedömda kostnader.

Nyckeltal Park	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Kostnad/kvadratmeter	7,60 kr	7,11 kr	6,86
I kostnad ingår:			
♦ Total driftkostnad	5,13	4,60	4,35
♦ Kapitalkostnad	1,21	1,19	1,19
♦ Tekniskas OH-kostnader i en procentuell fördelning.	1,26	1,32	1,32
I kvadratmeter ingår:			
♦ Gräsområde och ängsmark	98 %	98 %	98 %
♦ Grusgångar	1 %	1 %	1 %
♦ Rabatter och antal krukor	1 %	1 %	1 %
♦ Antal träd som Tekniska sköter	990	990	990

Driftkostnaden för parkverksamheten minskar till följd av förändrade servicenivåer beroende på besparingar. Nyckeltalen för 2010 är bedömda kostnader.

6. Framtidsbedömningar

En inventering av beläggningsunderhållet i Götene visar att behovet av framtida underhåll ligger på en nivå som är avsevärt större än vad som finns budgeterat tidigare. I dagsläget är det årliga behovet framräknat till ca 2 mkr.

För att klara en acceptabel skötselnivå på de ytor och anläggningar som är kommunens ansvar måste vi överväga om möjligheter att ge bidrag till vägsamfälligheter och belysningsföreningar kan behållas. Byte eller inte av gamla belysningsstolpar som tillhör vägverket och samfälligheter kommer bli aktuellt för kommunen.

Under tidig vår 2010 kommer en plan för gatubelysning att tas fram i tekniska nämnden vilket ev i framtiden kommer att innebära besparingar på de områden som kommunen inte direkt har ansvar för (t ex Vägverkets vägar och vägsamfälligheter).

Sociala företag kan påverka behovet av personal inom natur- & fornvårds verksamhetsområde.

7. Investeringar

Investering i maskiner och inventarier fortsätter. Målsättningen är att omsätta maskiner som inte längre är lönsamma och att förnya för att bli mer effektiva. Mindre åtgärder för att snygga till området kring fontänen och monumentet vid busstationen i Götene kommer att utföras. Grönområdet vid stationsområdet i Lundsbrunn kommer att förändras. Några övergångsställen kommer att tas bort för att öka trafiksäkerheten. Cykelstråk kommer att bindas ihop på vissa platser i Götene.

Budgetenhet: Samhällsbetalda resor

1. Verksamhetsområde

Budgetenheten Samhällsbetalda resor ansvarar för kollektivtrafik, färdtjänst, parkeringstillstånd samt skolskjutsplanering. Kollektivtrafiken omfattar all linjelagd trafik men även närtrafik och flextrafik. De två senare trafikformerna går bara då någon har beställt en resa. I färdtjänstområdet ingår såväl färdtjänstresor som omsorgsresor till sysselsättning i daglig verksamhet. Bedömning av färdtjänstbehov sker strikt utifrån färdtjänstlagen.

2. Omvärldsanalys

Utveckling av kollektivtrafiken för att göra den attraktiv och tillgänglig för fler grupper innebär ökade kostnader. De bussar som används i dag är i stort sett anpassade med låggolv osv. Nästa steg är att anpassa hållplatser, ledsagarservice och automatiska hållplatsutrop. Nämndens ambition att överföra fler färdtjänstresor till ordinarie kollektivtrafik kan dämpa denna utveckling.

Inför 2010 har Västtrafik tagit fram olika scenarion. För oförändrad trafikvolym så beräknas kostnadsökningen bli ca 3,6 % per år. En översyn pågår dock av ägartillskottet för 2010 vilket kan förändra förutsättningarna.

Götene kommun

3. Styrkort

Mål *Detta mål ska vi nå*	**Resultat** *Hit ska vi nå*
Medskapare	
Tydliggöra arbete och beslut mot medborgare genom identisk information i Götene och Skara.	Ökad medborgarkännedom.
En fungerande felanmälansfunktion.	Ett första svar från Tekniska inom en vecka.
Fler aktiviteter för att träffa medborgare/brukare/kunder.	Genomföra minst 3 st aktiviteter per år.
Utveckling	
Bättre samarbete inom TK:s tre enheter.	Bättre kompetens- och resursutnyttjande.
Arbetssätt	
Fler kommunmedborgare skall välja att färdas med kollektivtrafik till olika platser inom kommunen.	Antal personer som nyttjar flextrafiken skall öka. Antal personer som nyttjar närtrafiken skall öka. Kostnaderna för färdtjänst skall minska. Färdtjänstkunderna skall vara nöjda.
Följa kommunens riktlinjer och lagar så att samtliga barn som är berättigade till skolskjuts får ett tillfredställande transportmedel.	Aktuella skolskjutsregler följs. Individbedömning tillämpas. Antal klagomål minskar.
Ekonomi	
Ha fastställda nyckeltal.	Jämförbara med andra kommuner.
Maximalt ha en resultatavvikelse mot gällande budget vid årsbokslut på + 1 %.	Uppföljning, ansvar och redovisningar.
Vara en attraktiv arbetsplats.	Höja NMI vid respektive berörd enhet.

4. Driftbudget

(tkr)	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Nettobudget	-5 757	-5 757	-5 757

5. Verksamhetsförändringar

Antal färdtjänstresor har minskat om man undantar omsorgsresor till daglig verksamhet. Omsorgsresorna kan förändras till följd av förändrad verksamhet inom omsorgen vilket inte tekniska kan påverka. Vissa besparingar kommer att kunna ske på färdtjänsten, där en trend kan tydas att kostnaderna minskar.

Ägartillskottet minskar enligt Västtrafiks preliminära budget för 2010 med 292 tkr jmf budget 2009. På grund av lite resande har tre turer på linje 221 Hällekis och 224 Holmestad ersatts med anropsstyrd trafik vilket innebär en minskad kostnad eftersom anropsstyrd trafik bara går efter beställning. Översyn sker ständigt av linjer med få resande.

Då fler och fler hänvisas till den anpassade kollektivtrafiken på hela eller delar av resan kan detta påverka aktieägartillskottet. Kostnaden per resa i kollektivtrafiken är betydligt lägre än kostnaden per färdtjänstresa.

5.1 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Färdtjänstkostnad/resa	171	207	213
Antal färdtjänstresor	9 248	9 300	9000

Antalet färdtjänstresor bedöms vara lägre 2010 jämfört med budget 2009.

Nyckeltal	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010
Kollektivtrafikkostnad/ invånare	190 kr	233 kr	210 kr

Kollektivtrafikkostnaden minskar till följd av det sänkta ägartillskottet till Västtrafik.

6. Framtidsbedömningar

Nytt biljettsystem börjar gälla andra halvåret 2009 vilket innebär en stor osäkerhetsfaktor när det gäller Västtrafiks biljettintäkter. Förändrat resmönster kan innebära ökat aktieägartillskott. I samarbete med Västtrafik sker en ständig översyn över linjer med lågt resande. Trafik med lågt resande kan ersättas med närtrafik.

Västtrafik planerar försök med en tjänst som preliminärt kallas ”Hela Vägen”. Tjänsten innebär att alla skall kunna beställa anropsstyrd anslutning till linjetrafik från dörr till dörr hela trafikdygnet i hela Västra Götaland. Tjänsten begränsas till tider då det finns linjetrafik och till vissa bestämda hållplatser. Genom medverkan i försöket får kommunen direkta erfarenheter av möjligheterna att ersätta långa färdtjänstresor med taxi med kombinerade resor med buss och taxi samt utökad marknadsföring och uppmärksamhet av kollektivtrafiken i kommunen. Beslut om Götene skall vara med i försöket tas under hösten 2009.

Godkollektivtrafikärenviktigdelikommunernas satsning på miljö. Ny kollektivtrafiklag kommer 2012 vilket kommer att innebära helt fri konkurrens. Detta kan ge svårigheter när det gäller samordning och planering.

Diskussion pågår om ny ägarstruktur för Västtrafik. Idag är ägandet delat mellan kommunerna och regionen. I framtiden blir ägandet möjligen enbart genom regionen.

Budgeten och ansvaret för omsorgsresorna bör dialogiseras med sektorn vård och omsorg. Denna sektor har en möjlighet att inom egen organisation och verksamhet påverka omsorgsresornas kostnader. De bör därför ta över budgetansvaret.

7. Investeringar

Eventuellt skall ett program för planering av skolskjutsar köpas in. En översyn av lönsamheten i detta kommer att göras under 2010. Investeringen finns inte upptagen i investeringsplanen.

Götene kommun

Finansiell analys

I kommunens årsredovisning analyseras den finansiella utvecklingen och ställningen med hjälp av olika nyckeltal. Den finansiella analysen har till uppgift att utifrån de fyra perspektiven resultat, kapacitet, risk och kontroll identifiera finansiella problem och därigenom klargöra huruvida kommunen har en god ekonomisk hushållning eller ej. I årsredovisningen ingår de senaste fyra åren i analysen.

Även vid budgettillfälle kan det vara intressant att lyfta fram den finansiella analysen, åtminstone i vissa delar. Nedan analyseras detta med hjälp av nyckeltal. I analysen ingår bokslutet för 2008 enligt årsredovisningen, oktoberprognosen för innevarande år (2009) med korrigeringar av vissa väsentliga resultatpåverkande poster samt kommande budgetåret 2010 och planperioden 2011 - 2012.

Sammanfattande kommentarer

För planperioden är det budgeterade resultatet på nivån 6,9 mkr för 2010, 5,6 mkr 2011 och 7,0 mkr 2012. Det övergripande målet är att resultatet ska uppgå till 2 %, +/- 1 %, av skatteintäkter och statsbidrag. Under planperioden uppfylls det lägre målvärdet.

Det budgeterade resultatet bygger på skattesatsen 21,90 kr, vilket är en oförändrad skattesats jämfört med 2009. Beräkningen av skatteintäkter och statsbidrag förutsätter en befolkningsökning med 43 invånare inför 2010 och med ytterligare 30 invånare inför 2011. I 2010 års budget förväntas antalet invånare i Götene kommun uppgå till 13 120 (per den 1 november 2009). Befolkningsutvecklingen påverkar skatteunderlagets utveckling och därmed finns en osäkerhet inbyggd i vilka intäkter kommunen har kommande år. En person genererar i snitt drygt 40 tkr i skatteintäkter.

Sammanfattningsvis kan konstateras att med ett resultat på 6,9 mkr för 2010 finns endast ytterst små marginaler att hantera svängningar i prognoser eller oförutsedda händelser. Både på kostnads- och intäktssidan finns en osäkerhet inbyggd i de prognoser som ligger till grund för budgeterat resultat. Det är därför ytterst viktigt att verksamheten kan bedrivas inom given ram. Utsikterna för svensk ekonomi förändrades snabbt förra hösten (2008), vilket medförde att skatteintäkterna minskade. Världsekonomin har under 2009 varit i den djupaste svacka på decennier. Nedgången beräknas fortsätta i långsammare takt under större delen av 2010, för att därefter vända uppåt. SKL:s skatteprognos från oktober 2009 ligger som grund för budgeten. Risk finns att skatteprognosen kan komma att försämras ytterligare. För att uppnå planerat resultat för 2011 på 5,6 mkr finns ett sparbeting på 10,5 mkr, som ska arbetas in. Vidare finns inga medel avsatta för löne- och kostnadsökningar i plan 2011 och 2012. I det längre perspektivet krävs ytterligare besparingar för att kommunens resultatutveckling ska bli mer positiv och för att kommunens ekonomi ska stärkas och resultatmålet nås samt för att förbättra soliditeten.

Finansiella mål, avstämning

De nyckeltal som kommunen valt som indikatorer för den ekonomiska utvecklingen framgår av tabellen nedan. För Budget 2010 och Plan 2011-2012 visar kommunens finansiella mål att dessa kommer att uppfyllas.

	Finansiellt mål	Årsredov 2008	Prognos 2009	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Resultat	2% (+/-1 %), av skatte-intäkter och statsbidrag (mkr)	1,4% (7,6 mkr)	0,6% (3,4 mkr)	1,2% (6,9 mkr)	1,0% (5,6 mkr)	1,2% (7,0 mkr)
Investeringarna (exklusive definierade exploateringsprojekt 2007-2010) ska finansieras med egna medel .	Självfinaniserings graden ska vara minst 100% i snitt under en angiven period.	-	>100%	>100%	>100%	>100%
Utdebitering, kr	21,50	21,50	21,90	21,90	21,90	21,90
Likviditeten, mkr	Lägsta rimliga nivå (10 mkr)	17,5	14,7	10	10	10
Investeringsvolym, mkr	Högst 80 mkr perioden 2007 till 2010	12,9 mkr år 2008 29,9 mkr 2007-2008	9,4 mkr år 2009 39,3 mkr 2007-2009	9,4mkr*) år 2010 49,7 mkr 2007-2010	24 mkr år 2011	16 mkr år 2012
Exploateringsvolym, mkr	Högst 80 mkr perioden 2007 till 2014	11,0 mkr år 2008 18,4 mkr 2007-2008	12,2 mkr år 2009 30,6 mkr 2007-2009	44,4 mkr år 2010 75,0 mkr 2007-2010	Upphör	Upphör

*) I investeringsvolymen för år 2010 ingår även de investeringar som ej genomförs 2009. Beräkningen bygger på att merparten av dessa investeringar får överföras mellan åren.

Resultatmålet är ett annat sätt att uttrycka hur mycket av kommunens intäkter som ska finns kvar för att säkra inflationsskydd och uppbyggnad av det egna kapitalet. Målet är att ha ett resultat motsvarande 1 till 3 procent av skatteintäkterna och statsbidrag, vilket för 2010 motsvarar ett resultat om 5,7 mkr (1%) och 17,2 mkr (3%). Det budgeterade resultatet för 2010 uppgår till 6,9 mkr, vilket är ca 1,2 % av skatteintäkter och statsbidrag.

Efter att den löpande driften har finansierats, ska det över tiden återstå tillräckligt stor andel av skatteintäkterna för att större delen av investeringarna ska kunna finansieras med egna medel. Ett nytt finansiellt mål har, fr o m 2010, tillkommit vilket innebär att självfinansieringsgraden för investeringar (exkl exploateringsprojekt) ska uppgå till minst 100% i snitt under en fyra års period. Om detta mål uppnås kan kommunen skattefinansiera samtliga investeringar (undantaget

exploateringsprojekt) och har därmed stärkt sitt finansiella handlingsutrymme genom att kommunen inte behöver låna till investeringar. Nyckeltalet är både beroende av kommunens resultat och investeringsvolym.

Skattesatsen är ett intressant nyckeltal för att bedöma en kommuns kapacitet. En låg skattesats utgör normalt en potential att kunna förbättra kommunens resultat via ett ökat skatteuttag. Under 2009 då skattesatsen uppgick till 21,90 kr var skattesatsen 14 öre högre än genomsnittet bland Västra Götalands läns kommuner, vars snitt uppgick till 21,76 kr. Skattesatsen är oförändrad 2010.

Likviditeten ska hållas på lägsta rimliga nivå (10 mkr). Inlösen av pensionsskuld ska prioriteras före överskott, om investeringarna kan finansieras med likvida medel. Då Kommunfullmäktige beslutade om en relativt ambitiös investeringsnivå 2007-2010, krävs att särskild uppmärksamhet ägnas åt likviditet och kassaflöde. Det finns stora investeringsbehov av ny– eller ombyggnation av äldreboende som inte är medräknad i investeringsbudget men där utredning pågår om alternativa driftsformer. Det är ytterst viktigt att den löpande balansen mellan intäkter och kostnader bibehålls. För att minska likviditets- och kostnadsbelastningen framöver måste Götene kommun fortsätta att hitta lösningar för att minska kommunens pensionsförpliktelser.

Finansiell analys

Den finansiella analysen bygger på fyra faktorer: resultat, kapacitet, risk och kontroll. Syftet är att analysera om kommunen har en god ekonomisk hushållning.

Resultat

Med hjälp av nyckeltalen, skatte- och nettokostnadsutveckling, driftskostnadsandel, årets investeringar, självfinansieringsgrad av investeringar och resultat, klarläggs resultat och dess orsaker. Kommunen måste ha balans mellan intäkter och kostnader. Obalans, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna, är varningssignaler. Investeringar samt deras utveckling och finansiering diskuteras också inom detta område.

Kapacitet

Kapacitet eller långsiktig betalningsberedskap beskrivs med hjälp av nyckeltalen Soliditet, Långfristiga skulder samt Kommunalskatt. Här redovisas vilken finansiell beredskap kommunen har på lång sikt. Ju starkare kapacitet, desto mindre känslig är kommunen inför de alltid återkommande lågkonjunkturerna.

Riskförhållande

Riskförhållande redovisas med hjälp av nyckeltalen Likviditet ur ett riskperspektiv, Upplåning samt Pensionsåtagande, hur kommunen står sig finansiellt på kort- och medellång sikt. En god ekonomisk hushållning här innebär att man klara sig utan alltför drastiska åtgärder vid finansiella svängningar.

Kontroll

Den slutliga aspekten avser nyckeltalen Budgetföljsamhet och prognossäkerhet samt Internkontroll och redogör vilken kontroll kommunen har över den ekonomiska utvecklingen samt hur upprättad budget följs. Dessa nyckeltal redovisas endast i samband med bokslutet.

Resultat

1 Skatte- och nettokostnadsutveckling

(förändring i procent)	Årsredov 2008	Prognos 2009	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Skatte- och statsbidragsutveckling	3,4	3,3	3,1	-1,0	1,9
Nettokostnadsutveckling	2,7	4,4	1,7	-1,4	1,5

Under 2010 beräknas kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag inkl fastighetsavgifter att öka med 3,1 % och verksamhetens nettokostnad med 1,7 %. Götene kommun följer SKL:s (Sveriges kommuner och landstings) bedömning av skatteintäkter. För 2011 och 2012 budgeteras nettokostnadsutvecklingen till -1,4% respektive 1,5% Denna låga nettokostnadsutveckling beror bl a på att inga medel finns avsatta för löne- och priskompensation samt att 2011 har ett budgeterat sparbeting/minskad verksamhet mm på 10,5 mkr.

2. Driftskostnadsandel

(förändring i procent)	Årsredov 2008	Prognos 2009	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Verksamhetens andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	95,8	96,9	95,3	94,7	94,3
Avskrivningarnas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	2,9	2,9	3,1	3,3	3,4
Driftskostnadsandel före finansnetto	98,7	99,8	98,4	98,0	97,6
Finansnettos andel av skatteintäkter	-0,1	-0,4	0,4	1,0	1,2
Driftskostnadsandel	98,6	99,4	98,8	99,0	98,8

För att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är det avgörande att kostnaderna inte överstiger intäkterna.

Ett mått på denna balans är driftskostnadsandelen som innebär att samtliga löpande kostnader inklusive finansnetto relaterade till kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. Redovisas en driftskostnadsandel under 100 procent har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter. Prognosen för 2010 ligger på 98,8 procent.

Det är väsentligt att driftskostnadsandelen inte försämras. Detta innebär att kostnaderna för kommunens löpande driftsverksamhet inte får öka snabbare än skatteintäkter och statsbidrag.

Götene kommun

3 Årets investeringar

	Årsredov 2008	Prognos 2009	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Investeringar (mkr) inkl exploateringar	23,8	21,7	53,7	24,0	16,0
Investeringsvolym / verksamhetens nettokostnader (%)	4,4	4,0	9,4	4,3	2,8

Av den för 2009 års budgeterade investeringsnivån på 64,7mkr (inkl överföringar från 2008) prognostiseras 21,7 mkr att genomföras under 2009. I investeringsbudgeten för 2010 har 23,6 mkr avsatts för tillkommande investeringsprojekt. Utöver detta görs här ett antagande om att ej genomförda investeringar om 30,1 mkr kommer att överföras till 2010, varmed investeringarna därmed uppgår till 53,7 mkr. Vilka investeringar som kommer att överföras till 2010 kommer att beslutas i ett särskilt ärende under våren 2010. Under 2011 och 2012 förväntas investeringsnivån att minska.

Hur mycket av skatteintäkterna och de generella statsbidragen går till investeringar visar relation mellan investeringsvolym och verksamhetens nettokostnader (investeringstakt). Investeringstakten beräknas mellan åren 2008 till budget 2010 öka, från 4,4% till 9,4%, men planeras därefter att minska till 4,3% för plan 2011. Viktigt är för Götene kommuns ekonomi är att ha en balanserad investeringstakt.

4 Självfinansieringsgrad av investeringarna

	Årsredov 2008	Prognos 2009	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Självfinansieringsgrad, %	97,5	91,7	46,0	102,1	166,2

Ett viktigt nyckeltal när det gäller investeringarna är självfinansieringsgraden. Den mäter hur stor andel av investeringarna, som kan finansieras med de skatteintäkter som återstår när den löpande driften är finansierad. 100 procent innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks.

En hög självfinansieringsgrad (över 100% eller mer) innebär att det finansiella handlingsutrymmet kan bibehållas inför framtiden. Stora investeringsvolymer ökar sårbarheten i kommunens ekonomi. Vid en höjning av investeringsnivån krävs även ett förbättrat resultat för att klara den framtida ekonomin. Självfinansieringsgraden förväntas sjunka mellan år 2008 till 2010, från 97,5% till 46,0%, under förutsättning att överföringar av investeringar sker till 2009 i den omfattning som beskrivs ovan under Årets investeringar och att samtliga genomförs under 2010. Nya lån kommer tas upp under 2010 eftersom investeringarna inte beräknas kunna skattefinansieras till 100%. (Om ingen överföring av investeringar görs mellan 2010 till 2011 uppgår självfinansieringsgraden till 104,7%.)
Fr o m 2011 beräknas självfinansieringsgraden uppgå till mer än 100%. En låg självfinansieringsgrad innebär att kommunens befintliga likviditet kommer att minskas och att nya lån behöver tas upp.

5 Resultat

	Årsredov 2008	Prognos 2009	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Årets resultat, mkr	7,6	3,4	6,9	5,6	7,0
Årets resultat i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag (%)	1,4	0,6	1,2	1,0	1,2

Enligt budget 2010 kommer resultatet att uppgå till 6,9 mkr, vilket motsvarar 1,2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Ett resultat på cirka 2 procent (ca 11,5 mkr) skulle innebära att Götene kommun kan finansiera en investeringsvolym på knappt 30 mkr skattemedel.

6 Soliditet

	Årsredov 2008	Prognos 2009	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Soliditet inkl. hela pensionsskuld och löneskatt (%)	-0,5	-0,8	0,9	0,6	0,9

Soliditeten är ett av de viktigaste måtten för att bedöma kommunens ekonomiska styrka och stabilitet ur ett längre perspektiv. Måttet anger hur stor andel av de totala tillgångarna som finansierats med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har kommunen. Soliditeten är negativ då pensionsförpliktelserna vägs in. Den svaga soliditeten utgör ett problem för Götene kommuns långsiktiga stabilitet och utveckling. Eftersom pensionsförpliktelserna räknas upp årligen måste kommunens egna kapital (resultat) ökas mer än procentuella uppräkning för att soliditeten på sikt ska öka.

7 Långfristiga skulder

	Årsredov 2008	Prognos 2009	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Långfristiga skulder (mkr)	429,7	505,4	575,0	619,5	618,7
varav lån till Vägverket	251,6	330,4	345,0	345,0	345,0

Lån behöver tas upp under 2010 för att finansiera investeringarna.

Götene kommun

Riskförhållande:
8 Likviditet ur ett riskperspektiv

	Årsredov 2008	Prognos 2009	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Likvida medel (mkr)	17,5	14,7	10,0	10,0	10,0

Sammanfattningsvis bedöms den finansiella beredskapen på kort sikt vara tillfredsställande. Detta under förutsättning att budgetdisciplin råder och inga stora negativa avvikelser uppstår. Från och med 1 dec 2009 har checkräkningskrediten utökats med 50 mkr för att nu uppgå till 85 mkr. Denna disponerar kommunen tillsammans med Götenebostäder AB och Götene Vatten och Värme AB. Medeltidens Värld ligger för närvarande utanför koncernkontot.

9 Upplåning

	Årsredov 2008	Prognos 2009	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Lån med återstående bindningstid 0 – 5 år (mkr) *)	84,0	101,0	141,0	168,0	170,7
Lån med återstående bindningstid 6 – 10 år (mkr) *)	57,8	36,0	36,0	53,5	50,0
Lån med rörlig ränta (mkr) *)	37,0	38,0	53,0	53,0	53,0
Genomsnittsränta *)	4,2	3,5	3,8	4,4	4,7
Lån till Vägverket	251,6	330,4	345,0	345,0	345,0

**) exkl lån till Vägverket, eftersom Västragötalandsregionen står räntekostnaden.*

Ur ett riskperspektiv är det viktigt att redovisa och beskriva eventuella ränterisker. Ränterisker kan definieras som risken att oväntade förändringar i det allmänna ränteläget leder till ett sämre räntenetto. Ränterisker beror främst på löptids- och räntebindningsstrukturen. Den stora andelen lån med lång bindningstid medför att risken för ökade räntekostnader är liten men samtidigt är möjligheterna att sänka räntekostnader begränsade.

10 Pensionsåtagande

(mkr inkl löneskatt)	Årsredov 2008	Prognos 2009	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Pensionsavsättning	4,3	3,8	3,6	3,5	3,4
Ansvarsförbindelse tidigare pensionssystem	259,1	266,2	256,7	265,0	269,4
Totalt pensionsåtagande	263,4	270,0	260,3	268,5	272,8

Kommunens totala pensionsskuld kommer att uppgå till 272,8 mkr år 2012 varav 269,4 mkr avser pensioner intjänade före 1998 som ligger utanför balansräkningen. Det finns två större risker med kommunens pensionsåtagande. Den första är att utbetalningarna för den gamla skulden (pensioner intjänade före 1998) kommer att öka i fasta priser från 259,1 mkr 2008 till cirka 269,4 mkr 2012 enligt beräkning av KPA. Den andra risken rör kommunens förmånsbestämda ålderspension (FÅP), de åtaganden som redovisas som avsättningar i balansräkningen. Om andelen anställda som har inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp ökar i framtiden kommer också FÅP att öka ytterligare.

Känslighetsanalys

Händelser	Förändring i mkr
Ränteförändringar med 1 % på låneskulden, exkl Vägverket	+/-2,0
Ränteförändringar med 1 % på utlånade medel	+/-1,9
Löneförändring med 1 % inkl po pålägg för samtliga personal i kommunen	+/-4,0
Bruttokostnadsförändringar med 1%	+/-7,4
Förändring av försörjningstödet med 10 %	+/-0,4
Förändring av generella statsbidraget inkl fastighetsavgift med 10 %	+/10,2
Förändrad utdebitering med 1 kr	+/21,2
Förändring av befolkningen i kommunen med 100 invånare	+/-3,8

I sammanställning redovisas hur ett antal faktorer påverkar kommunens ekonomi. Där går bland annat att utläsa att varje procents löneökning innebär en kostnad för kommunen på 4,0 mkr. En ökning av räntan med en procent 2010 skulle innebära en ökad räntekostnad på 2,0 mkr samtidigt som ränteintäkterna skulle öka med 1,9 mkr.

Götene kommun

Budgetsammanställning

Resultatbudget

Resultatbudgeten visar en sammanställning av beräknade intäkter och kostnader för budgetperioden. Beräknade kostnader utgörs av verksamhetens nettokostnader och beräknade avskrivningar för befintliga och planerade investeringar. Intäkterna består i huvudsak av skatteintäkter och statliga bidrag. Därutöver beaktas även beräknade finansiella intäkter och kostnader. Skillnaden mellan beräknade intäkter och kostnader ger det beräknade resultatet för året.

Redovisning av kommunala skatteintäkter sker efter Rådet för kommunal redovisnings rekommendation om redovisning av skatteintäkter. Rekommendationen är att skatteintäkter ska redovisas efter bokföringsmässiga grunder baserat på SKL:s prognostiserade belopp.

Mkr	Årsredovisning 2008	Prognos 2009*	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
Verksamhetens intäkter	248,7	176,6	180,0	180,0	180,0
Verksamhetens kostnader	-770,5	-721,3	-732,7	-723,6	-731,4
Avskrivningar	-15,7	-16,5	-17,8	-18,9	-19,6
Summa verksamhetens nettokostnader	**-537,5**	**-561,2**	**-570,5**	**-562,5**	**-571,0**
Skatteintäkter	445,5	462,5	462,5	471,1	485,2
Generella statsbidrag o utjämning	99,0	99,9	117,5	103,0	99,8
Finansiella intäkter	18,1	15,6	12,5	12,3	12,3
Finansiella kostnader	-17,5	-13,4	-15,1	-18,3	-19,3
Resultat före extraordinära poster	**7,6**	**3,4**	**6,9**	**5,6**	**7,0**
Extraordinära intäkter/kostnader					
Årets resultat	**7,6**	**3,4**	**6,9**	**5,6**	**7,0**

** Enligt budgetuppföljning och prognos på årsresultat oktober 2009.*

Balansbudget

Balansbudgeten visar den beräknade ekonomiska ställningen och vad kommunens tillgångar och skulder bedöms bestå i. Här framgår till vilket värde tillgångarna beräknas uppgå till och på vilket sätt de planeras vara finansierade. Finansieringen sker antingen genom externt kapital (skulder) eller internt kapital (eget kapital).

Pensionsskulden redovisas enligt den så kallade blandade modellen. Den pensionsskuld som uppkommit under åren 1998 och 1999 samt garantipensioner som beslutades före 1999 redovisas under avsättningar i balansräkningen. Pensionsskuldens finansiella kostnader redovisas som finansiell kostnad i resultaträkningen och ingår i pensionsskulden. KPA:s beräkning har använts för att ta fram skuldens storlek. Löneskatt ingår i pensionsskulden. Pensioner intjänade under innevarande år redovisas som verksamhetskostnad i resultaträkningen och är upptagen som kortfristig skuld i balansräkningen. Pensionsåtaganden inklusive löneskatt, som uppkommit före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse.

Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärde minskat med investeringsbidrag. Avskrivningstiderna baseras på anläggningarnas beräknade ekonomiska livslängd. Anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minskat med investeringsbidrag och avskrivningar.

Mkr	2008-12-31	Prognos 2009*	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader	258,0	260,6	296,3	300,2	292,4
Maskiner och inventarier	12,1	14,7	14,9	16,1	20,3
Summa materiella anläggningstillgångar	*270,1*	*275,3*	*311,2*	*316,3*	*312,7*
Finansiella anläggningstillgångar					
Värdepapper, andelar	34,2	33,8	33,8	33,8	33,8
Långfristiga fordringar	437,3	525,0	535,0	531,0	527,0
Summa finansiella anläggningstillgångar	*471,5*	*558,8*	*568,8*	*564,8*	*560,8*
Summa anläggningstillgångar	**741,6**	**834,1**	**880,0**	**881,1**	**873,5**
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m	9,5	9,1	9,1	9,1	9,1
Kortfristiga fordringar	58,6	67,6	66,3	64,4	62,5
Likvida medel	17,5	14,7	10,0	10,0	10,0
Summa omsättningstillgångar	**85,6**	**91,4**	**85,4**	**83,5**	**81,6**
SUMMA TILLGÅNGAR	**827,2**	**925,5**	**965,4**	**964,6**	**955,1**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Balanserat eget kapital	247,6	255,2	258,6	265,5	271,1
Årets resultat	7,6	3,4	6,9	5,6	7,0
Summa eget kapital	**255,2**	**258,6**	**265,5**	**271,1**	**278,1**
Avsättningar	**10,4**	**8,8**	**3,2**	**3,1**	**2,9**
Skulder					
Långfristiga skulder	429,7	505,4	575,0	619,5	618,7
Kortfristiga skulder	131,9	152,7	121,7	70,9	55,4
Summa skulder	**561,6**	**658,1**	**696,7**	**690,4**	**674,1**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	**827,2**	**925,5**	**965,4**	**964,6**	**955,1**

** Enligt budgetuppföljning och prognos på årsresultat oktober 2009.*

Götene kommun

Finansieringsbudget

Finansieringsbudgeten beskriver hur kommunen beräknar att anskaffa medel under perioden. Finansieringsbudget utgår från hur kommunen bedömer att de faktiska in- och utbetalningarna kommer att se ut, till skillnad från resultatbudgeten som visar beräknade intäkter och kostnader.

Mkr	Årsredovisning 2008	Prognos 2009*	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	7,6	3,4	6,9	5,6	7,0
Justering för av- och nedskrivningar	15,6	16,5	17,8	18,9	19,6
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	-2,6	-1,6	-5,6	-0,1	-0,2
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	*20,6*	*18,3*	*19,1*	*24,4*	*26,4*
Ökning (-) / minskning (+) kortfristiga fordringar	5,7	-9,0	1,3	1,9	1,9
Ökning (-) / minskning (+) förråd, varulager o expl tillg	0,2	0,4	0,0	0,0	0,0
Ökning (+) / minskning (-) kortfristiga skulder	11,8	20,8	-31,0	-50,8	-15,5
Medel från den löpande verksamheten	**38,3**	**30,5**	**-10,6**	**-24,5**	**12,8**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-23,8	-21,7	-53,7	-24,0	-16,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar					
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	-5,7				
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0,4			
Medel från investeringsverksamheten	**-29,5**	**-21,3**	**-53,7**	**-24,0**	**-16,0**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	201,6				
Minskning av långfristig skuld	-10,7				
Ökning (+) / minskning (-) av långfristiga skulder		75,7	69,6	44,5	-0,8
Ökning (-) / minskning (+) av långfristiga fordringar	-187,8	-87,7	-10,0	4,0	4,0
Medel från finansieringsverksamheten	**3,1**	**-12,0**	**59,6**	**48,5**	**3,2**
SUMMA MEDEL FRÅN KOMMUNENS VERKSAMHET	**11,9**	**-2,8**	**-4,7**	**0,0**	**0,0**
ÅRETS KASSAFLÖDE					
Likvida medel vid årets början	5,6	17,5	14,7	10	10
Likvida medel vid årets slut	17,5	14,7	10	10	10
Förändring likvida medel	**11,9**	**-2,8**	**-4,7**	**0**	**0**

** Enligt budgetuppföljning och prognos på årsresultat oktober 2009.*

Kf § 156 08/KS505

Budget år 2010 – Götene kommun

Kommunfullmäktige beslutar

Enligt kommunstyrelsen nedanstående förslag:

1. **Skattesatsen för år 2010 fastställes till 21,90 %.**

2. **Budgetdokumentet för år 2010 fastställs. (Bilaga 1). I budgetdokumentet ingår:**

   a. **Resultatbudget för år 2010 och ekonomisk plan för 2011 – 2012.**
   b. **Investeringsbudget för år 2010 och plan 2011 - 2012.**
   c. **Styrkort för budgetenheter (”Ansvariga för framtagande av styrkorten är kommunstyrelsen och tekniska nämnden).**
   d. **Kommunstyrelsens och tekniska nämndens verksamhetsplan och mål fastställs.**

3. **Verksamhetsnettokostnaden för år 2010 fastställes till 570 469 tkr.**

4. **Tillfälliga budgetposter för år 2010 fastställes till 6 100 tkr.**

5. **Finansiella målen fastställs.**

6. **Beslut om omdisponering mellan budgetenheter inom kommunstyrelsens verksamheter delegeras av kommunfullmäktige till kommunstyrelsen.**

7. **Beslut om omdisponering inom tekniska nämnden mellan budgetenheter delegeras av kommunfullmäktige till tekniska nämnden.**

8. **För personalkostnadsökningar har 6 000 tkr avsatts i budgeten, som ska fördelas enligt lönestrategidokumentet till verksamheternas ramar. (Bilaga 2).**

9. **I budgetarbetet inför år 2010 har förslag till nytt resursfördelningssystem tagits fram. Modellen skall utvecklas vidare under året. Nytt resursfördelningssystem skall användas med start från år 2011.**

10. **I budgeten år 2010 avsätts inte medel för en partiell inlösen av kommunens pensioner intjänade före 1998. Om möjligheten uppstår vid årets slut ska det finnas möjlighet att göra en partiell inlösen som kommunstyrelsen beslutar om.**

11. **Ekonomichefen bemyndigas att vidta de justeringar i budgetmaterialet som blir erforderliga i samband med sammanställningen av resultatbudget, finansieringsbudget och investeringsbudget samt justering av ramfördelning för styrelse och nämnder i samband med beslut i budgetprocessen och om verksamhetsomflyttningar mellan styrelse och nämnder eller mellan budgetenheter. Ekonomichefen bemyndigas att vid behov göra omdisponeringar av kapitalkostnader mellan budgetenheter.**

12. **Ekonomichefen bemyndigas att under år 2010 göra upphandling av nyupplåning för Götene kommun (exkl. bolagen och de riktade lån vilka beslutats av kommunfullmäktige) med upp till 70 mkr, dvs. exkl. omsättning av befintliga lån. Ekonomichefen bemyndigas att, utöver ovan låneram, besluta om inlösen eller omsättning för lån som löper ut under år 2010.**

Kf § 157 08/KS505

Investeringsbudget år 2010 och investeringsplan 2011 -2012

Kommunfullmäktige beslutar

Enligt kommunstyrelsens nedanstående förslag:

1. **Investeringar för år 2010 fastställes till 23 600 tkr. Investeringarna består av investeringsbudget 9 200 tkr och exploateringsbudget 14 400 tkr.**

2. **Inga nya investeringsobjekt kommer att tillföras exploateringsbudgeten efter budget år 2010, varmed exploateringsbudgeten nu är genomförd.**

3. **Investeringar för anpassning av fastigheter för externa hyresgäster ska var finansierad via hyran och ingår därmed ej i investeringsbudgeten. Tekniska nämnden ges mandat att fatta beslut om investeringar för detta ändamål upp till 1000 tkr under år 2010.**

4. **Investeringsplan för åren 2011 – 2012 fastställes.**

5. **Beslut om omdisponering mellan investeringsobjekt delegeras av kommunfullmäktige till kommunstyrelsen.**

Innan en investering startas ska beslut fattas av berörd nämnd eller styrelse.

För varje investering skall finnas en aktuell kalkyl som beslutsunderlag.

Investeringsbudget år 2010 ingår i budgetdokumentet för Götene kommun år 2010. Se bilaga 1 till Kf § 156 i detta protokoll.

I samband med 2007 års budget fattades beslut om en extra investeringsbudget för exploateringsobjekt. Den totala exploateringsnivån fick totalt uppgå till 80 mkr under en begränsad period (från år 2007 till och med år 2014). Till skillnad från övriga investeringar så behöver dessa investeringar inte vara självfinansierade dvs. finansierade med egna medel.

Beslutmeningen ovan innebär att efter budget år 2010 kommer inga nya investeringsobjekt att tillföras exploateringsbudgeten. Nya exploateringsobjekt fr. o m år 2011 ska alltså ingå i den ordinarie investeringsbudgeten, och därmed vara självfinansierade.

Götene kommun

Götene kommun
Torggatan 4
533 80 Götene
Tel: 0511-38 60 00

E-post: gotene.kommun@gotene.se
Internet: www.gotene.se

Produktion: 101221, Faksimiltryck, 250 ex